

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

ΕΤΟΣ 41

ΤΕΥΧΟΣ 224

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1996

ΠΡΟΚΑΤΑΡΤΗ Δρ. Στέλιος Ζαχαρόπουλος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η θεραπεία της λύπης	65
Έστι Θεός. Μία ενδιαφέρουσα διήγηση	66
Μυστηριακές υποθήκες	67
Γ. Κουκουβίνου: «ΕΙ» και «ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ»	68
Η ώρα της οργής	73
Συνταγή υγείας	74
Η συνέπεια, στους λόγους του Ευαγγελίου	75
Παν. Δ. Αναγνώστου: Γιορτή λευκού λωτού	76
Χριστ. Καμαρωτάκη: Η Ατραπός του Μαθητή	76
Γεωργ. Σιβρή: Ομιλία «λευκού λωτού»	80
Η ανιδιοτελής προσφορά	84
Σταθερότητα και υπομονή στα αιτήματά μας προς το Θεό και όχι ανυπομονησία	85
Η ώρα του θανάτου	86
Η απάτη του πλούτου	87
Ι. Β. Γκαίτε: Ο αγνός χριστιανισμός των έργων	88
Άρτ. Λαλεχού: Από την κάθαρση στην Φώτιση	89
Η απάντηση του Ουρανού...	94
Ιωάννη Βασιλή: Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια	95
Λόγοι σοφοί	104
Σωτήρια μηνύματα στους λόγους του Ιησού	105
Αντονίου Αδριανοπούλου: Περί προσερχής	107
Χαράλ. Μπάρακλη: Η ψυχή και η εξέλιξη αυτής	117
Ευτυχία	124
Προαίσθημα δια την βύθιση του «Τιτανικού»	126
Έλληνες εξήτησαν να ιδούν τον Χριστόν και η απόκρισί Του	126

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ

Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Αθήνα Τηλ. 362.0702

Λιανέμεται δωρεάν εις τα μέλη

Ιδρυτής + ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι

Συντακτική Επιτροπή: Π. Αναγνώστου, Χ. Μπάρακλης, Π. Παπασιώτης

Έτος 41ον, Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 1996, Τεύχος 224

Ένα παλαιό αξιόλογο κείμενο

Η θεραπεία της λύπης

Το νεφριζό σύστημα απαιτεί πλήρη ανάπαυση μετά τα χτυπήματα που καταγράφει σ' αυτό η λύπη ή τα πνευματικά βάσανα.

Μερικές ιατρικές παρατηρήσεις απέδειξαν ότι τα φυσικά αποτελέσματα των λυπηρών συγκινήσεων είναι όμοια με τα προκαλούμενα από τις σωματικές παθήσεις, την αιτιία, τον μεγάλο κόπο, το κρυολόγημα, την αιμορραγία.

Υπάρχουν άπειρα παραδείγματα πουλιών και σκύλων που απέθαναν από νοσταλγία ή μαρασμό, προερχόμενα από μεγάλη λύπη σαν να ήσαν άνθρωποι.

Η νεκροψία των ζώων αυτών απέδειξε ότι η θρέψις των ιστών του σώματός των είχε διακοπή και ότι τα όργανα της ζωής είχαν υποστεί τον ίδιο εκφυλισμό τον οποίον φέρουν αι διά φωσφόρου δηλητηριάσεις και τα σπέρματα των μισοματικών ασθενειών.

Της λύτης τα φαρμάκια δεν είναι απλώς ποιητικός όρος. Η πιζρία της απογοητεύσεως είναι πραγματική. Υπάρχουν άνθρωποι που μόλις ακούν μία λυπηρή είδηση, αισθάνονται φαρμακίλα στο στόμα. Αυτό είναι το δηλητήριο της λύτης. Και λένουν οι γιατροί οι ειδικώς ασχοληθέντες, ότι διά τον υποσιτάτα οιαδήποτε ισχυρόν κλονισμόν της ψυχής, και ανωφελές και επικίνδυνον είναι να καταφύγη στην εργασία, τη μελέτη, τα ταξίδια ή τας ματαιάς διασκεδάσεις για να γίνη καλά. Γιά λίγο καιρό όλος ο οργανισμός του γίνεται άνω κάτω και παραλύει· επιβάλλεται προσωρινή μόνωσις και ανάπαυσις για να διορθωθή.

Δεν πρέπει να παραμελεί κανείς την θεραπείαν ανάλογην με την του τραυματίου ή του διασωθέντος από τυφοειδή πυρετό.

Η μόνωσις στην εξοχή, η ανάπαυσις, ο ύπνος, η υγιεινή και ελαφρά τροφή, ο ήλιος, η απασχόλησις με εργασία που δεν κουράζει ούτε το σώμα ούτε το πνεύμα, ιδού η θεραπευτική δίαιτα του πάθους από ισχυρή λύτη.

(Από την εφημερίδα «Οικογένεια» 27 / 11 / 1926)

Ἔστι Θεός

Μια ενδιαφέρουσα διήγηση

Πριν από πολλά χρόνια, στο ίδιο μοναστήρι, εμόναζε μαζί με μένα και ένα πνευματικό μου παιδί, πολύ μικρότερός μου και ήταν καθολικητής θεολόγος... Μία ημέρα ο καθολικητής έφερε προς συζήτηση το θέμα της υπάρξεως του Θεού. Αφού εξαντλήσαμε το θέμα με όλες τις απόψεις, που είχε ο ίδιος και με την επιχειρηματολογία μου, καταλήξαμε στο αβίαστο συμπέρασμα, ότι υπάρχει Θεός. Ο νεαρός τότε γυρίζει και μου λέει Όλα αυτά που μου είπες πάτερ είναι σωστά και οι δύο πιστεύουμε ότι υπάρχει Θεός. Όμως, σε παρακαλώ πολύ, να μου υποσχεθείς, όταν πεθάνεις, ότι θα έλθεις να μου πεις εάν υπάρχει Θεός!... Εγώ όμως, που με τη χάρη του Θεού γνώριζα ότι εκείνος θα πεθάνει πρώτος και μάλιστα πολύ σύντομα, του είπα ότι υπόσχομαι, όταν πεθάνω να έλθω να σου πω, εάν υπάρχει Θεός ή όχι, αλλά θέλω και από σένα να μου υποσχεθείς το ίδιο. Σου το υπόσχομαι πάτερ, μου είπε και δώσαμε τα χέρια μας να τηρήσουμε την υπόσχεση αυτή.

Μετά από λίγο καιρό ο καθηγητής υποχρεώθηκε να εγκαταλείψει την μονή για να κατέβει στην πόλη, προφανώς για να διορισθεί σε κάποιο γυμνάσιο. Δεν είχε περάσει ούτε ένας χρόνος και μια μέρα έφθασε ένας χωρικός και μας ειδοποίησε, ότι πέθανε ο καθηγητής...

Ένα βράδυ, περασμένα μεσάνυχτα, μετά από μία μακρά προσευχή, που έκανα στο κελί μου, έσβησα το φως και προσπάθησα να με πάρει ο ύπνος. Οπότε, μέσα στο σκοτάδι, ακούω μια βροντερή φωνή, που συνοδεύετο από μια δυνατή βοή, να μου λέει: «Έσσι Θεός! Έσσι Θεός!» τρεις φορές. (Υπάρχει Θεός).

Γνώρισα τη φωνή. Ήταν η φωνή του καθηγητού! Έντρομος σηκώθηκα και προσευχήθηκα, γονατιστός, για την ψυχή του, μέχρι το πρωί!

(Από το βιβλίο «Ο πατήρ Πορφύριος» του Αν. Καλλιάντου, Αθήνα 1993)

ΜΥΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΘΗΚΕΣ

«Έγώ» όσων δεν φιλεί ο άνθρωπος τον άνθρωπον εν τη καθόλου αυτού συναντήσει εις τον ατέρμονα αυτού βίον» εφώνει ο Θεός Ορφεύς, «ο Άδης θα καταπίνει τον άνθρωπον και η ψυχή αυτού πλανωμένη εν τω σκότει εις δοκιμασίαν θλίψεως και οδύνης θα φέρεται».

«Αγαπάτε αλλήλους», εφώνει ο υιός του φωτός της Ιουδαίας.

«Το διαχωρίζον τον άνθρωπον του ανθρώπου και υπαγορεύον αυτό πάθη, είναι η πρώτη πράξις ανταρσίας της φύσεως» ελάλει ο Πιθαγόρας.

«Η μη υπακοή εις τους νόμους της Φύσεως είναι αφητηρία των παθών εν τη ανθρωπότητι και δοκιμασία εις αυτήν την ψυχήν» edίδασκεν ο Ερμής ο Τρισημίτος.

«Όταν δεν υπάρχει μεταξύ των αποτελούντων τας κοινωνίας της Γης καθολική αγάπη, κλήρος αυτών έσεται η διηνεκής περιπλάνησις», έλεγεν ιεροφάντης των μυστηρίων της Ελευσίνας.

ΣΗΥΡΟΥΝΑΓΟΥ (Φεβρουάριος 1905).

«ΕΙ» και «ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ»

Τον Γ. ΚΟΥΚΟΥΒΙΝΟΥ

Όπως μας μεταφέρουν αρχαία κείμενα, στα προπύλαια του ναού του Απόλλωνα στους Δελφούς, ήταν χαραγμένα γωμικά, τα λεγόμενα Δελφικά παραγγέλματα και ένα σύμβολο. Στα πρώτα κατατάσσονται το "Γνώθι σαυτόν", το "Μηδέν άγαν", το "εγγύα πάρα δ' άτα". Στα σύμβολα το ΕΙ. Στις γραμμές που αζολουνθούν, ασχολούμαστε με το «Γνώθι σαυτόν» και το «ΕΙ», που είναι επιτρεπτό, από μια θεώρηση να ληφθούν και ως τμήματα μιας και της αυτής ενότητας.

1 Το ΕΙ, όπως ήδη γράφηζε, ήταν χαραγμένο πάνω από την είσοδο του ναού του Απόλλωνα στους Δελφούς. Οι αρχαίοι Έλληνες δεν γνώριζαν την πραγματική σημασία του ΕΙ, που ήταν κήρυμα μόνον εξείνων που είχαν μνηθεί στα Αρχαία Μυσήρια. Είναι λοιπόν αυτονόητο ότι στόχος και σκοπός τού βραχύτατου αυτού σημειώματος, δεν είναι να δώσει λύση και ερμηνεία στο πρόβλημα, αλλά νύξεις και αφηρητές για έρευνα και στοχασμό. Πιο κάτω παρατίθενται απόψεις και ερμηνείες. Ένα σημαντικό μέρος απ' αυτές προέρχονται από τον Πλούταρχο, και συγκεντρωμένα από το έργο του "Περί του Έ εν Δελφοίς". Σαντό ο Πλούταρχος, που έζησε αργεά χρόνια στους Δελφούς, και διετέλεσε στην πατρίδα του επίσης για αργεά χρόνια Μέγας Αρχιερέας του Απόλλωνα, διηγείται μιά συζήτηση, στον Δελφικό Ναό για την σημασία του ΕΙ. Η παράθεση γίνεται υπό τύπο διαλόγου - κατά την πλατωνική συνήθεια - στον οποίο "εμπλέκονται" ο Λημώνιος, δάσκαλος του Πλούταρχου, ο Νίκανδρος, ιερέας των Δελφών, ο Θέων, γραμματικός και άλλοι. Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι για μερικούς το ΕΙ στερείται από κάθε συμβολισμό και είναι ένα απλό αρχιτεκτονικό σημείο, άποψη που κατά τη γνώμη του γράφονται, αντικρούεται πειστικά. Δεν υπάρχει σε κανένα άλλο ελληνικό ναό. Παρατίθεται μικρή περίληψη από την πραγματεία του Πλούταρχου.

Κατά τον διάσκαλο λοιπόν του Πλούταρχου Λημώνιο, το ΕΙ προφύρονταν από κατάπληξη και δέος προς τον Θεό. Είναι απίθανο το γράμμα Ε να τέθηκε στην τύχη. Απίθανο και αδιανόητο να το διάλεξαν έτσι, χωρίς κάποια συγκεντρωμένη σκέψη, αυτό από όλα τα γράμματα του ελληνικού αλφάβητου, για να το καταστήσουν ιερό αμείωτο και ιερό θέαμα. Θάπρεπε, εκείνοι που το εμπνεύστηκαν, να διέγνωσαν σ' αυτό, έναν ιδιαίτερα σοβαρό συμβολισμό ή μια ιδιαίτερη και εξαιρετική δύναμη (δύναμιν αυτού κατιδόντας ιδίαν και

περιτιτύν ή συμβόλω χρωμένους προς έτερον τι των αξίων σπουδής). Παρατηρείται άλλωστε όπως ήδη γράφηκε, ότι τέτοια επιγραφή δεν υπάρχει σε άλλο ναό. Η άποψη ότι το γράμμα Ε, τέθηκε ως σύμβολο του αριθμού πέντε, ή ως αντίδραση των 5 σοφών της αρχαιότητας (Χίλων - Θαλής - Σόλων - Πιπτακός - Βίας) που ήθελαν με τον τρόπο αυτό να αρνηθούν την ιδιότητα του σοφού στον Κλεόβουλο και τον Περίανδρο τον Κορίνθιο. (Στο σημείο αυτό ας σημειωθεί για να καμφεί τυχόν ένσταση, ότι δηλαδή, άν έτσι ήταν τα πράγματα, έπρεπε να υπάρχει γραμμένο το Ε και όχι το ΕΙ, εισφέρεται για αντίκρουση η παρακάτω άποψη. Οτι δηλαδή όπως οι Αρχαίοι Έλληνες χρησιμοποιούσαν το ΟΥ αντί για το Ο, έτσι χρησιμοποιούσαν και το ΕΙ αντί του Ε. Γι αυτό και στην Ιλιάδα του Όμηρου, βλέπουμε ότι το πέμπτο βιβλίο σημειώνεται με το ΕΙ αντί του Ε. Ο αναγνώστης θα κρίνει κατά πόσο η εξήγηση αυτή πείθει). Η παρατήρηση αυτή που τίθεται σε παρένθεση θα βοηθήσει στο ξεπέρασμα του εμποδίου, που ο αναγνώστης θα νομίζει ότι βρίσκει στο κείμενο, διαβάζοντας άλλοτε Ε και άλλοτε ΕΙ. Πάντως η ερμηνεία αυτή για την ύπαρξη του ΕΙ δεν πείθει, φαίνεται δε να την απορρίπτει και ο Πλούταρχος. (Εξάλλου, το ΕΙ πρέπει να υπήρχε πριν από το 1350 π. Χ. και επομένως πριν από τους 5 σοφούς που έζησαν μεταξύ του 600 και 530 π. Χ.)

Το γράμμα Ε είναι ο τύπος της ομιλίας, της επικοινωνίας δηλαδή με το Θεό και έχει την πρώτη θέση στα ερωτήματα αυτών που προσέφευγαν στο Μαντείο των Δελφών. Πράγματι κατά τον Πλούταρχο, όταν απευθυνόμαστε στο Θεό ως μάντη, το γράμμα Ε έχει την σημασία ερώτησης και παρακλήσης, σημαίνει δηλαδή και το ΕΑΝ και το ΕΙΘε, αφού το Ε είναι το πρώτο γράμμα των λέξεων ΕΑΝ(ΕΙ) και ΕΙΘε. Ειδικά το μόριο ΕΙ που συνάπτει τις προτάσεις και σχηματίζει τον συνλογισμό, ώστε να βρίσκουμε έτσι την αλήθεια, καθιερώθηκε στον Θεό που περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο αγαπάει την αλήθεια. (Θα λέγαμε ότι ταυτίζεται με την Αληθεια). («..... το μάλιστα την αλήθειαν ηγαπηζότι Θεώ, καθιερώθη...») Θυμόμαστε, την στιγμή αυτή τα λόγια του Ιησού "Εγώ ειμί η οδός και Αλήθεια και η Ζωή". Θα μπορούσε δηλαδή να υποστηριχθεί ότι το γράμμα Ε είναι μια προσφώνηση προς το Θεό. Συμβολίζει και υποδεικνύει το άνοιγμα ενός διάλογου επικοινωνίας, ανάμεσα στον Άνθρωπο και το Θεό, ανάμεσα στα κάτω και τά άνω, ανάμεσα στην Γη και τον Ουρανό. Ο μεταχειριζόμενος το γράμμα Ε φαίνεται να ομιλεί (ανα)γνωρίζοντας την ύπαρξη και τη δύναμη του Θεού. Έτσι ο μεν Θεός, προσαγορεύει καθένα από μας με το

"Γνώθι σαυτόν", εμείς δε ανταποδίδουμε, μ' αυτόν τον τρόπο, τον χαιρετισμό, με την παραδοχή και την βεβαιότητα, ότι σπ' αλήθεια υπάρχει Θεός. ΕΙ. Η λέξη ΕΙ μαρτυρεί επίσης ότι ο Θεός δεν εξέρχεται ποτέ από την υπόστασή του και δεν μεταβάλλεται ποτέ ("ως ουδέποτε γιγνομένης περί αυτόν εκπαύσεως και μεταβολής."). Το Ε υποδηλώνει σεβασμό προς τον Θεό και ομολογία της αιωνιότητάς του. Αντίθετα το "Γνώθι σαυτόν" θυμίζει στον Άνθρωπο την φύση και τις αδυναμίες του. Επίσης του προσδιορίζει τον δρόμο, ή τουλάχιστο ένα από τους δρόμους προς την τελειότητα. Το ΕΙ λειτουργεί σε πολλά επίπεδα. Ως πρώτη σύλλαβή της λέξης ΕΙΘΕ τονίζει την ειρήνη, θυμίζει την προσεχή και την μέγιστη σημασία της. Ως πρώτο γράμμα του υποθετικού Εάν (Ει) υπογραμμίζει την σημασία της υπόθεσης για την επιστήμη και την έρευνα ειδικότερα.

Ακολουθούν άλλες ερμηνευτικές απόψεις και προσεγγίσεις.

Το Ε δεύτερο γράμμα στη σειρά των φωνηέντων του Ελληνικού Αλφαβήτου, συμβόλιζε τον Ήλιο, δεύτερο στη σειρά των πλανητών. Τον Ήλιο που ταυτίζεται ή συμβολίζει τον Απόλλωνα. Έτσι η άποψη αυτή καταλήγει στο ότι το Ε συμβόλιζε τον Θεό Απόλλωνα, τον Θεό των Δελφών, (Ο αναγνώστης ας μη σπαθεί στην παρατήρηση ότι ο Ήλιος δεν είναι πλανήτης, αλλά άστρο). Αποζηρμιστική άποψη θέλει ότι το Ε απενθύνονταν όχι προς τον Θεό, αλλά προς τον επισκέπτη, σε συνδυασμό με το «Γνώθι σαυτόν». Τοίτο με την έννοια ότι υπάρχουμε μόνον από τη στιγμή που γνωρίζουμε τον εαυτό μας, από τη στιγμή που γνωρίζουμε ότι υπάρχουμε, που αποκτήσαμε αυτοσυνειδησία, χαρακτηριστικό γνώρισμα και ειδοποιό διαφορά του ανθρώπου από τα άλλα όντα. Στην άποψη αυτή επανερχόμαστε πιο κάτω. Ξεκινώντας από την παρατήρηση ότι η παλιά γραφή του Ε, είχε το σχήμα ημισελήνου, με γραμμή κάθετη στο κοίλο μέρος του Ε, μερικοί θέλουν να βλέπουν στο ημισέλιο, την Μητέρα Γη, γονιμοποιούμενη από τον Πατέρα - Ήλιο συμβολιζόμενο από την κάθετη γραμμή. Συναφής ερμηνεία βλέπει στο Ε, το πνεύμα που γονιμοποιεί και θέτει σε κίνηση την ύλη, που ενεργοποιεί την ύλη.

Συναφής ερμηνεία: Το Ε, Σελήνη - Ήλιος, συμβολίζει την δυνάδα, την διαδιζότητα διά μέσον της οποίας εκδηλώνεται η Μεγάλη Μονάδα.

2. Το ΕΙ είναι το όνομα του Αληθινού Θεού και αντιστοιχεί προς τα δύο γράμματα του τετραγράμματος (της λέξης Γιαχβέ) και συγγεγραμμένα προς το ΙΟΔ και το ΧΙ, ήταν δε γραμμένο στο Ναό, στους Δελφούς, που ήταν ανέκαθεν καθιερωμένος στον Άγνωστο

θεό. Το ΕΙ δεν είναι μια φωνή ή συλλαβή, αλλά δυο ξεχωριστά σύμφωνα του παλαιού αλφάβητου διακεκριμένα. Η ανάγνωση του ΕΙ πρέπει να γίνει από τα δεξιά προς τα αριστερά, όπως έπρατταν οι κάτοικοι της Ανατολής και οι δικοί μας αρχαιότατοι πατέρες της Εκκλησίας μας. Στην αρχαία γραφή του ΕΙ, ισοδυναμούν - αντιστοιχούν, τα δύο πρώτα γράμματα του τετραγράμματος, δηλαδή το Ι είναι το ΙΟΔ και το Ε το ΧΙΕ. Το "σύμπλεγμα" αυτό βρίσκονταν πιθανότατα και στον ναό του Σολομώντα, αλλά και σε άλλους ναούς, μέσα σε τρίγωνο, ή ως τετραγράμματο. Ο ναός στους Δελφούς ήταν ανέκαθεν αφιερωμένος στον Άγνωστο Θεό, γι' αυτό και πολλές φορές άλλαξε το όνομα του ναούχου Θεού. Παλιότερα ήταν αφιερωμένος στον Ποσειδώνα, η τρίαυα του οποίου δίνει τον ίδιο συμβολισμό το γράμμα Ε, μετά στον Κρόνο, μετά στην Γη, μετά στην Θέμιδα και τέλος στον Απόλλωνα. Μετείχε όμως και ο Διόνυσος. Στον ναό αυτό, δεν υπήρχε είδωλο ή ονομασία του Θεού, αλλά μόνον αργός λίθος (ακατέργαστος) όπως δε ιστορείται, το άγαλμα του Απόλλωνος στους Δελφούς ήταν κίονας πράγμα που μας φέρει στον νου την στήλη που έστησε ο Ιακώβ (Γεν. ΑΕ, 14," και έστησεν Ιακώβ στήλην εν τω τόπω ω ελάλησεν μετ' αυτού ο Θεός στήλην λιθίνην...") και τη μαύρη πέτρα της Κααβά, που χιλιάδες πιστοί του Ισλάμ, προσκινούν κάθε χρόνο. Συμβολίζει επομένως με άλλη διατύπωση την ιδέα Του άγνωστου Θεού, του Θεού αυτού, για τον οποίο υπήρχε βωμός στην Αθήνα. Αυτός λοιπόν ο άγνωστος Θεός είναι κατά μια άποψη αυτός για τον οποίο έχει γραφεί το ΕΙ στους Δελφούς. Το Θείο όνομα ΕΙ ή Ιαχ, ήταν πασίγνωστο στην Ελλάδα, ως Θεϊόν όνομα, που ήλθε σε μας τους Έλληνες από την Ανατολή. (Πρβλ. Ιάχχος -- Βάχχος). Τέτοια ιδέα βρίσκουμε και στον Ηλούταρχο. Επομένως ο Θεός "των Δελφών" θα μπορούσε να μετονομασθεί και Διόνυσος. (Πρβλ. Μακρίβιον "ο γαρ Αριστοτέλης ο τα θεολογούμενα συγγεγραφώς Απόλλωνα τον αυτόν Θεόν είναι και Διόνυσον δια πολλών επιχειρημάτων βεβαιοί... ομοίως δε και οι Βοιωτοί οι των Παρνασσόν ιερών τω Απόλλωνι λέγοντες ομοί το τε δελφικόν μαντεϊόν και τα βακχικά άντρα ενί και τω αυτώ θεώ ιερά τιμώσι, διό και επί το αυτό όρος, τελούσι τω τε Απόλλωνι και Διονύσω").

Ως πρόσθετες ενισχυτικές σκέψεις, είναι οι υποστηρίξεις ότι και ο ΙΑΝΟΣ, προέρχεται από το ΙΑΩΝ και αυτό από το ΙΑΩ που είναι η ανατολική προφορά του ΕΙ και ότι η λέξη ΘΕΙΟΣ δεν προέρχεται από το ΘΕΩ, ούτε από από το ΕΩ που σημαίνει υπάρχω, αλλά από το Ε, που σημαίνει την τριτοπροσωπική ενική ουσία είναι δε

πιθανόν η ονομασία αυτή περί του Θείου να δημιουργήθηκε για πρώτη φορά από τους αρχαιότατους επήλυδες, δηλαδή τους Πελασγούς, που κατά τον Ηρόδοτο ελάτρευαν Θεό του οποίου αγνοούσαν το όνομα. Επομένως το ΕΙ των Δελφών είναι ταυτόσημο με το εβραϊζόν σύμπλεγμα ΙΟΔ - ΧΙΞ, που αποδίδεται με το "αυτός", "εκείνος", ερμηνεία που δεν απέχει πολύ από τα αναφερόμενα στην Παλαιά Διαθήκη (Έξοδος Γ', 14, "και είπεν ο Θεός προς Μωϋσήν λέγων εγώ εμί ο ων") ούτε προς τον ορφικό στίχο "Ζευς ην, Ζευς εστί, Ζευς έσεται", ούτε προς το αναφερόμενο από τον Πλούταρχο (Ίσις - Όσιρις), "Έγω εμί παν το γεγονός και ον και εσόμενον και τον εμόν πέπλον ουδείς θνητός απεκάλυψε".

3. Στα προηγηθέντα εξετάστηκε ο συμβολισμός και η σημασία του ΕΙ, σε μερικά σημεία σε σχέση και συνάρτηση με το "Ένώθι σαιτόν". Πιστεύουμε ότι το τελευταίο αυτό δελφικό παράγγελμα ή προτροπή, μπορεί και δικαιούται να διεκδικήσει μιαν αυτονομία. Το «Ένώθι σαιτόν» συνδέεται με μιαν επιβεβαίωση, με μιαν υπαρξιακή παραδοχή, που προέρχεται ή δίδεται άνωθεν (ή ίσως με ισόδύναμη διατύπωση εκ των ένδον). Ταυτόχρονα και έμμεσα συνιστά μια προτροπή για μια συγκεκριμένη συμπεριφορά και στάση μια υπενθύμιση προς ένα ρόλο και μια αποστολή που έχει ο άνθρωπος στο επίγειο ταξίδι του. Όλες οι παραπάνω λειτουργίες του ρητού δρουν συμπληρωματικά και συμπλέκονται. Λαμβάνοντας γνώση της ύπαρξής του ο άνθρωπος, αποκτώντας αυτοσυνείδηση, αναζητεί τον ρόλο του στην Γη και τη σχέση του με τον Ουρανό. "Ένώρισε τον εαυτό σου και θα γνωρίσεις το Σύμπαν και τους θεούς" διαβάζουμε στους "Μεγάλους Μύστες" του Συρέ. Και η γνώση αυτή, η συνείδηση αυτή, ίσως να είναι ο σκοπός του Σύμπαντος, όπως σημειώνει και ο αδιζοσχοτωμένος καθηγητής Ξανθόπουλος και όπως ειδικότερα θέλει το ανθρωπινό αξίωμα. Έτσι ξεπερνούνται τα ανθρώπινα όρια, οι στενές ανθρώπινες ανάγκες και το ρητό συνδέεται και υποδεικνύει μια συμπαντική αναγκαιότητα και πραγματικότητα. Έχει γραφεί ότι «η ύπαρξη ενός παρατηρήσιμου συστήματος, όπως είναι το Σύμπαν δεν είναι νοητή, χωρίς την παράλληλη ύπαρξη παρατηρητών ικανών να παρατηρήσουν το φυσικό αυτό σύμπαν». Γι' αυτό και ο Σωκράτης edίδασκε ότι "ο ανεξέταστος βίος, ου βιωτός ανθρώπου"· γι' αυτό και η εσωτερική κατάνυξη, η αυτογνωσία στην οποία τόσο επιμένει ο Κρισναμούρτι, γι' αυτό η μήση είναι απαραίτητα στοιχεία στην πορεία του ανθρώπου. Γι' αυτό το "Ένώθι σαιτόν" - που συμπληρώνεται και ενισχύεται από το ΕΙ - έχει και ανθρώπινη αλλά και συμπαντική σημασία και λειτουργία.

Η ΩΡΑ ΤΗΣ ΟΡΓΗΣ

Από τη σοφία της Ανατολής

Όπως δένεις το καΐκι, σαν η θάλασσα μανιάζει,
γιατί μια άγρια φουρτούνα το ρημάζει, το βουλιάζει,
δένε την απόφασή σου, σαν σε πιάνουν τα μπουριά σου,
ως να νοιώσεις της γαλήνης τη γλυκάδα στην καρδιά σου.
Όπως, όταν ξάφνον μπόρα μ' αστραπόβροντα ξεσπάσει,
στέχεις κάποιον και προσμένεις φυλαγμένος να περάσει,
κι όταν κάποιον στον θυμό του, τον κακοί τον βρεις την ώρα,
μη μαζί του συζητήσεις - προφνιάξουν, όπως στην μπόρα -
Μη συνερισθείς τι κάνει κείνος πουν' εξοργισμένος.
Δίχως στόχαση το κάνει, σαν τρελός, σα μεθυσμένος...

Από το βιβλίο «Το κομπολόι του Αρβίτη», Αθήναι 1943.

Από τη λαϊκή μας σοφία

- Κακή οργή, κακό της τέλος.
- Παραμέρισε λιγάκι, όταν βλέπεις θυμωμένο.
- Ο θυμωμένος κι ο τρελός,
το ίδιο μοιάζουνε κι οι δυο.
- Το βραδυνό σου το θυμό, να τον φυλάς για το πρωί.
- Λείπε από την οργή, μη σου κολλήσει κρόϊμα.
- Όποιος θυμώνει πολύ, κόβει τις ημέρες του.
- Του θυμού γιατρός, ο καλός λόγος.

Από την ελληνική αρχαιότητα

- Ο τρελός διαφέρει από τον οργισμένο, μόνο ως προς τη χρονική διάρκεια.

ΚΑΤΩΝΟΣ (Ανθολ. Στοβαίου Κ. 68)

- Είναι πολύ πιο φοβερές οι συνέπειες της οργής και της λύπης μας, απ' ότι είναι αυτά τα ίδια τα πράγματα, για τα οποία οργιζόμαστε και λυτούμαστε.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΥΡΗΛΙΟΥ (Τα εις Εαυτόν, ΙΑ, ιη, 8)

-Η αδυναμία να μη συγκρατεί ποτέ κανένας την οργή του, είναι χαρακτηριστικό απαίδευτου και ακόλαστου ανθρώπου.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ (Βίοι Παράλλ. Σόλων, XXI).

Τον Θεόν προσκύνησον...

Αποκάλυψη του Ιωάννη, κεφ. xβ'

Μακάριος όστις φυλάττει τους λόγους της προφητείας του βιβλίου τούτου.

Και εγώ ο Ιωάννης είμαι ο ιδών ταύτα και ακούσας· και ότε, ήκουσα και είδον, έπεσα να προσκυνήσω έμπροσθεν των ποδών του αγγέλου του δεικνύοντος εις εμέ ταύτα.

Και λέγει προς εμέ, Πρόσεχε μη κάμης τούτο· διότι εγώ είμαι σύνδουλός σου και των αδελφών σου των προφητών και των φυλαττόντων τους λόγους του βιβλίου τούτου· τον Θεόν προσκύνησον.

Συνταγή υγείας

Ρωτήσανε μια μέρα το Χότζα για τους κανόνες της υγείας:

- Τι πρέπει να κάνουμε Χότζα εφ' έντη του είπανε, για να έχουμε σώμα γερό και να μην αρρωσταίνουμε;

Κι ο Χότζας τους έδωσε την παρακάτω συμβουλή:

- Να κρατάτε ζεστά τα πόδια σας, δροσερό το κεφάλι σας, προσέχετε το σώμα σας και να μην σκέπτεστε βαθειά!

Από το βιβλίο «Ο Νασιρτίν Χότζας, Σ. Μαγιόπουλου, Αθήνα 1980»

Η λαική σοφία μας έχει δώσει το παρακάτω δίστιχο:

Έχει τα πόδια σου ζεστά, την κεφαλή σου κρύα,
και το στομάχι σ' αλαφρύ, γιατρού δεν έχεις χρεία.

Η τελευταία υπόδειξη του Χότζα (να μην σκέπτεστε βαθειά), μας θυμίζει τους λόγους του Πλάτωνα:

Το πιο καλό που έχουμε να κάνουμε στις σημερινές μας, είναι να παραμένουμε όσο γίνεται περισσότερο ήρωιμοι και να μην αχναζτούμε. Δεν αξίζει κανένα από τ' ανθρώπινα να του αποδίδουμε πολύ μεγάλη σημασία.

Πολιτεία 604 Β - C

(Ότι κάλλιστον ὁ τι μάλιστα ησυχίαν ἄγειν ἐν ταῖς ξυμφοραῖς καὶ μὴ ἀγανακτεῖν... οὔτε τι τῶν ἀνθρωπίνων ἀξίον ὄν μεγάλης σπουδῆς).

Ἡ συνέπεια στους λόγους του Εὐαγγελίου

Πας ὅστις ἀκούει τοὺς λόγους μου τοῦτους καὶ **κάμνει** αὐτούς, θέλω ὁμοιώσει αὐτὸν με ἄνδρα φρόνιμον, ὅστις ὠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν·

Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοί, καὶ ἐπνευσαν οἱ ἀνεμοὶ, καὶ προσέβαλον εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην, καὶ δὲν ἔπεσε· διότι ἦτο τεθεμελιωμένη ἐπὶ τὴν πέτραν.

Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων τοὺς λόγους μου τούτους, καὶ **μὴ κάμνων** αὐτούς, θέλει ὁμοιωθῆ με ἄνδρα μωρόν, ὅστις ὠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμιον·

Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοί, καὶ ἐπνευσαν οἱ ἀνεμοὶ, καὶ προσέβαλον εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην, καὶ ἔπεσεν· καὶ ἦτο ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

Κατὰ Ματθαῖο, ζ, 24 - 27

Ἄλλη αναφορά:

Δεν θέλει εἰσελθεῖ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν πᾶς ὁ λέγων πρὸς ἐμὲ, Κύριε, Κύριε· ἀλλ' ὁ **πράττων τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου** ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Κατὰ Ματθαῖο, ζ, 21.

ΓΙΟΡΤΗ ΛΕΥΚΟΥ ΛΩΤΟΥ (8 - 5 - 1996)

ΗΛΙΑΝ Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Αγαπητοί μου αδελφοί,

Είναι σήμερα μια μεγάλη γιορτή την οποία καθόρισε η ιδρύτρια της Θ.Ε. ΕΛΕΝΑ ΠΕΤΡΟΒΝΑ ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ στη μνήμη της οποίας όλοι οι Θεόσοφοι του κόσμου αποκαλύπτονται.

Δεν δυσκολεύομαι δε ν' ανοίξω τη σημερινή μας γιορτή με την εμπνευσμένη συζήτηση που είχα με ένα μέλος της Θ.Ε. και να χρησιμοποιήσω τα ίδια τα λόγια του, όπως τα άκουσα τηλεφωνικώς και μπόρεσα να τα συγγραφήσω:

«Την άνοιξη δεν την φέρνουν μόνο τα όμορφα λουλούδια που όλοι μας θα προσκομίσουμε στη μνήμη της Ε.Π.Μ., αλλά είναι η ΑΓΑΠΗ όλων των Θεοσόφων, είναι αυτός ο αόρατος συνδετικός κρίκος που μας ενώνει, αυτός ο κοινός στόχος και προσορισμός που φέρνει **την Άνοιξη την εσωτερική, την Άνοιξη του φωτός, την αιώνια Άνοιξη της ψυχής και του πνεύματος που ζουν οι ανώτερες συνειδήσεις**». Οι διδάσκαλοι της Θείας Σοφίας είδαν με κατανόηση τις πνευματικές ανάγκες του Ανθρώπινου Γένους οι οποίες εκδηλώθηκαν ποιοτικά μέσα από χιλιάδες χρόνια ενσπαιρώσεων και έφθιναν όταν ήλθε ο κατάλληλος καιρός να αποκαλυφθεί, έστω και ένα μέρος, από τις αιώνιες Αλήθειες που ήταν κρυμμένες κάποτε στα βάθη των Ναών, επτασφράγιστα μυστικά, προσιατά μόνο σε λίγους και εκλεκτούς Μυσταγωγούς. Όμως, μέσω της Έλενας Πετρόβνα Μπλαβάτσκι, από αυτόν τον πνευματικό θησαυρό ότι κρύβθηκε σκόπιμο να δοθεί, αποκαλύφθηκε και από τότε είναι στη διάθεση εκείνων που έχουν οφθαλμούς για να δουν και όπα για να ακούσουν.

Η ατραπός του Μαθητή

· ΤΟΥ ΧΡΙΣΤ. ΚΑΜΑΡΩΤΑΚΗ

Σεβαστέ αδελφέ Πρόεδρε, αδελφοί μου, αγαπητοί επισκέπται.

Η επέτειος του Λευκού Λωτού που καθιερώθη εις μνήμη της Ε.Π. Μπλαβάτσκι ιδρυτριάς της Θεοσ. Εταιρείας, είναι ημέρα πνευματικού μνημόσυνου δι' όλους τους απανταχού του κόσμου Θεόσοφους. Οφείλουμε λοιπόν και εμείς σήμερα ν' αναπολήσουμε με ενλάβεια και αγάπη τη μορφή της υπερόχου αυτής γυναίκας, που

αφιέρωσε τη ζωή της δια το καλό και την πρόοδο της ανθρωπότητας.

Ενεφανίσθη εις περίοδο εξάρσεως του υλισμού, και αμφοβητήσεως των ηθικών αξιών, ως το αναμενόμενο πνεύμα της αληθείας, και έφερε εις τον κόσμον ένα μήνυμα ελπίδας και αισιοδοξίας. Το νέο αυτό άγγελμα που έφερε ως Προμηθεύς εις την σύγχρονο εποχή μας είναι η Θεοσ. Διδασκαλία η οποία ομολογουμένως αποτελεί δια την νοσούσα ανθρωπότητα, ένα θείον δώρον. Με την διδασκαλία της, η οποία όπως η ίδια τονίζει προέρχεται από τους Διδασκάλους της Σοφίας, απεκάλυψε εις τους ανθρώπους την ατραπό της μήσεως. Δια να εισέλθει κάποιος εις την ατραπό αυτήν περί της οποίας επανειλημμένως μας ομιλεί εις τα διάφορα έργα της η Ε.Π. Μπλαβάτσκι, δεν αρκεί ένα απλό ενδιαφέρον, απαιτείται κάτι περισσότερο. Ο υποψήφιος σπουδαστής πρέπει να έχει εντός του μία γλώσσα που να τον καίει ολόκληρο, μία γλώσσα αναζητήσεως δια τις πνευματικές αλήθειες, έτοιμος να υποστεί δοκιμασίες και θυσίες.

Η ίδια η Μπλαβάτσκι επί του προκειμένου λέγει τα εξής: «Αλλ' ευθύς ως γίνει αυτός δεκτός ως Μαθητής, τότε η προσωπικότης του πρέπει να παραμερισθεί, ώστε ν' αποβεί μια αγνή αγαθοεργός δύναμις εις την φύσιν». Η Θεοσ. Διδασκαλία που όπως την χαρακτήρισε η Μπλαβάτσκι εις το κλειδί της Θεοσοφίας είναι η Σοφία των Θεών δηλαδή των Θείων όντων, είναι μία αλήθεια που προέρχεται άνωθεν και επομένως δεν είναι δυνατόν να γίνει αντικείμενο γνώσεως της φυσικής εμπειρίας του ανθρώπου.

Οι λεγόμενοι απόκριφοι νόμοι που διέπουν τη ζωή μας, δεν είναι προσιτοί εις τον νουν και τις αισθήσεις. Απαιτείται μία άλλον είδους εμπειρία πολύ διάφορος εκείνης την οποία έχουμε, δια να συλλάβουμε την απόκριφο πλευρά της ζωής. Η άσκηση της Μαθητείας η οποία θα εξαρτηθεί κυρίως από την εσωτερική ωριμότητα, θα μας δώσει εν καιρώ αιτήν την υπερβατική θεώρηση προς κατάκτηση της θείας γνώσεως. Δηλαδή εκείνος που επιθυμεί ειλικρινώς ν' ακολουθήσει όχι τύποις, αλλά ουσία την οδό που μας χαράσσει η Θεοσ. Διδασκαλία, οφείλει να προσέλθει ως ταπεινός Μαθητής. Ο ρόλος όμως του Μαθητή όπως ήδη γνωρίζετε δεν είναι μία πάρεργος απασχόληση, αλλά έργον ζωής. Διότι δεν αρκεί να είσαι μέλος της Θεοσ. Εταιρείας, να παρακολουθείς τις εργασίες μας Στοάς και να γνωρίζεις νοητικά τι περίπου λένουν τα διάφορα Θεοσοφικά βιβλία περί των ανωτέρων πεδίων. Η Μαθητεία είναι άλλο πράγμα· δεν είναι απλώς θεωρητική κατάρτιση και απομνημό-

νευση πληροφοριών, είναι έμπρακτος αφάιρεσης και ελευθερία από το ξιγρό των αδυναμιών και ελαττωμάτων της προσωπικότητας. Δια τούτο ο υποψήφιος Μαθητής πρέπει να αισθανθεί εκ βαθέων την ανάγκη όπως ακολουθήσει την οδόν της ανωτέρας ζωής, την οδόν της αγιότητος.

Εάν αποτύχει εις αυτό δηλαδή να γίνει Μαθητής κατά το πρότυπο εξείνο των αρχαίων ηρώων και αγίων, ας μην ελπίζει πως θα τύχει θείας κοινωνίας και χάριτος. Διότι το άγιο και καθαρό δεν δίδεται εις τους κύνες και οι μαργαρίτες εις τους χοίρους. Η Ε.Π. Μπλαβάτσου επί του προκειμένου εις ένα άρθρο της λέγει μεταξύ άλλων: «Ο υποψήφιος Μαθητής οφείλει να εκλέξει απολύτως μεταξύ της ζωής του κόσμου και της ζωής της αλήθειας. Είναι περιττή και ματαιά η προσπάθεια προς ένωση αυτών των δύο, καθ' όσον ουδείς δύναται να υπηρετεί δύο κυρίους και να ικανοποιεί αμφοτέρους». Παράλληλα εις το βιβλίον του προφήτου Ιερεμίου διαβάζουμε: «Ιδοὺ έθεσα ενώπιόν σας την οδόν της ζωής την οδόν του θανάτου». Η δοκιμασία του υποψήφιου Μαθητή της αρχαίας παράδοσης ανάμεσα στην αρετή και κακία εκφράζει παραστατικά το ίδιο πράγμα.

Ο Ηρακλής της Ελληνικής παράδοσης είναι αληθώς ένα πρότυπο Μαθητείας, και συμβολίζει την παλαιούσα ψυχή, την κάθε ώριμο ψυχή που αναζητεί με ζήλο την οδό της μνήσεως. Οι Διδάσκαλοι της Σοφίας μετά των οποίων είχε στενή επαφή και συνεργασία η Ε.Π. Μπλαβάτσου, απευθυνόμενοι προς τους εν γένει υποψήφιους Μαθητές λέγουν τα εξής: «Έξείνος που επιθυμεί να εργασθεί μεθ' ημών και δι' ημάς, πρέπει να εγκαταλείψει τον ίδιον αυτού κόσμον με τις ανέσεις και απολαύσεις, και να έλθει εις τον ιδιζόν μας». Όπως βλέπετε, οι Διδάσκαλοι επιθυμούν να δεικνύουν εις πάντα αγωνιζόμενον που επέτιχε ν' απολυτρωθεί των δεσμών της σαρκός και της απάτης του κόσμου, την οδόν την άγονσα προς τον τόπον της ελευθερίας και του φωτός. Ο κόσμος αυτός εις τον οποίο ζούν και εργάζονται οι Διδάσκαλοι, είναι ο κόσμος της αλήθειας, ο κόσμος της ανώτερης ζωής και της αρετής, προς τον οποίο οφείλουμε και εμείς να βαδίσουμε, δια να οικοδομήσουμε εντός μας, τον ναό του πνεύματος. Δια του τρόπου αυτού που δεν είναι κατανοητός από τους πολλούς συντελείται μία απόκριτος επιλογή των ψυχών, δια την κατάκτηση του δώρου της αθανασίας. Είναι θα έλεγα το αόρατο κοσμίωμα που γάμνουν οι άυλες χείρες της θείας προνοίας. Η Μαθητεία είναι μία μακρά περίοδος δοκιμασίας και εξαγνισμού. Εις ένα παλαιό θεοσοφικό δημοσίημα αναφέρονται μεταξύ άλλων,

«Λια ν' ανέλθει εις την κλίμακα που οδηγεί εις το ανάκτορο της Θείας Σοφίας, πρέπει να έχει ζωήν ακηλίδωτη, πνεύμα γεμάτο ειλικρίνεια, πρόθυμη διάθεση, ορθή αντίληψη των πνευματικών πραγμάτων, αίσθημα αδελφότητας προς όλους τους ανθρώπου και κυρίως εξαγνισμένη καρδιά». Όλα αυτά τα προσόντα που δεν είναι εύκολο να τα συγκεντρώσουμε, εκφράζουν την ωριμότητα που πρέπει να έχει ο υποψήφιος Μαθητής.

Η Ε. Η. Μπλαβάτσκου κάπου αλλού λέγει: «Ο αναλαμβάνων να δοκιμασθεί προς Μαθητείαν δι' αυτής ταύτης της πράξεώς του ας έχει υπ' όψιν του, ότι διεγείρει παν κοιμώμενον πάθος της ζωϊκής του φύσεως. Δια τούτο ο Μαθητής καλείται ν' αγωνισθεί εναντίον εις τις λανθάνουσες κακές ροπές της φύσεώς του. Μόνο όταν η δύναμις των παθών νεκρωθεί και οι πόθοι και οι επιθυμίες της σαρκός αποθάνουν, τότε μόνον δύναται να γίνει δεκτικός των υψηλών ιδεών του πνευματικού κόσμου. Επομένως η χαίλιναγωγή των παθών εκ μέρους του Μαθητή αποτελεί την κύρια και ουσιώδη προϋπόθεση δια την κατανόηση των πνευματικών αληθειών που περιέχουν οι Θεοί, Διδασκαλίες. Οι συμβολικές θεότητες του πνευματικού Ολύμπου Άρτεμις και Απόλλων μας αποκαλύπτουν την στενή σχέση που υπάρχει μεταξύ καθάρσεως και φωτισμού. Αιότι ουδείς είναι εις θέσιν να ιδει τον Απόλλωνα τον Θεό του φωτός και της γνώσεως, εάν πρωτίτως δεν γεννηθεί μέσα του η θεά Άρτεμις που συμβολίζει την κάθαρση και τον εξαγνισμόν. Εις το κλειδί της Θεοσοφίας η Μπλαβάτσκου λέγει χαρακτηριστικά τα εξής: «Αν ο Μαθητής κατορθώσει να γίνει αγνός όσο ένα ον χωρίς σώμα (χωρίς επιθυμίες και ανάγκες) τότε ο πνευματικός κόσμος θα το αποκαλύψει την αλήθεια. Συνεπώς ο θεόσοφος, δια να γίνει κοινωνός της διδασκαλίας των θείων όντων, οφείλει προηγουμένως να εξαγνισθεί από τις αδυναμίες και τα πάθη του».

Οι παραδόσεις όλων των λαών μας προτρέπουν προς αυτήν την κατεύθυνση της υποτάξεως των παθών την οποία δυστυχώς λησμονούν και αντιπαρέχονται οι πολλοί. Μία Ινδική διδασκαλία προερχόμενη από τους Βραχμάνες λέγει: «Ανωφελής εστί πάσα μάθησις, πάσα επιστήμη, και αιτών των Βεδών η μελέτη άνευ εξαγνίσεως της ψυχής από τα πάθη». Επίσης ένα εδάφιο του Κορανίου αναφέρει χαρακτηριστικά τα εξής:

«Ενδαίμονες οι πιστοί, οι καταβάλλοντες τα πάθη αιτών διότι ο Θεός είναι μετ' αυτών εις πάσας τας ημέρας της ζωής των». Ο Μαρκος Αυρήλιος εις τα «εις εαυτόν», λέγει τα εξής: «Ότι ακούει τις του θείου Δαίμονος, όταν έχει την εντός του εαυτού του ψυχήν

ήρεμον και αθόρυβον από την επίδρασιν των παθών». Επίσης ένας Πατήρ της Εκκλησίας Πέτρος ο Δαμασκηνός λέγει:

«Εἰ μὴ γάρ τα πάθη ἡ ψυχὴ αποβάλλεται οὐκ ελευθεύεται τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐν αὐτῇ». Εἰς τὴν Κάτχα Ουπανισάδ αναφέρεται μεταξύ άλλων ὅτι: «Ὁ θνητὸς πονεὶ ἐν τῇ καρδίᾳ του τὸ πάθος ἔχει νεκρωθεῖ γίνεται ἀθάνατος». Ἡ Ε. Π. Μπλαβάτσκι εἰς τὸ ἔργον της «ἡ φωνὴ τῆς σιγῆς» τὸ ὁποῖον ἀπειθύνεται εἰς αὐτοὺς πονεῖ ἀπολύν-θουν τὴν Μαθητείαν, λέγει. «ὦ Διδάσκαλε, τι σφεῖλό να πράξω δια να φθάσω ἐν τῇ Σοφίᾳ; ὦ σοφί, τι να κάνω δια να προσεγγίσω τὴν τελειότητα; Ἐρεῦνα τὰς ἀτραπούς! Ἀλλὰ ἔχε τὴν καρδίαν καθαρήν καὶ ἀμόλυντη προτοῦ ἀναλάβεις τὸ ταξιδιόν σου». Κάποιον ἄλλου ἡ ἰδία λέγει: «Ἡ Μαθητεία ἔχει καθορισθεῖ ἐπὶ τινος Διδασκάλου ὡς μίᾱ ἀδιάκοπος καὶ συνεχὴς προσπάθεια τῆς ψυχῆς πρὸς ἐξάλειψιν τῆς σκωρίας, δια να ἐμφανισθεῖ ὁ καθαρὸς χρυσός». Τελειώνω με δυο μικρὰ ἀποσπασματα τῆς Γκιτά:

«Ὅποιος ζητᾷ τὰ μάταια καὶ ἀπατηλὰ πράγματα τῶν αἰσθησέων, ξιπνᾷ μέσα του τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὸ πάθος, πονεὶ τῆς ψυχῆς τὴν τύφλωσιν θα φέρουν».

«Ὅποιος εἶναι ἐγκρατής, καὶ τὰ πάθη ἔχει νικήσει καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ἔχει γαλήνην, εὐκόλως ἐν τῇ ἐξουσίᾳ θα φθάσῃ, καὶ τὴν θεϊκὴν τὴν γνώσιν θ' ἀποκτήσῃ».

ΟΜΙΛΙΑ «ΛΕΥΚΟΥ ΛΩΤΟΥ»

ΤΟΥ ΓΕΩΡΓ. ΣΙΒΡΗ

Ἀγαπητοὶ Ἀδελφοί καὶ ἐπισκέπται,

Μας δίδεται σήμερον καὶ πάλιν ἡ εὐκαιρία να συζητήσουμε ἐπὶ ἐνὸς υψηλοῦ ἰδεώδους ἐνὸς ἰδεώδους πονεὶ εἶναι διανοητικὰ ἀσύνλη-πτο καὶ λεγτικὰ ἀπερίγραπτο, τὸ ὁποῖον δὲν μεταδίδεται, ἀλλὰ βιώνεται. Τὸ ΑΝΘΟΣ ΤΟΥ ΛΩΤΟΥ εἶναι τερὸ σύμβολο τῶν Σοφῶν τῆς Ἀνατολῆς πονεὶ περιζεῖται βαθύτατο μυστήριον. Κρύβει πανάρχαι-ες ἀλήθειες γνωστὲς εἰς τοὺς μεμνημένους ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ ἀντιπροσωπεύει ἕνα προαιώνιον μυστικόν, τὴν ἀναζήτησιν τοῦ ὁποῖου ἐπεδίωξαν τὰ προηγμένα πνεύματα καὶ οἱ ἀσβεσθέντες φηλόσοφοι ὅλων τῶν αἰώνων. Σαν ἰδέα τὴν συναντᾷμε ἐν τῇ τερᾷ κείμενα καὶ τὶς παραδόσεις ὅλων τῶν λαῶν καὶ εἶναι αὐτὸ πονεὶ ἐννοεῖ προφανῶς ὁ

Κριναμούρτι όταν λέγει ότι ο άνθρωπος από αρχαιοτάτων χρόνων αναζητούσε κάτι που είναι άγιο, κάτι πραγματικά ιερό που να έχει βάθος που να έχει τρομακτική ομορφιά, που να είναι η πηγή των πάντων και που χωρίς αυτό η ζωή γίνεται πολύ επιφανειακή. Και επίπνευεν ότι με την ανεύρεσίν του θα ανεκάλυπτε την Ευτυχία, την Μακαριότητα και την Αιώνια γαλήνη ελευθερούμενος από την δουλεία και την τυραννία των δεσμών της ύλης. Κάτι ανάλογον επιμβόλιζε και ο φιλοσοφικός λίθος των Αλχημιστών του Μεσαίωνα, το Ιερόν Γράμμα των Ιπποτών της Στρογγυλής Τραπέζης, κ.ο.κ. Αυτός ήταν ανέκαθεν ο διακηρυγμένος σκοπός της υπέρξεως του ανθρώπου: Η κατάκτησις της αθανασίας και της τελειότητας και τον σκοπόν αυτόν διακηρύσσει επί των ημερών μας η Θεοσοφική Εταιρεία, για να υπενθυμίσει εις τον άνθρωπο την θεία καταγωγή του και τον προορισμό του, που είναι η θέωσις. Με την έννοιαν αυτήν και η Ε.Π. Μπλαβάτσκι, εθέσπισε την εορτή του Λευκού Λωτού, ο οποίος θα μπορούσαμε να πούμε ότι αποτελεί σύμβολον του θεοσοφικού ιδεώδους, η εκπλήρωσις του οποίου συντελείται, όταν ανθίσει ο Λωτός μέσα εις τον καθένα από εμάς. Είναι επομένως πολύ σημαντικό να κατανοήσουμε τί ήθελε να μας αποκαλύψει η αείμνηστος ιδρύτρια της Θεοσοφικής Εταιρείας, όταν έθετε ενώπιόν μας το Άνθος του Λευκού Λωτού, σαν μία πρόκληση που περιμένει την ανταπόκρισίν μας. Όπως ετόνισε η ίδια ενθύς εξ' αρχής: ο σκοπός της ιδρύσεως της Θ.Ε. δεν ήταν η μετάδοσις γνώσεων και πληροφοριών μεταφυσικού περιεχομένου, ούτε η επιδίωξις της αποκτήσεως ψυχικών δυνάμεων. Στόχος και καθήκον της Εταιρείας όπως επισημαίνει είναι **η αφύπνισις της γλώγας της διαισθήσεως** μέσα εις τον άνθρωπον, διότι με τον τρόπον αυτόν αρχίζει να ανθίζει ο Λωτός, να εκτυλίσσονται δηλαδή τα πέταλλά του, να ανοίγουν με άλλους λόγους τα κέντρα της ψυχής. Αυτό δηλαδή που βρίσκεται σήμερα μέσα μας δυνάμει και που το αγνοούμε, να γίνει εν ενεργεία. Ο σπόρος να γίνει φυτό, να γίνει δέντρο που θα ανθίσει και που θα κάνει καρπούς πνευματικούς. Ο Κριναμούρτι προχωρεί ακόμη περισσότερο και λέγει: Το θαύμα, η υπέρστη ευλογία είναι να δώσουμε την εσωτερική αντίληψη, την δυνατότητα να αφαιρέσει τα δεσμά να απαλλάξει δηλαδή την ψυχή από το βάρος του πεπρωμένου της. Η διαδικασία επομένως της αναπτύξεως του ιερού άνθους μέσα μας, είναι καθαρώς μνησιζή, και ως εκ τούτου η Ατραπός της Μαθητείας των οποίων καλούμεθα να βαδίσουμε είναι ένα θέμα εξόχως σοβαρό και έχει ιδιαίτερη σημασία και σπουδαιότητα για όποιον το αποτολμήσει. Εάν δεν παρατηθούμε τελείως από κάθε

προσωπική φιλοδοξία, από κάθε ατομική επιδίωξη, εάν δεν εναρμονισθούμε πλήρως με το Θεϊόν Σχέδιον της εξέλιξως, τότε ως μην αναμένουμε να συντελεσθεί αυτό το θαύμα. Το τίμημα αυτής της κατακτήσεως είναι πολύ μεγάλο και συνίσταται εις την Θυσία του ιδίου του εαυτού μας εις τον ιερών βωμόν του πνευματικού ιδεώδους. Μόνον έτσι μπορούμε να ελπίζουμε εις το αδύνατο, όπως λέγει ο Κρισναμούρτι και που πραγματοποιείται με την επέμβαση του Πνευματικού Κόσμου. Και αυτό είναι ένα ανέφραστο μυστήριο, είναι όπως λέγει ο ίδιος κάτι άγιο και ιερό. Και η ιερότης, ως μην το λησμονούμε συνδέεται πάντοτε με την θεότητα. Σπεύδει δε ο Κρισναμούρτι να μας προφυλάξει από τυχόν παρεκτροπές, λέγοντάς μας ότι η σκέψις δεν είναι ιερή, δεν είναι δηλαδή πνευματική αλλά υλιστική. Οφείλουμε λοιπόν να προσπατεύσουμε το ιερό σκήνωμα του πνεύματος, από την ιερουσύνη σκέψης.

Δια να υπάρξει μία νέα γενεά, μία νέα κοινωνία, πρέπει να γεννηθεί μέσα μας το καινούργιο. Πρέπει να ανθίσει μέσα μας ο Ληπός. Μέσα από το ιερό άνθος του Λητού, η Ε.Π. Μπλαβάτσκου μας παρουσιάζει τον άγνωστον εαυτόν μας, τον αληθινό άνθρωπο, και συγχρόνως μία ανώτερη πλευρά της ζωής, άμορφη, άυλη και αμόλυντη. Και αυτό για μας πρέπει να αποτελέσει ένα ιδανικό τέλειο που να μας συγγεντρώνει κάτι από την σκέψη της Θεοσοφίας· μία υπερβατική Αλήθεια που να μας ενώνει σ' ένα κοινό σκοπό.

Υπάρχει όμως, όπως λέγει και ο Κρισναμούρτι τεράστια διαφορά μεταξύ του ιδεατού και του πραγματικού. Το ιδεατό μπορεί να μας οδηγήσει σε μια προσωρινή σπινεργασία, αλλά θα ξαναχωρισθούμε, αν η σπινεργασία μας είναι μόνο ζήτημα πεποιθήσεων. Θα ήταν επομένως ευχίς-εργον εάν μπορούσαμε να κάνουμε το ιδανικό αυτό, που σήμερα μας ενώνει θεωρητικά, μία ουσιαστική πραγματικότητα· διαφορετικά η ενότης μας θα παραμένει επιφανειακή και θα είναι εύθραυστη, διατρέχουσα τον κίνδυνο να κλωνισθεί και να εκφλισθεί. Λέγει κάποιος ο Κρισναμούρτι: Όταν στο κάθε άτομο ανθίσει η ικανότης του στον ανώτατο βαθμό, τότε η αγάπη σχορπάει άφθονα τον εαυτό της, όπως ένα λουλούδι το άρωμά του. Εάν όμως θελήσουμε να μετρήσουμε την αγάπη στις σχέσεις μας με το «εγώ» και το «εσύ», τότε το λουλούδι μαραίνεται και καταστρέφεται, ή μάλλον δεν έχει ανθίσει ακόμη. Το άνθος δεν επιδιώκει τίποτε· ζει, δεν μοχθεί καθόλου. Όταν υπάρξει πραγματική αγάπη, τότε αφαιρείται ταλείως από μέσα μας η αίσθησις της χωριστικότητας· η εκμηδενίζεται η δράσις της προσωποποίησης· την θέση της δε:

παίρνει η δράσις της ατομικότητος. Μόνον έτσι θα μπορέσουμε να μάθουμε και την τέχνη να συνεργαζόμεσθε. Οι πιο πολλοί από εμάς, όπως διαπιστώνει ο Κρισναμούρτι, είναι συνηθισμένοι να συνεργάζονται με άλλους πάνω στις γραμμές που χάραξε μια καθιερωμένη ασθένεια. Συνεργαζόμεσθε για να επεξεργασθούμε κάποιαν ιδέα, να προωθήσουμε κάποιο ιδανικό και αυτό προϋποθέτει την πειθώ, την πεποίθηση, την προπαγάνδα κλπ. Μία τέτοια συνεργασία για μία ιδέα, για ένα ιδανικό, είναι ολότελα διαφορετική από τη συνεργασία που έρχεται μέσα από το να βλέπουμε την αλήθεια και την ανάγκη να βάλουμε αυτή την αλήθεια σε πράξη. Όταν εργαζόμαστε κάτω από το ερέθισμα της ασθένειας - είτε είναι η ασθένεια ενός ιδανικού, είτε η ασθένεια ενός προσώπου που αντιπροσωπεύει αυτό το ιδανικό - τούτο δεν είναι πραγματική συνεργασία. Μία ασθένεια που περιτριγυρίζεται από πολλούς και ξέρει πάρα πολλά ή έχει μια ισχυρή προσωπικότητα και κυριεύεται από ορισμένες έμφρονες ιδέες, μπορεί να εξαναγκάσει ή με λεπτό τρόπο να πείσει άλλους να εργασθούν μαζί για εκείνο το σκοπό που τον ονομάζει ιδανικό. Αλλά, ασφαλώς αυτό δεν είναι η συνεργασία ανάμεσα σε ξύπνια και ολοζώντανα άτομα. Και ένα άτομο είναι ξύπνιο και ολοζώντανο όταν έχει ανθήσει μέσα του ο Λωτός του πνεύματος. Να λοιπόν τί σημαίνει να ανοίξει μέσα μας το Άνθος του Λωτού. Σημαίνει η πραγματοποίησις σ' όλο το μεγαλείο του μιας ολικής ανάπτυξης του ανθρώπου. Στην ολική αυτή ανάπτυξη βρίσκεται η λύσις όλων των ψυχολογικών προβλημάτων του ανθρώπου και κατ' επέκτασή της κοινωνίας. «Η πλήρης ανάπτυξις κάθε ατόμου δημιουργεί μία κοινωνία ίσων» λέγει ο Κρισναμούρτι. Η σημερινή κοινωνική προσπάθεια να φέρομε ισότητα σε οικονομικό ή σε κάποιο πνευματικό επίπεδο δεν έχει κανένα νόημα. Οι κοινωνικές μεταρρυθμίσεις που σκοπεύουν στην εγκαθίδρυση της ισότητας, γεννούν άλλες μορφές αντικοινωνικής δραστηριότητας.

Με την καθιέρωση της σημερινής σεμνής τελετής στην οποία δεσπόζει το σύμβολο του Λευκού Λωτού, η αφήνηστη ιδρύτρια της Θ.Ε. ήθελε προφανώς να υποδείξει στον ερευνητή θεόσοφο ποιο είναι το αντιζέμενο της ερεύνης του. Εάν η αναζήτησις βρίσκεται προς την ορθή κατεύθυνση, τότε θα μπορέσουμε ν' ανακαλύψουμε το μυστικό της ευτυχίας την οποία με τόση θέρηη και επιμονή επιζητεί ο άνθρωπος, χωρίς όμως να το επιτυγχάνει. Σας μεταφέρω ένα προαιώνιο και διαχρονικό μήνυμα που είπε κάποτε ο Κρισναμούρτι: Το αντιζέμενο που αναζητείτε είναι μονίμως στο χέρι σας· όλοι οι ηλιόλουστοι αγροί της ευτυχίας σας περιβάλλουν.

Εάν ενώ έχετε μοχθήσει, δεν έχει ανθήσει στη καρδιά σας η υπέρτατη ευτυχία σας, σαν ένα ΑΝΘΟΣ ΛΩΤΟΥ, τότε όλα όσα έχετε συλλέξει είναι άχρηστη σκόνη. Δεν είστε ούτε σκλάβοι, ούτε αντρίκελα, αλλά θεοί στην διαδρασσία της Αυτο-ανακαλύψεως. Δεν είστε αδύναμοι διεκδικηταί για θεία αναγνώριση, αλλά κληρονόμοι του ιδίου του Σύμπαντος.

Παροιμίες Αραβικές

- Ο καιρός διδάσκει εκείνον που δεν έχει διδάσκαλο.
- Η σιωπή πολλάκις είναι απόκριση.
- Της νεότητας η μέθη υπερβαίνει την μέθη του οίνου.
- Δεν λογίζεται ένας άνθρωπος, ενόσω κυριεύεται από την οργή.
- Ενοίσκονται τρία πράγματα, τα οποία δεν αναγνωρίζονται παρά εις τρεις περιστάσεις. Δεν γνωρίζεται ο ανδρείος εμμή εις τον πόλεμον· ουδέ ο φρόνιμος εμμή εις καιρόν οργής· και ο φίλος εις την δυστυχίαν.

Από το περιοδικό «Αποθήκη των ωφελίμων γνώσεων», 1838 - 1839

Η ΑΝΙΔΙΟΤΕΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Ο ωραιότερος κόπος για τον άνθρωπο, είναι να ωφελεί με όσα μέσα έχει και μπορεί.

ΣΟΦΟΚΛΗ (Οιδίπους Τύρανος, 314 - 315)

Ἄνδρα δ' ὠφελὲν ἐφ' ὧν
ἔχοι τε καὶ δύναιτο κάλλιστος πόνων

Το θαυμάσιον, το απολύτως ωραίον, το παρουσιάζον τον άνθρωπον κατ' εικόνα δράσεως προς τον Θεόν, τον υπέρτατον πάντων των συνειδήσεων του Σύμπαντος, είναι να αφιερώσει τον εαυτόν του υπέρ της πασχούσης ανθρωπότητας

ΣΗΥΡΟΥ ΝΑΪΟΥ

Όλη μου την ζωή δεν αναζήτησα, παρό' ένα μόνο πράγμα: Πώς να είμαι χρήσιμος στους ανθρώπους. Αυτή είναι η μόνη μου έννοια, η μόνη μου φροντίδα.

Ο. Αϊβανχώφ (Νίκη του πνεύματος: η ελευθερία).

Σταθερότητα και υπομονή στα αιτήματά μας προς το Θεό και όχι ανυπομονησία.

Του ονομαστού διορατικού ιερομόναχου Πορφύριου (1906 - 1991)

Όταν ζητάμε κάτι από το Θεό, το ζητάμε παρακλητικά και ευγενικά για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα. Εάν δούμε, ότι ο Θεός μάς το αρνείται τότε σταματάμε και εμείς... Και όταν πλέον, εμείς θα το έχουμε ξεχάσει, αυτό θα έλθει, χωρίς να το καταλάβουμε. Γιατί ο Θεός δεν ξεχνά. Έλαβε το μήνυμά μας! Το συγκρατεί και όταν Εκείνος κρίνει ότι επέστη ο καιρός, μας το χορηγεί!... Όσο επιμένουμε να έλθει η λύση του προβλήματός μας, τόσο αυτή απομακρύνεται... Ο Θεός γνωρίζει το πρόβλημά μας. Κάνουμε την αίτησή μας. Εκείνος θα αποφασίσει. Περιμένετε την απάντησή Του με ηρεμία και πίστη.

Από το βιβλίο «Ο πατήρ Πορφύριος», Αναργ. Καλλιμάτσου, Αθήνα 1993

Του ετέρου ονομαστού διορατικού μοναχού Παΐσιου (1924 - 1994)

Η προσευχή είναι εμπιστοσύνη στο Θεό. Όταν εμπιστευθείς κάτι απολύτως στο Θεό, δεν χρειάζεται ούτε να προσεύχεται ούτε να ανησυχείς, γιατί το έχει αναλάβει ο Θεός. Μόνο να περιμένεις με υπομονή για να ωριμάσει ο καρπός και να πέσει.

Από το βιβλίο «Ο Γέρον Παΐσιος», Δ. Τύτση, 1995.

Του φιλόσοφου, συγγραφέα και καθηγητή στο πανεπιστήμιο της Οξφόρδης Πλάτωνα Λρακούλη (1858 - 1932)

Όταν οι διαλογισμοί σου λαμβάνουν τον εξής τύπον, «θέλω το ποθούμενον να έλθη τώρα - τώρα αμέσως» δεν ημπορώ να

περιμένω μου είναι αδύνατον να περιμένω πλέον...» είσαι εις τον κακόν δρόμο. Δαπανάς την δύναμίν σου εις επίπληξιν της τύχης σου, ή εις θλίψιν, ή εις αποδοκιμασίαν διότι το πράγμα το οποίον επιθυμείς δεν έρχεται...

Η πνευματική κατώστασις διά της οποίας θα δυνηθής να φέρεις (το ποθούμενον) εις τον εαυτόν σου, πρέπει να είναι κατώστασις **γαλήνης και αποφασιστικότητας**, οριστική και θετική αλλ' ουδέποτε εξημμένη, ή ανυπόμονος, ούτε πεισματώδης...

Δια να διατηρής το πνεύμα σου εις την προσηζούσαν χορδήν του έλκειν και αντλείν, δεν είναι ανάγκη να έχης το ποθούμενον διηνεζώς εις τον νούν σου... Έξείν το οποίον φέρει εις ημάς τα ποθούμενα, είναι η κατάλληλος ρύθμισις του πνεύματος απέναντι αυτού, όχι η διηνεκής μηχανική ενθύμησις αυτών ειδικώς...Δύο πράγματα ενθυμού καλώς: **Η γαληνιαία αίτησις φέρει εν καιρώ πάντα τα αγαθά. Η ανυπόμονος αίτησις τα αποδιώκει.**

Από το βιβλίο του «Στοιχεία Βιονομίας» Γ' Δ.

Από τις παραδόσεις του λαού μας.

Η ώρα του θανάτου

Από το βιβλίο «Περисυναγωγή γλωσσικής ύλης και εθίμων του Ελληνικού λαού», του Ιερώνυμου και σχολάρχου Π. Παπαζαφειροπούλου. Πάτριαι, 1887.

Όταν πνέη τις τα λείψθια, ερωτώσι οι περί αυτών οικείοι και φίλοι, «Τι κάνει ο (δείνα);» - προς ους αποκρίνονται, «Δεν ειν' καλά... απόψε εδάρη με τον Χάρο... πεθαίνει, κι' ο Θεός να γένη ήλιος»

Όταν δε τις ψυχωρραγή, δέον να επικρατή εν τω δωματίω εκείνου σιγή βαθεία, διότι αν φωνάξωσιν οι περί αυτών ή εγγίσσωσι τούτον, «γυρίζ' η ψυχή του πίσω» και βιώσεται ο θανατιών ώρας έτι είκοσι τέσσαρας.

Ο ψυχωρραγών στρέφωσιν προς τα άνω ή περίεξ τους οφθαλμούς ορά διάφορα αντιζέμενα, οπότε λέγομεν ημεείς μεν ότι «αγγελοφορέται», οι δε Αιγιοπελαγίται αγγελοσσιάζεται κατά τον άγγελον που νά' χη ή κατά τα έργα του, τούτ' έστι κατά την συνείδησιν την καθαράν ή την υπό αμαρτιών βεβαρωμένην... Οι μεν δηλονό-

τι αγαθοί ορώσι φανταζόμενοι παιδία φέροντα ἡμάτια λευκώτατα και λαμπάδας αημιμένας κρατοῦντα και προσερχόμενα, και περι-
 σπεράς λευκάς περιπετομένας, εφ' ὧ και πολλοί φαίνονται μειδιώ-
 ντες, όταν εκπνέωσιν, ή και τας χείρας εκτείνουσιν ὅπως εναγκαλι-
 σθῶσιν αὐτά, λέγοντες «Καλῶς τα, Καλῶς τα». Ἕτεροι δε λέγεται
 ὅτι ορώσι πτηνά χρυσά περιπετόμενα και καθιζάνοντα περὶ αὐτοῖς.
 Ἐκ τούτου, ὡς φαίνεται, επικρατεῖ και η ευχή παρὰ τοῖς γεροντοτέ-
 ροις, λεγομένη εφ' εαυτοῖς. «Ἀγγελον καλόν - θάνατον καλόν...».
 Οἱ δε τα φαῦλα πράξαντες και την συνείδησιν βεβαρημένην ἔχοντες
 ορώσι δύσμορφα και αλλόκοτα πτηνά, ὄρνεα δηλ. γύπας ή δαίμο-
 νας... και περικαλύπτονται σιρόμενοι βαθύτερον εν τοῖς στρώμασι
 αὐτῶν...

Πολλάκις δε προς ταχύτεραν απαλλαγὴν του οὕτως οδυνηρώς
 ψυχορραγοῦντος καλεῖται ιερεῖς, ὡς αναγινώσκει επ' αὐτοῦ την υπό
 της εκκλησίας εἰς ψυχορραγοῦντα ὠρισμένην ακολουθίαν, ή και
 ψαλμοὺς τινας εκ των του Δαβίδ, μεθ' ὃ ἐπέρχεται ἐνίσπ' ο θάνατος
 ταχύς.

(Διατηρήσαμε τη γλώσσα του συγγραφέα)

Η απάτη του πλούτου

Και ἐλάλησε (ο Ιησοῦς) προς αὐτοὺς πολλά δια παραβολῶν
 λέγων:

Ἰδοὺ ἐξήθεν ο σπείρων δια να σπείρῃ. Και ἐνὼ ἐσπείρεν... ἄλλα
 ἐπεσον ἐπὶ τας ακάνθας, και ἀνέβησαν αι ἀκάνθαι και ἀπέπνιξαν
 αὐτά...

Σεις λοιπὸν ακοῦσατε την παραβολὴν του σπείροντος...

Ο δε εἰς τας ακάνθας σπαρθεῖς, οὕτως εἶναι ο ακοῶν τον
 λόγον· ἐπειτα η μέριμνα του αἰῶνος τούτου και **η απάτη του πλού-**
του σιμπνίγει τον λόγον, και γίνεται ἀκαρπός.

(Ματθαίου, 17, 3 - 22)

Το «δὸς τοῖς ἔχουσιν ἀνάγκην των υπαρχόντων σου και ακολου-
 θει μου»... του Ιησοῦ, μαρτυρεῖ ἐντονώτατα, ὅτι όταν ἔχει τις περισ-
 σότερα των ὧσων αναγκαιοῦν διὰ την ζωὴν του, ἀναντιρρήτως κατα-
 κρατεῖ την ζωὴν και την πρόοδον του ἄλλον και εἶναι ἐκτὸς παντός
 φυσικοῦ και ηθικοῦ νόμου.

Σπύρου Νάγου

I. B. ΓΚΑΙΤΕ

Ο αγνός χριστιανισμός των έργων

Εάν έπρεπε να κρίνωμεν την αυθεντικότητα ενός βιβλίου της Αγίας Γραφής διά της ερωτήσεως: Ότι μας παρεδόθη είναι εντελώς αυθεντικόν; τότε έπρεπε σε μεριζά σημεία να διαμφισβητήσωμεν την αυθεντικότητα των ευαγγελίων, γιατί ο Μάρκος και ο Λουκάς δεν έγραψαν ότι είδαν με τα μάτια των, συνέλεξαν πολύ μετά τα γεγονότα μια προφορική παράδοση και ο Ιωάννης δεν έγραψε το ευαγγέλιόν του παρά σε προχωρημένη ηλικία. Εν τούτοις εγώ θεωρώ τα τέσσερα ευαγγέλια ως εντελώς αυθεντικά, γιατί μέσα τους υπάρχει το αντι έγγισμα του μεγαλείου που κατηύγαζε το πρόσωπο του Χριστού, που ήταν θεϊκότερο απ' όλα τα θεϊκά που εως τώρα ενεφανίσθησαν επί της γης.

Αν μ' ερωτήσετε εάν αρμόξη στη φύση μου να προσφέρω στον Χριστόν ευλαβική λατρεία, θ' αποκριθώ: Βεβαιότατα! Κλίνω εμπρός του, γιατί είναι η θεϊκή αποκάλιψις των υπεροχωτέρων αρχών της ηθικής. Αν μ' ερωτήσετε εάν αρμόξη στη φύση μου να λατρεύω τον ήλιον, θ' αποκριθώ επίσης: Βεβαιότατα! γιατί είναι και αυτός αποκάλιψις της υπέρτατης θεότητας και μάάλιστα η υψηλότερη αποκάλιψις που είναι δυνατόν να γνωρίσωμεν εμείς, τα τέκνα της γης. Λατρεύω σ' αυτόν το φως και τη γονιμοποιό δύναμη του Θεού εντός της οποίας «ζώμεν και κινούμεθα και εσμέν», εμείς και τα φυτά και τα ζώα. Αν με ερωτήσετε εάν είμαι διατεθειμένος να σκύψω μπροστά στο ζοζαλάκι του δακτύλου του αποστόλου Πέτρου ή Παύλου, θ' αποκριθώ: Κάμετέ μου τη χάρη και μη μ' ενοχλήτε με τους παραλογισμούς σας...

Υπάρχουν πολλές ηλιθιότητες στ' αξιώματα της Εκκλησίας. Αλλά θέλω να είναι κυρίαρχος και της χρειάζεται μια μάζα στενόμυαλων, που να κλίνουν μπροστά της και να την αφήνουν να κυβερνά. Ο ανώτερος κλήρος, πλούσιες έχοντας προσόδους, τίποτε άλλο δεν φοβάται περισσότεροναπό του να δη το φως να διαχύνεται και στα κατώτερα στρώματα. Πολύν καιρόν, όσον περισσότερο καιρόν μπόρεσε, αρνήθηκε να βάλη στα χέρια του κοινού την ιερά Βίβλον: γιατί τι θάλεγεν ο πτωχός πιστός βλέποντας στην παροιμία του την προικιστική μεγαλοπρέπεια ενός πλούσιου επισκόπου, ενώ συγχρόνως θάβλεπε στα Ευαγγέλια τη πτώχεια, την ανέχεια του Χριστού, που ταπεινά περπατούσε πεζός, αυτός σ' οι μαθηταί του, ενώ ο επίσκοπος εποχείται ωςάν πρίγκιπας μέσα σε πολύζροτον άρμα σιρό-

μενον από εξ'άλογα;

Δεν μπορούμε να υπολογίσουμε τα όσα χρωστούμε στον Λούθηρο και στη Μεταρρύθμιση εν γένει. Απελευθερωθήκαμε από τις αλυσίδες της πνευματικής στενοχεφαλιάς, η ανατροφή μας εβάδισε προς τα εμπρός και μπορέσαμε ν' ανατρέξουμε στην πηγή και ν' αντιληφθούμε τον αγνόν χριστιανισμόν. Ξεθαυρευθήκαμε πάλι να βαδίσουμε επί της γης τούτης του Θεού και να αισθανθούμε μέσα μας την αληθινή μας θεϊκή φύση, ως ανθρωπίνων όντων. Η πνευματική μόρφωση δυνατόν ακόμη να αναπτυχθή, οι φυσικές επισημίες δυνατόν πάντοτε να επεξεκρίνονται και να παίρνουν βάθος, το ανθρωπίνον πνεύμα μπορεί να εκτεθή όσον θέλει, ποτέ όμως τίποτε δεν θα βρεθή ανώτερον από την υπέροχνη ηθική διδασκαλία που φέγγει και λαμποκοπά μέσα στα Ευαγγέλια...

Αγάλια αγάλια όλοι μας ολοένα θα μεταβαίνουμε από τον χριστιανισμόν του γράμματος και της πίστεως στον χριστιανισμόν του πνεύματος και των έργων.

(Από το βιβλίο «Συνομιλία Έκκερμαν με τον Γκαίτε», μετάφραση Νίκου Καζαντζάκη, Αθήνα 1913, σελ. 152 - 153).

Από την Κάθαρση στη Φώτιση

Αποσπάσματα ομιλίας της Άρτεμης Ααλεχού στη Θ.Ε.

Όλοι λίγο - πολύ έχουμε ακούσει για την πνευματική Φώτιση του ανθρώπου. Αλλά τί είναι η φώτιση; Από πού προέρχεται; Και τελικά, πότε, πώς, και με ποιές προϋποθέσεις μπορεί να τη λάβει ο άνθρωπος; Αυτά είναι μερικά από τα πολλά ερωτήματα που προκύπτουν γύρω από το συγκεκριμένο θέμα. Η φώτιση, είναι η ύψιστη ευλογία του Δημιουργού, προς κάθε ανθρώπινη μονάδα ξεχωριστά. Όταν οι κατώτεροι φορείς έχουν πετύχει επαρκή πνευματική κάθαρση, τότε οι ανώτεροι φορείς αρχίζουν να διαφοροποιούνται.

Ο εξαγνισμός των σκέψεων, των λόγων και των πράξεων, είναι καθοριστικός παράγοντας για τη διαφοροποίηση αυτή. Όταν ο φυσικός φορέας είναι ακάθαρτος από διάφορα πάθη, ελλείψεις και ελαττώματα, τα κατώτερα ένστικτα κυριαρχούν στον άνθρωπο... Και αυτό το γεγονός, έχει αντίκτυπο και στους υπόλοιπους ενεργειακούς φορείς. Όμως τώρα για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε

ορισμένα πράγματα, θα σχηματίσουμε μια εικόνα: Τον κατώτερο εαυτό, να έχει εξαπολύσει έναν ολέθριο «πόλεμο» ενάντια στον ανώτερο εαυτό και κατά συνέπεια, ο φυσικός φορέας να έχει μολυνθεί από τα «χημικά απόβλητα» αυτού του υποθετικού «πολέμου». Η μόλυνση αυτή, συγκεντρώνεται στα ανώτερα σπρώματα του φυσικού πεδίου, επομένως επηρεάζει δυσμενώς και τους φορείς του πνεύματος. Ο πνευματικά ανώριμος άνθρωπος, ή δεν αντιλαμβάνεται καθόλου αυτόν τον «πόλεμο», ή τον εντοπίζει μόνο στο φυσικό του φορέα... Όμως, όποιος έχει κάνει κάποια εσωτερική εκπαίδευση, εντοπίζει τον συγκεντρωμένο «πόλεμο» και στον αστρικό του φορέα. Ο αστρικός φορέας είναι εξαιρετικά εύαλος και επιρρεπής προς τα κατώτερα ένστικτα, τα πάθη, τις ελλείψεις και τα ελαττώματα... Και όταν, λοιπόν, ο φυσικός φορέας προσπαθεί να εκπαιδευτεί, δημιουργείται κατά κανόνα το εξής φαινόμενο: Στο φυσικό πεδίο να έχουμε δεχθεί κάποιες γνώσεις και διδασκαλίες, τις οποίες προσπαθούμε να εφαρμόσουμε, ενώ συγχρόνως στο αστρικό, αρνούμεθα πεισματικά την ανوديκή εξέλιξη. Ο άνθρωπος που βαδίζει τον εσωτερικό δρόμο, προσπαθεί να αναβαθμίσει πνευματικά τον φυσικό του φορέα... Αλλά όταν αυτή η προσπάθεια επιφέρει κάποιους καλούς καρπούς, τότε ο αστρικός φορέας προβάλλει εμπόδια και προσπαθεί να αναχαιτίσει την ανوديκή πορεία του φυσικού.

Όταν ο άνθρωπος αγωνίζεται να εξαγνίσει τα πάθη του φυσικού του φορέα, αλλά παράλληλα αμελήσει και παραλήψει να λάβει υπ' όψη του την εναντίωση του αστρικού, τότε η εργασία που τελείται είναι ελλιπής και ανεπαρκής... Όταν ο άνθρωπος δεν έχει πετύχει επαρκή πνευματική κάθαρση, ο αστρικός του φορέας είναι πόλεμος. Ενώ αντιθέτως, όταν ο άνθρωπος εξαγνιστεί και λάβει πνευματική φώτιση, ο αστρικός φορέας - κατά κάποιον τρόπο «δαμάζεται» και βαθμηδόν γίνεται σύμμαχος και πολύτιμος βοηθός του φυσικού. Όμως, για ποιο λόγο υπάρχει αυτή η αντίθεση και εναντίωση; Διότι η πνευματική κάθαρση που συνήθως προσπαθεί να πετύχει ο μέσος άνθρωπος, προφανώς δεν είναι επαρκής, αλλά επιπόλαια και επιφανειακή. Γι' αυτό το λόγο, δημιουργείται το φαινόμενο να προσπαθεί κάποιος να ανέλθει πνευματικά, αλλά στην εσωτερική αυτή πορεία, ο αστρικός του φορέας τον προδίδει... Αν οι συμπατισμοί Νόμοι δεν γίνουν γνώστο βίωμα στο φυσικό πεδίο, αν η Ύψωση Γνώση παραμείνει απλώς πληροφορία της διάνοιας, τότε ο «πόλεμος» που θα ζηριώσει το αστρικό, είναι δεδομένος. Και αυτό, επηρεάζει αρνητικά το φυσικό φορέα. Δεν αρκεί να προσπαθούμε

για να εφαρμόσουμε ορισμένα πράγματα... Πρέπει να τα συνειδητοποιήσουμε μέχρι τα μύχια της ψυχής μας και να νοιώθουμε μια ύψιστη εσωτερική ανάγκη, γύρω από την πνευματική μας πρόοδο και εξέλιξη. Αλλά για να κατανοήσουμε περισσότερο τι θέλουμε να υποδείξουμε εδώ, ας φέρουμε σαν παράδειγμα μια μικρή ιστορία: Κάπου στον κόσμο, γεννιούνται δυο αδέρφια... Είναι σχεδόν συνομήλικα και έχουν κοινή γονική και εκπαιδευτική καθοδήγηση. Κατά την εφηβική τους ηλικία, το ένα συνηθίζει να βασανίζει τα ζώα, ανό το άλλο αισθάνεται μια φανερή απέχθεια για την πράξη αυτή. Τα δύο αδέρφια, λοιπόν, κάποτε μεγαλώνουν και ακολουθούν τον Εσωτερικό Δρόμο. Τώρα πλέον και οι δύο μοχθούν και προσπαθούν να προσδεύουν πνευματικά. Κανένας από αυτούς πιά, δεν βασανίζει τα ταλαίπωρα ζώα. Όμως, για τον προσεχτικό παρατηρητή, η πρόοδος του ενός πάνω σε αυτό το συγκεκριμένο σημείο, έχει πιο σταθερές βάσεις. Αλλά πρώτα, ας πάρουμε την περίπτωση εκείνου που βασάνιζε τα ζώα... Στην προηγούμενη ενσάρκωσή του, πιθανόν και στην παρούσα, ασφαλώς είχε πληροφορηθεί για το κακό του πράγματος. Όμως για τον ίδιο, αυτό το γεγονός αποτελούσε απλώς μία πληροφορία, την οποία μάλιστα δεν είχε «αφομοιώσει» επαρκώς· με άλλα λόγια, δεν είχε γίνει ύψιστη εσωτερική ανάγκη. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο, η πληροφορία αυτή δεν «καρποφόρησε» ούτε στην παρελθούσα ενσάρκωσή του, ούτε στην παρούσα, τουλάχιστον κατά την παιδική του ηλικία. Αντιθέτως στον άλλο αδελφό, η συγκεκριμένη πληροφορία είχε γίνει βίωμα και ύψιστη εσωτερική ανάγκη ήδη από την προηγούμενη ενσάρκωσή του. Γι' αυτό το λόγο, παρέμεινε σαν εσωτερικός σπόρος, ο οποίος καρποφόρησε όχι μόνο στο παρελθόν, αλλά εμφυτεύθηκε και στο παρόν.

Τελικά, μόνον τα γνήσια βιώματα μεταφέρονται στο παρόν και στο μέλλον και όχι οι διάφορες πληροφορίες και διδασκαλίες... Και τα βιώματα αυτά, κατά κανόνα, δεν μπορεί να τα πολεμήσει το αστρικό πεδίο. Όσα περισσότερα βιώματα έχει συγκεντρώσει ο άνθρωπος από προηγούμενες ενσαρκώσεις, τόσο ανξάνεται και η πιθανότητα να φωτιστεί. Ακόμα και όταν κάποιος κατέχει τη Γνώση, αυτό το γεγονός από μόνο του, δεν αρκεί για να λάβει τη φώτιση. Διότι η πνευματική κάθαρση γίνεται σταδιακά και σταθερά, μόνον όταν η διδασκαλία και η Γνώση γίνουν ύψιστη εσωτερική ανάγκη, βίωμα και εμπειρία... Και όταν αυτές οι εμπειρίες συγκεντρωθούν σε ικανοποιητικό βαθμό, τότε ακολουθεί η πνευματική φώτιση.

Όπως αναφέραμε, οι τυχόν πληροφορίες και διδασκαλίες από παρελθούσες ενσαρκώσεις, σιγήθως δεν μεταφέρονται στο παρόν και στο μέλλον, **εάν πρώτα δεν γίνουν γνήσια βιοματική εμπειρία.** Άλλο είναι να προσπαθώ επιφανειακά, να πετύχω κάτι και άλλο είναι να νοιώθω μια ύψιστη εσωτερική ανάγκη και να πράττω ανάλογα. Άλλο είναι το: «δεν έχω αυτήν την κακή ροπή», διότι υπολογίζω διάφορους κοινωνικούς, ποινικούς και γενικά, εξωτερικούς παράγοντες και άλλο είναι το: «δεν πράττω αυτό, διότι δεν δύναμαι να πράξω διαφορετικά, λόγω μιας ύψιστης εσωτερικής ανάγκης»...

Ο δρόμος της πνευματικής εξέλιξης είναι μακρός και δύσκολος. Ωστόσο, δεν πρέπει να ποούμεθα και να απελτιζόμαστε εξ' αιτίας των ποιητών και μεγάλων δυσκολιών. Ο Δημιουργός είναι Σοφία και Υπομονή... Ας το θυμόμαστε αυτό συνεχώς και ιδίως τη στιγμή που απαισιόδοξες σκέψεις προσπαθούν να μας καταβάλλουν. Όταν τα γνήσια βιώματα που συγκεντρώνει ο άνθρωπος, γίνουν κάτι διαφορετικό από απλές πληροφορίες και διδασκαλίες, όταν γίνουν ύψιστη εσωτερική ανάγκη, τότε η ενλόγημένη στιγμή της φώτισης είναι κοντά... Η πνευματική του φώτιση είναι η Θεία επιβράβευση και συμβολίζει το χρυσό στεφάνι του νικητή, ύστερα από τον μεγάλο αγώνα... Από πού προέρχεται η φώτιση; Η πνευματική φώτιση προέρχεται από τη Συμπαντική Αρμονία που ηγάζεται μέσα στους Νόμους του Δημιουργού. Όταν ο άνθρωπος αποβάλλει τα διάφορα και ποιητά πάθη, ελλείψεις και ελαττώματα, τότε το Φως της Συμπαντικής Αρμονίας εισέρχεται μέσα στο φυσικό του φορέα... Και όταν η Κάθαρση είναι γνήσια και επαρκής στο φυσικό πεδίο, τότε και ο αστρικός φορέας «σημορφώνεται» βαθμηδόν και ακολουθεί τους ρυθμούς της Συμπαντικής Αρμονίας. Όπως ακριβώς ένα μουσικό όργανο ακολουθεί τους ρυθμούς τους οποίους επιβάλλει ο μουσικός που το χειρίζεται, έτσι συμβαίνει και με τον αστρικό φορέα... Το θάρρος, η ελπίδα και η πίστη - μέσω της γνώσεως, είναι πολύτιμοι συνεργάτες στην Πνευματική Κάθαρση, τον Ήξαγωνισμό και τελικά, στην Φώτιση του ανθρώπου... Η Συμπαντική Αρμονία παρέχει τη φώτιση στον άνθρωπο, που βιώνει τον εσωτερικό του αγώνα πραγματικά, ουσιαστικά και σε βάθος. Και η Συμπαντική αυτή Αρμονία, ηγάζεται από τους Νόμους του Δημιουργού.

Εκείνος παρέχει το Ύψιστο Φως, το οποίο διαχέεται σε όλους τους φορείς του ανθρώπου, με την προϋπόθεση φυσικά, να έχει γίνει επαρκής και γνήσια πνευματική κάθαρση - μέσω της Εμπειρίας. Είναι στο χέρι του καθενός από εμάς να καθυπεριβούμε και να αμελήσουμε την πνευματική μας εξέλιξη, ή αντιθέτως να

επισπεύσουμε, όσο πιο σύντομα μπορούμε, την ιερή αυτή διαδικασία. Ο φωτισμός, η ύψιστη αυτή ενλογία, μας θέλει αγνούς και καθαρούς... Όσοι έχουν λάβει τη φώτιση, δεν αρκούνται πλέον να θαυμάζουν, να δοξάζουν και να εξυμνούν το Συμπαντικό Οικοδόμημα. Οι πνευματικά φωτισμένοι, οι οποίοι υπάσχονται μετὰ ξύ μας είναι ο σπόρος ο καλός, ο οποίος καρποφορεί μέσα στα σπλάχνα της Παγκόσμιας Πλανητικής Ψυχής. Διότι εκείνοι, εμπλουτίζουν την Παγκόσμια Πλανητική Ψυχή, η οποία με τη σειρά της δέχεται, επεξεργάζεται, αναλύει και αξιοποιεί το υπέρροχο αυτό «υλικό» - τα ξεχωριστά αυτά δεδομένα, προς όφελος του ανθρώπινου γένους και γενικά, προς όφελος όλων των όντων που κατοικούν στον πλανήτη μας.

Όσοι έχουν λάβει πνευματική φώτιση, διαχέουν το αληθινό φως, μέσα στο βαθύ σκοτάδι της γης. Η εξελικτική πορεία της ψυχής, είναι σπειροειδής. Μοιάζει με το σχήμα μιας σφαίρας - η οποία αν και κάνει κύκλους, προχωρά πάντοτε μπροστά και άνωθεν. Επίσης, αυτή η σπειροειδής απεικόνιση, είναι η πορεία που έχει ολοκληρωθεί η Δημιουργία... Και όταν οι ψυχές, με τις κατάλληλες ενσυναεσίες, αποκομίσουν την εμπειρία στα κατώτερα πεδία, τότε ανέρχονται εξελισσόμενες σπειροειδώς, μέχρι τον Ουράνιο Θρόνο.

Πρώτα, λοιπόν, βαπτιζόμαστε μέσα στο «νερό» του εξαγνισμού, για να μετουσιωθούμε μετά μέσα σε πνευματική «φωτιά». Με αιτών τον τρόπο, θα καθαριστούμε επαρκώς, από κάθε μειονέκτημα και ατέλεια. Και αυτό το γεγονός, δεν θα είναι το προϊόν κάποιων λογικών συνειρμών και γνώσεων, αλλά **γνήσιο τέχνο της Αγάπης και της Συμπαντικής Αρμονίας...** Όσοι έχουν λάβει τη φώτιση, οικοδομούν και ενεργοποιούν το «Σώμα της Δόξας»... **Η πνευματική εξέλιξη απαιτεί μόχθο, αδελφoσύνη και αλληλεγγύη.** Διότι η αλληλεγγύη, είναι ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της Συμπαντικής Αρμονίας και της Θείας Ιεραρχίας. Δίχως την αλληλεγγύη, δεν υπάρχει εξέλιξη, δεν υπάρχει εμπειρία, δεν υπάρχει άνοδος. Η Θεία Ιεραρχία διδάσκει την αλληλεγγύη... Και με τη σειρά τους, όσοι έχουν λάβει πνευματική φώτιση, δείχνουν αλληλεγγύη στους υπόλοιπους. Αναμειβόλα, το Φως που έλαβαν, δεν το κρατάνε ζηλότυπα για τον εαυτό τους, αλλά καθαγιαίνουν και εξυψώνουν κάθε πλάσμα που έρχεται σε επαφή μαζί τους...

Στο μεγάλο ταξίδι της ψυχής, αυτοί είναι οι πρωτόποροι - που γίνονται όμως συνοδοιπόροι, με σκοπό να μας καθοδηγήσουν και να μας παρηγορήσουν. Αντιπροσωπεύουν την Ελπίδα, η οποία ζανεί την ανθρωπότητα εμπρός και άνωθεν... Ομοιάζουν με μέγιστο

μοχλό, ο οποίος εξυψώνει το πνεύμα πάνω από την ύλη, το άφθαρτο πάνω στο φθαρτό, το αιώνιο πάνω από το προσωρινό και πεπερασμένο... Οφείλουμε να ευεργετηθούμε από το αγνό φως της Συμπαντικής Αρμονίας, το οποίο εκπέμπουν όσοι έλαβαν πνευματική φώτιση. Αλλά για να ευεργετηθούμε και εμείς, λαμβάνοντας έστω και λίγο «δανεικό» Φως, πρέπει πρώτα να έχουμε την κατάλληλη ψυχική υποδομή. Διότι το «δανεικό» φως, διευκολύνει τη φώτιση, αλλά δεν εδραιώνεται δίχως πνευματικό μόχθο και αγώνα. Όταν οι ψυχικοί αγωγοί του φυσικού μας φορέα, είναι ακάθαρτοι και κλειστοί - γεμάτοι από πάθη κατοπτέρων ενστίξτων, πώς θα μπορέσουμε να επωφεληθούμε από το Φως που εκπέμπουν αυτοί οι άνθρωποι - ή μάλλον αυτοί οι Δάσκαλοι;

Πώς θα μπορέσουμε να τους κατανοήσουμε και να τους ακολουθήσουμε στην πορεία της πνευματικής φώτισης; Όταν ο οφθαλμός είναι καθαρός, όλοι οι φορείς του πνεύματος είναι φωτεινοί. Ας προσπαθήσουμε, λοιπόν, πρώτα να καθαρίσουμε αυτόν, τον μοναδικό οφθαλμό. **Η αγάπη και η ειρήνη, ας είναι μέσα στις καρδιές μας...** Και το Πνευματικό Φως, δεν θα αργήσει να ανατείλει... Ο Δημιουργός δεν έχει λησμονήσει κανένα. Απλώς, για τον καθένα από εμάς, υπάρχει πάντοτε η κατάλληλη χρονική στιγμή. **Ο Χρυσός κανόνας είναι: η Αγάπη.** Και βάση αυτής της Συμπαντικής Αγάπης, θα οδηγήσουμε το σώμα, την ψυχή και το πνεύμα, εμπρός και άνωθεν.

Ένα ταξίδι στην Πάτμο

Η απάντηση του Ουρανού...

Κατά την παραμονή μου στην Πάτμο, απόλαυσα την ομορφιά αυτού του τόπου, μια πολύ απλή ομορφιά, επειδή στο νησί η βλάστηση είναι μικρή. Αυτό που κυρίως είναι εξαιρετικό είναι η ατμόσφαιρα, σαν το πνεύμα του αγίου Ιωάννη να είχε διαπεράσει πολύ βαθιά τη γη και τους κατοίκους της...

Ναι, ακόμα και οι κάτοικοι της Πάτμου ήταν για μένα μια έκπληξη: η λάμψη των προσώπων τους, η απλότητα της συμπεριφοράς τους, σε κάνουν να νιώθεις ότι στ' αλήθεια είναι ένας ξεχωριστός τόπος επάνω στη γη. Ποτέ δε συνάντησα τέτοιους ανθρώπους ικανούς να εκδηλώνουν τόσο αγάπη, καλοσύνη, ειλικρίνεια, γεναιοδωρία και αδελφότητα. Ναι, το πνεύμα τους είναι τόσο αδελφικό, τόσο

πνευματικό, θρησκευτικό, βαθύ!..

Μια μέρα, στο δωμάτιο του ξενοδοχείου μου, είχα διαλογιστεί καιγοντας λιβάδι με σκοπό να ρωτήσω ορισμένα πράγματα τον αόρατο κόσμο. Μετά έφαγα με τους φίλους μου που με συνόδευαν για ένα περίπατο στους λόφους. Και να που, στην άκρη του δρόμου, ήταν μια γυναίκα φαινομενικά πάρα πολύ απλή, μάλιστα φτωχή, αλλά με ένα πρόσωπο υπέροχο. Καθόταν εκεί σαν να μας περίμενε. Κι όταν φθάσαμε κοντά της, με πλησίασε, μου φίλησε το χέρι με μεγάλο σεβασμό και μου είπε λίγες λέξεις στα ελληνικά που τις μετέφρασαν. Κι αυτό που μου είπε ήταν η απάντηση στην ερώτηση που είχα κάνει. Ο Ουρανός είχε χρησιμοποιήσει αυτή τη γυναίκα για να μου απαντήσει...

Για τον Ουρανό, να το ξέρετε, είναι πάρα πολύ εύκολο να δίνει απαντήσεις... Το πρόβλημα είναι ότι δεν κατορθώνουν οι άνθρωποι πάντοτε να καταλαβαίνουν σωστά, να αποκρυπτογραφούν σωστά αυτή την απάντηση· όμως πάντα υπάρχουν απαντήσεις, ποτέ δεν μένουμε χωρίς απάντηση. Αυτή που μου έδωσε ο Ουρανός εκείνη την ημέρα, μου έδωσε μεγάλη χαρά.

Ομηριαία Αϊβανχόφ (Ουράνια πολιτεία)

ΠΟΛΥΤΙΜΕΣ ΑΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ

Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ

ΤΟΥ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΒΑΣΙΛΗ

Ανθρώπινη αξιοπρέπεια... Αυτές οι δύο λέξεις, οι γεμάτες ευγένεια και μεγαλείο, βρίσκονται πολύ συχνά στα χείλη ή στην άκρη της πέννας του ηθικολόγου, του κοινωνιολόγου, κάθε πολιτικού ή δικτάτορα, κάθε λογίου. Τη συχνή προβολή αυτών των δύο λέξεων, την παρατηρούμε κυρίως στη μεταπολεμική περίοδο.

Ίσως τούτο να γίνεται από αντίδραση στα όσα άθλια γενήκανε εις βάρος της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, όσο διαρκούσε η κατάρρα του πολέμου. Στο χρονικό εκείνο διάστημα της αλληλοσφαγής των αδελφών ανθρώπων, όπου κυριαρχούσε ο παροξισμός της μανίας του ολέθρου, όλες οι αξίες, καλλιτεχνικές, ηθικές, πνευματικές και

μαζί μ' αυτές ο άνθρωπος, κονιορτοποιούνται και εξουθενώνονται χωρίς λόγο και χωρίς σκοπό. Γιατί; Διότι η άγνοια, ο εγωϊσμός, το συμφέρον και η κακία θόλωσαν την χρήση των εκατό ανθρώπων που κυβερνούσαν τα μεγάλα κράτη της Γης. Τόσοι περίπου ήσαν οι αλλόφρονες που ρυθμίζανε τα πεπρωμένα μας. Κάτω από την δεσποτεία τους, οι θεωρούμενοι τότε σαν πολιτισμένοι λαοί και τα δήθεν προοδευμένα έθνη, πετούσαν την μάσκα του ανθρώπου για να φορέσουν το κράνος του κτήνους! Τέλος, και αυτή η μεγάλη συμφορά που βαραίνει κάθε τόσο την ανθρωπότητα, πέρασε όπως περνούν οι εφιαλτικές στιγμές ενός κακού ονείρου. Και ο άνθρωπος που βοιτηχόθηκε στη λήσπη της κατωπερότητας και έβαψε τα χέρια του με αδελφικό αίμα, αρχίζει να ανανήπτει και να μετανοεί πικρά. Η τραγική εκείνη δοκιμασία τον έκανε να ξυπνήσει και να ζητά τώρα την κάθαρση και τον λυτρωμό. Αλλά και τώρα δεν είναι ακόμη ελεύθερος. Είναι δούλος των ιδίων του αδυναμιών. Βέβαια εργάζεται σκληρά και ιδρωκοπά για να αναστηλώσει ό, τι με τα ίδια του τα χέρια γκρέμισε, σαν μανόμενος μέσα στην παραξιάλη του.

Και τώρα φροντίζει με δραστηριότητα, δια μέσου των διεθνών και παγκόσμιων Οργανώσεων που ιδρύει, να καλλιεργήσει σαν συνείδηση, ότι επί τέλους, πρέπει οι άνθρωποι να συνεννοηθούν μεταξύ τους, για να δημιουργήσουν ένα τρόπο ζωής που θα επιτρέψει να απολαμβάνουν και οι κάτοικοι του πλανήτη του τόκου τα αγαθά τα άφθονα και τα πλούσια, που τους χάρισε η Θεία Δημιουργία.

Στρέφει την προσπάθειά του ο σύγχρονος άνθρωπος για να καθιερωθεί μεταξύ των ομοίων του η αναγνώριση ωρισμένων αξιών, οι οποίες να μένουν ιερές και σεβαστές απ' όλους τους λαούς. Η αναγνώριση των αξιών αυτών ελπίζεται και πιστεύεται ότι θα δημιουργήσει συνθήκες ενός βίου ανεκτού, ενός βίου ήρεμου, ενός βίου, τέλος πάντων, ανθρωπινού. Ο πονεμένος άνθρωπος εξορκίζει απεγνωσμένως τους πάντας, για να πρωτανεύουν και να καθοδηγούν τις σκέψεις και τις πράξεις των ανθρώπων, όχι πια η άγνοια και η κακότης, αλλά ο λόγος, η καλοσύνη και το πρόπον.

Ο μεταπολεμικός στοχαστής μοχθεί και αυτός για να ρίψει ένα σύνθημα πανανθρώπινο, να υψώσει ένα λάβαρο, γύρω από το οποίο να συσπειρωθούν οι λαοί και να ορμισθούν πίστη σε ωρισμένες αξίες που να τις αναγνωρίσουν, να τις εκτιμούν και να τις σεβαστούν όλοι, αφού μέχρι σήμερα οι αρχές και οι συνθήκες που καθόριζαν τις μεταξύ τους σχέσεις κατεπατήθηκαν από τις προηγούμενες γενεές των ανθρώπων. Δυστυχώς, τις ρίζες τις χαοτικές, τα σποιχεία

της αταξίας και τις δυνάμεις του σκότους που φέρει μέσα του. Ο άνθρωπος από καταγωγή, δεν κατώρθωσαν οι τόσων αιώνων προσπάθειες των προηγούμενων συνειδήσεων, να τις ξεριζώσουν ή τουλάχιστον να τις μεταμορφώσουν σε δυνάμεις τάξεως, αριονίας, σε στοιχεία φωτός.

Είναι αλήθεια, ότι από την επιφάνεια της γης πέρασαν διάφοροι πολιτισμοί. Ήσαν αυτοί σταθμοί αντηρώσεως των ανθρώπων που παρουσιάζουν κατά καιρούς μια πρόοδο. Τα κατ'άλοιπα της διαβάσεώς τους είναι τα μνημεία Τέχνης και τα έργα του Πνεύματος. Τα πρώτα συγκινούν κάθε συναισθητή ιδιοσυγκρασία, ακόμη και σήμερα. Γιατί η γραμμή τους, μας μεταφέρει και μας οδηγεί σε σφαίρες κάλλους και αρμονίας, των οποίων η επίδραση εξειργνίζει τον ανθρώπινο κόσμο. Τα δεύτερα μεταρραιώνουν τη σκέψη σε πεδία απ' όπου απλώνονται ορίζοντες φωτεινοί. Εκεί ξεπροβάλλουν η αλήθεια και η Γνώσις, που καθοδηγούν και φωτίζουν τον άνθρωπο της Γης. **Αρμονία, Κάλλος, Σοφία, είναι τρεις στήλες πάνω στις οποίες πρέπει να θεμελιώνει ο άνθρωπος τον κόσμο του,** τον συναισθηματικό, τον ιδεολογικό, τον αισθητικό, δηλαδή όλα εκείνα τα στοιχεία που έπρεπε να συνθέτουν και να εξωραΐζουν την ανθρώπινη ζωή. Παράγοντες και συντελεστές κάθε πολιτισμού, ομολογείται ανέκαθεν ότι ήσαν τα Μυστήρια, η Φιλοσοφία, η Θρησκεία και η Επιστήμη.

Οι δύο πρώτοι παράγοντες, απηθύνοντο και απευθύνονται σε περιορισμένο κύκλο εκλεκτικότητας, ο οποίος δεν μπόρεσε να ευρύνει την περιμέτρο του, ώστε να περιλάβει την μεξίονα μερίδα της ανθρώπινης κοινωνίας για να την φωτίσει, να την ηθικοποιήσει και να την ποδηγετήσει στο Πρέπον. Οι δυο δεύτεροι, η Θρησκεία και η Επιστήμη, δεν πέτυχαν να εξημερώσουν τα πρωτόγονα ένστικτα του ανθρώπου, και να απαλύνουν την ψυχή του. Το «ου φονεύσεις» και «στο αγαπάτε αλλήλους,» επιταγεί κάθε θρησκείας, δεν έγιναν οι κανόνες του βίου των πιστών της. Γιατί οι πιστοί δεν ενστερνίσθησαν και δεν πίστεψαν σ' αυτά τα παραγγέλματα. Και τούτο γιατί οι φορείς των θρησκειών, παρ' ότι οι ιδρυτές τους υπήρξαν Ήρωες, Σοφοί, Οραματιστές, Προφήτες, Φωτισμένοι, και άλλοι ημίθεοι και Θεοί, δεν εφρόντισαν να γίνουν ανάλογοι των ιδρυτών εκείνων. Οι φορείς αυτών, λέγω, δεν πίστεψαν στη δέσμη των αληθειών που περιλαμβάνει κάθε θρησκεία και δεν φωτιστήσανε από αυτές. Τα δε έργα τους και ο βίος τους είναι εξ διαμέτρου αντίθετα προς τους λόγους, τα έργα και το παράδειγμα των ιδρυτών τής κάθε θρησκείας. Όσο για την Επιστήμη, αυτή αποβλέπει κυρίως στην

ανάπτυξη της γνωστικής ικανότητας του ανθρώπου, αφήνοντας ατροφικό το συναισθηματικό του κέντρο.

Αλλά, εκεί όπου δεν υπάρχει αρμονία και σύζευξης των δύο κέντρων της ανθρώπινης ψυχής, κατ' αναπόδραστον φυσικόν νόμον, θα παρατηρείται ανισορροπία, αταξία, σφειρότης και απανθρωπιά. Μπορεί λοιπόν στην αδυναμία των μέχρι σήμερα γνωστών παραγόντων του πολιτισμού να εξημερώσουν τον άνθρωπο, τούτος ο ταλαίπωρος προσπαθεί τώρα μόνος του ν' αξιολογήσει την ίδια του την υπόσταση, αφηπνίζοντας και συγκινώντας τους ομοίους του, για να τους δάνει να εκτιμήσουν και να σεβαστούν τον ίδιο τον φαυτόν τους.

Από μόνος του και με τις ίδιες του τις δυνάμεις, που η δοκιμασία και ο πόνος του καλλιέργησαν και του τις ανέπτυξαν σαν εμπειρία και γνώση, απεφάσισε να καθιερώσει κανόνες και νόμους βιοτικής συναλλαγής, που να τους αποδεχθούν και να τους ακολουθήσουν όλοι οι άνθρωποι, γιατί αυτοί οι κανόνες ταιριάζουν στο ανθρώπινο μέτρο. Άλλωστε, τους νόμους, βγαλμένους από μέσα του, τους υπαγορεύουν οι ίδιες οι ανάγκες και αποβλέπουν πάλι σ' ένα καθαρό ανθρώπινο σκοπό και τέλος. Η αξία λοιπόν που προβάλλεται τώρα έντονα και που διαφαίνεται ότι γίνεται αποδεκτή και σεβαστή από όλους, είναι η αξία που λέγεται **άνθρωπος**. Να γιατί λοιπόν κόπτονται τώρα και επικαλούνται τόσον συχνά οι ταγοί των λαών, την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Αλλά ας δούμε τί σημαίνουν αυτές οι δύο πρώτες μαγικές λέξεις. **Αξιοπρέπεια**, ετυμολογικά σημαίνει την εμπρέποινα αξία που οφείλουμε να δίνουμε στη μορφή άνθρωπος. Ο άνθρωπος λοιπόν αναγνωρίζεται ότι είναι μία αξία. Και σαν αξία έχει μία τιμή ανυπολόγιστη και ασύγκριτη. Ο άνθρωπος είναι μία οντότης πνευματική, ένα ενσυνείδητο εγώ, που ανέδειξαν οι ουσίες της φύσεως και κατεργάστηκαν οι θειότερες δυνάμεις της. Αυτές συνέτρεξαν μέσα από τους αναρίθμητους αιώνες να εμφανίσουν αυτήν την θαυμαστή ύπαρξη με μορφή, με κάλλος και με συνείδηση. Έτσι πρέπει τώρα να παραδεχθούμε ότι ο άνθρωπος είναι το αριστούργημα που γοφόρησε στα σπλάχνα της η μητέρα μας Γη.

Είναι ο καρπός της ο αγαπητός, που ωρίμασε από τις ερωτικές επιμειξίες της με τις πιο θείες δυνάμεις του ουρανού. Είναι η δόξα της Γης. Γιατί από το χόμα της, ένα υλικό άτομο, ένας κόκκος άμιου μετουσιώθηκε, με την θέληση της σποράς και με τις φροντίδες της αγίας μας Μάνας και έγινε Ψυχή και ανεβάνηζε πνεύμα, με δύναμη και με γνώση. Έτσι λοιπόν από αυτόν τον κόκκο της άμιου

η Ζωή πέρασε από όλη τη ζωολογική κλίμακα για να φθάσει μια μέρα στην ανθρώπινη μορφή και να γίνει ο άνθρωπος γνώστης των ουσιών και των νόμων της Μητέρας του. Για να αναδειχθεί τέλος ο ισχυρός, ο χειριστής, ο δαμαστής των δυνάμεων του περιβάλλοντός του. Ίδού αιτός ο άνθρωπος. Όχι ο άγνωστος, αλλά ο πολύ γνωστός και ο πολύ περιφρονημένος άνθρωπος!

Έπειτα από τα παραπάνω, εάν τα θεωρήσετε ορθά και αληθινά, πιστεύω να συμφωνήσουμε, ότι πράγματι ο άνθρωπος είναι μία αξία, που χρέος μας είναι να την εκτιμούμε, να την αγαπούμε και να την σεβόμαστε. Βέβαια, δεν έγιναν όλοι οι άνθρωποι της γης οι ισχυροί, οι Διαιστές, οι Σοφοί. Έγιναν μόνον οι ολίγοι, οι πρωτοπόροι της ζωής. Τουτό όμως δεν έχει μεγάλη σημασία. Και οι άλλοι, που έχουν σε λανθάνουσα ακόμη κατάσταση τις ικανότητες εκείνων, θα φθάσουν και αυτοί εκεί που έχουν φθάσει οι πρώτοι. **Το παν βαίνει από την ατέλεια στην τελειότητα. Αυτός είναι ο νόμος ο θεμελιωτικός της Φύσεως. Το ξετύλιγμα δηλαδή των λανθανουσών δυνάμεων του ανθρώπου, που οι Επιστήμονες ονομάζουν νόμο της εξελίξεως.**

Παραπάνω έθιξα μια αρχή της ανθρωπογονίας, η οποία ίσως να ξενίσει τους πολλούς. Ανέφερα την προέλευση της ανθρώπινης οντότητας έτσι όπως την παραδέχονται μερικές αρχαίες δοξασίες, οι οποίες απορρέουν από ωρισμένες κοσμοθεωρίες αρχαίων λαών σαν τον Ινδικό, τον Ιουδαϊκό και τον Ελληνικό.

Στα κείμενα της Χριστιανικής Ορθοδόξου εκκλησίας, που ακολουθεί την Ιουδαϊκή Κοσμοθεωρία, συναντάμε το εξής ανθρωπογονικό αξίωμα: Ο Θεός έπλασε εκ λίθων τα τέκνα του Αβραάμ. Στην Ελληνική μυθολογία αναφέρεται ότι ο Δευκαλίων και η Πύρρα έρριχναν πίσω τους λίθους και ανεγίνοντο άνθρωποι. Τέλος, στα Ινδικά κείμενα διεσώθη το εξής: Ένας κόκκος άμμου είναι το αυτό, από το οποίον θα φτερουγίσει το ελεύθερο πνεύμα.

Βέβαια, τα ανωτέρω είναι διατυπώσεις αλληγορικές, που χρειάζονται ανάλυση και ερμηνεία, οι οποίες όμως δεν είναι και τόσο εύκολες και δεν μπορούμε χωρίς κόπο και σπουδή να συλλάβουμε το βαθύ τους νόημα. Αλλά τούτο δεν σημαίνει ότι πρέπει να τ' απορρίψουμε σαν απαράδεκτα, επειδή δεν τα κατανοούμε εμείς οι σύγχρονοι. Αιτά τα πίστεψαν σοφοί και ημίθεοι, που βρισκόντουσαν πιο κοντά στην Αλήθεια από μας. Το γεγονός αυτό και μόνο πρέπει να μας κάνει τουλάχιστον, να προσέξουμε και να τα μελετήσουμε. Όπως είναι γνωστόν, ο άνθρωπος είναι μια πεπερασμένη συνειδητή οντότης, διαθέτουσα μέσα γνώσεως, τις αισθήσεις του, το νοητικό

του και μεριζοί εκλεκτοί την διαίσθησιν. Έτσι η γνωστική ικανότης του είναι περιορισμένης εντάσεως. Αλλά τον κατατρώγει η δίψα του ειδέναι. Και για να γνωρίσει την πραγματικότητα και την αλήθεια καταφεύγει σε άλλες πηγές γνώσεως. Αυτές είναι η αρχαία παράδοση και η αποκάλυψης, που άλλοι μεν τις παραδέχονται σαν αληθινές, άλλοι δε τις απορρύνουν σαν απαράδεκτες, ανάλογα με την εσωτερική τους ροπή. Ο έλεγχος δια του λογικού και δια των αισθητηρίων, πρέπει να ομολογήσουμε, είναι ανέφικτος προκειμένου για δοξασίες δογματικής υφής, όπως είναι οι δοξασίες οι προερχόμενες από την αποκάλυψη.

Αλλά ας επανέλθουμε στο θέμα μας. Είναι ο άνθρωπος μια αξία στη φύση. Είτε παραδεχούμε ότι η προέλευσή του έχει σαν αφετηρία το υλικό άτομο, που μεταμορφώθηκε σε συνείδηση, είτε παραδεχούμε ότι προήλθε από την πνοή του Θεού Δημιουργού, όλοι μας, πιστεύω, θα συμφωνήσουμε αβίαστα, ότι **ο άνθρωπος είναι μια αξία και μάλιστα η μεγαλύτερη αξία στην επιφάνεια της γης, με ασύλληπτες και ανυπολόγιστες ικανότητες.** Και σαν αξία που είναι, σωστό και δίκαιο είναι να την εκτιμούμε ανάλογα, να την αγαπούμε και να την σεβόμαστε. Γιατί, εάν δεν αγαπούμε και δεν σεβόμαστε τους άλλους, θα κάνουμε το ίδιο και για τους εαυτούς μας. Η περιφρόνησης, η υποτίμησης, ο φθόνος και το μίσος, με τις ειδεχθείς και ποταπές εκδηλώσεις της διαβολής και της σινοφαντίας, στρεφόμενες ενάντια στην ατομικότητα που λέγεται άνθρωπος, είναι κάτι το αδιανόητο, κάτι που προκαλεί βδελυγμία και αποστροφή, που κατεβάξει στην βαθμίδα του υπανθρώπου εκείνον που τις εκδηλώνει.

Όλα όμως αυτά τα ειδεχθή και τα ανισόρροπα, δεν στρέφονται μόνον ενάντια στην ανθρώπινη αξία, αλλά ανταναχλούν και στην Υπεραξία, είτε την θέλετε Φύση, είτε την θέλετε Θεό. (Οι λέξεις τρομάζουν μόνον τους δειλούς και προληπτικούς). Ο σοβαρός φρενιγητής πρέπει να εμβαθύνει και να συλλαμβάνει το βαθύ νόημα κάθε λέξεως και να κατανοεί την ουσία της. Από αυτήν λοιπόν την υπεραξία προήλθε ο άνθρωπος, σίγγεται από τις ουσίες Έης και φέρει έξδηλα τις ιδιότητες και τα γνωρίσματά Έης.

Αλλά, για ν' αποδώσουμε την εμπρέπουσα αξία στον άνθρωπο, πρέπει πρώτα να στραφούμε και να μελετήσουμε αυτόν τον άνθρωπο. Έτσι, όταν τον γνωρίσουμε και τον εκτιμήσουμε, θα σεβαστούμε πρώτα την ιδιική μας αξία και θα καλλιεργήσουμε μέσα μας το αίσθημα το πραγματικό της ανθρώπινης καταγωγής και αξιοπρέπειας. Ο άνθρωπος που σέβεται τον εαυτό του θα σεβασθεί και τους άλλους. Όταν θα εκτιμήσει τον ίδιο τον εαυτό του θα εκτιμήσει και

των άλλους. Το απόφθεγμα «άφογος και άφοβος», έπρεπε να ήταν το έμβλημα κάθε πραγματικού ανθρώπου. Θα έπρεπε ο καθείς μας να μην ντρεπότανε ποτέ τον ίδιο τον εαυτό του, μα ούτε τους ανθρώπους, ούτε τους θεούς, όχι μόνον για τις πράξεις του και τις εκδηλώσεις του, αλλά και για τους πιο ενδόμυχους πόθους του και τους πιο απόκρυφους διαλογισμούς Του.

Α ψ ο γ ο ς! Ποιός μπορεί να ισχυρισθεί ότι είναι τόσο τέλειος, ώστε κανείς να είναι σε θέση να τον ψέξει; Αλλά εάν δεν είναι άφογος μέχρι σήμερα, έχει όμως την ικανότητα και την δυνατότητα να γίνει. Πώς; Εάν μάθει την προέλευσή του και πιστέψει στην καταγωγή του. Εάν ενστερνισθεί την Ιδέα ότι είναι μία αξία στη Φύση και η μεγαλύτερη αξία της Γης. Σαν τέτοια θα πρέπει να την τιμά. Και τούτο γιατί έχει μέσα του ό,τι πολυτιμότερο έχει η Γη. Έχει μέσα του την δύναμη που ονομάζουμε Θεό. Και μ' αυτή τη δύναμη μπορεί να γίνει άφογος, εάν μέσα του την καλλιεργήσει και την ποτίζει καθημερινά με το νάμα του πόθου της τελειοποίησής του. Εάν παρακολουθεί με τους προβολείς του διαρκούς ελέγχου, τις σκέψεις του, τους λόγους του, τα αισθήματά του, τις πράξεις του. Σαν πολιτικό αστέρα, σαν πρότυπο και σαν υπόδειγμα, ας έχει τα όρμα και τα μεγάλα παιδιά της γης. Και αυτά γεννηθήκανε με ελαττώματα και με αδυναμίες. Αλλά, με την θέλησή τους έγιναν άφογοι, ελεύθεροι, Σοφοί και, τέλος, έγιναν φωτεινές υπάρξεις. **Το υψηλό παράδειγμα πάντα εμπνέει και φρονηματίζει τον ποθούντα ανωτερότητα.**

Α φ ο β ο ς! Ο άνθρωπος χάνει την αξιοπρέπειά του, όταν ο φόβος κυριαρχήσει στη σκέψη του και τον υποδουλώσει για να του αιωνιώσει κάθε άλλη του αήλη. Γι' αυτό νύχτα μέρα, συνεχώς, πρέπει να φροντίζει να ξεριζώσει από μέσα του τον φόβο. Πώς όμως τούτο θα το επιτύχει; Με τη δύναμη της γνώσεως. Πρέπει να μάθει τι είναι αυτός ο φόβος. Φόβος είναι το θλιβερό συναίσθημα, που το γεννά μια φανταστική ή και μια πεπλανημένη ιδέα, ότι πρόκειται να χάσει ένα κεκτημένο αγαθό. Ο φόβος συστέλλει και παραλύει τις ψυχικές δυνάμεις και θολώνει την κρίση του ανθρώπου. Κυριολεκτικά τον κάνει να χάνει το αίσθημα της πραγματικότητας. Αλλά, τα αγαθά τα πραγματικά τα έχει δοσμένα η φύσις όταν μας έφερε στο είναι μας. Κανένας άλλος δεν έχει το δικαίωμα να μας τα αρνηθεί ή να μας τα αφαιρέσει. Ας δούμε, τώρα, τι είναι αυτά τα αγαθά. Αγαθά είναι όσα βοηθούν την εξέλιξη, την πρόοδο και συντελούν στη φυσική χαρά και στην πραγματική ευδαιμονία του ανθρώπου. Ο άνθρωπος, εκείνο που φοβάται περισσότερο είναι

το φαινόμενο του θανάτου, είτε του ιδίου, είτε των προσφιλών του προσώπων. Αλλά, ο θάνατος είναι ένας γενικός και βασιικός φυσικός νόμος, που συντελεί στην εξέλιξη και στην μεταμόρφωση του ψυχικού όντος του ανθρώπου. Από την μήτρα στο μνήμα, είναι ο κλήρος ο απaráβατος για κάθε τι που έχει πνοή.

Τώρα, ας προσπαθήσουμε να αιτιολογήσουμε με λίγα λόγια την σκοπιμότητα και την οφελιμότητα του θανάτου των οργανισμών.

Ο οργανισμός είναι το μέσον ενεργείας με το οποίο εκδηλώνει και πολλαπλασιάζει τις δυνάμεις της η ψυχή. Μέσω αυτού δέχεται τις παραστάσεις και τις επιδράσεις του περιβάλλοντος. Όταν εξείνως φθείρεται με τις αρρώστιες ή με τον χρόνο και γίνεται έτσι εμπόδιο στην πρόοδο της ψυχής, η φύση με τους ενεργητικούς της νόμους θέτει τέρμα στη συνεργασία την προσωρινή για να ενσωματωθεί η ψυχή σ' ένα καινούργιο μέσο ενεργείας για μια νέα πιο έντονη δράση.

Να λοιπόν, πώς η γνώση των νόμων της φύσεως φανταδεύει τον φόβο και ελευθερώνει τον άνθρωπο από την επαίσχυντη δουλεία του. Έτσι, λοιπόν, με το αίσθημα της ανωτερότητας και της αφοβίας θα περιφρουρεί κάθε άνθρωπος, σαν κόρη οφθαλμού, την αξιοπρέπειά του και θα μπορεί να ζει σαν άφογος και σαν άφοβος.

Αλλά, έπειτα από αυτά που μνημονεύσαμε, μας δημιουργούνται και άλλα ιερά καθήκοντα. Και το πιο όσιο και το πιο άγιο χρέος είναι να γνωρίσουμε, να εκτιμήσουμε και να λατρεύουμε ενσυνείδητα τους γονείς μας, δηλαδή την υπεραξία όπως την χαρακτηρίσαμε και την οποία, είτε θέλετε να την ονομάσουμε Φύσην, είτε Δημιουργό Θεό.

Φυσική και λογική συνέπεια τούτων είναι να προσαρμοσθούμε στους νόμους της και να ακολουθούμε τις αρχές της. Αλλά, θα μερωπήσετε, πως θα γνωρίσουμε αυτά τα όσια και τα άγια;

Ο ειλικρινής, ο σταθερός πόθος και η άδοξη αγάπη είναι οι μεγαλύτερες δυνάμεις που κρύβει μέσα του ο άνθρωπος. Εάν αυτές θέση σε ενέργεια, θα επιτύχει την γνώση η οποία θα τον πλησιάσει στην αλήθεια. Η αλήθεια θα τον καθοδηγεί. Θα τον ενισχύει παντοιοτρόπως για να ακολουθήσει τους νόμους Της και τις αρχές Της. Η αλήθεια θα τον εδραώσει την πίστη, ότι είναι παιδί των ισχυροτέρων Δυνάμεων που του παρέχουν άφθονα ό,τι έχει ανάγκη για την ύπαρξή του και την πρόοδό του την υλική και την πνευματική.

Θα μάθει να σέβεται και να αγαπά κάθε ανθρώπινη μορφή χωρίς διάκριση φυλής ή πνευματικής καταστάσεως. Γιατί κάθε

άνθρωπος είναι μια αξία, άλλοτε με λανθάνουσες και άλλοτε με εκδηλωμένες ικανότητες ηθικές και πνευματικές. Θα συνηθίσει έτσι να αισθάνεται για κάθε άνθρωπο τον ιερό δεσμό της αλληλεγγύης. Γιατί, έτσι θα μάθει ότι όλες οι οντότητες της γης και του σύμπαντος είναι αδελφές υπάρξεις. Η κάθε μία δε απ' αυτές είναι ένας κρίκος αλυσίδας που την σχηματίζουν όλες οι οντότητες της φύσεως και η οποία περιβάλλει την καθόλου ζωή και συνθέτει την έκφρασή της. Την αλυσίδα αυτήν, την διατρέχει μια αιθεριακή ασύλληπτη από τις αισθήσεις μας δύναμη, που τραβά όλους τους κρίκους σ' ένα σκοπό που δεν είναι άλλο τι παρά η Τελειότης.

Αυτή η υπερδύναμη λοιπόν συνεχώς καταβάλλει φροντίδες και επί αιώνες πολλούς για να καταστήσει τον κάθε κρίκο έναν υπεράνθρωπο, έναν ισχυρό, ένα δαμαστή των ουνσιών και των νόμων της Μεγάλης μας Τροφού. Αρκεί ο κάθε κρίκος να μη θελήσει να σπάσει την συνοχή της αλυσίδας. Γιατί τότε θα σφερηθί των ενεργητικών επιδράσεων της παγκόσμιας αρμονίας η οποία συνέχει το Παν και η οποία σπρώχνει κάθε κρίκο στον προορισμό που η νομοτέλεια της φύσεως του έχει σχεδιάσει. Εάν όμως σπάσει την συνοχή, θα γίνει άρνησις, διασαρμονία, σπασμωδότης, χάος.

Βέβαια, το μεγάλο σχέδιο που έχει καταπτώσει ο Αρχιτέκτονας του Σύμπαντος, ο Θνητός δεν είναι σε θέση να το συλλάβει ή καν να το μαντεύσει. Εκτός από εκείνους τους εκλεκτούς, στους οποίους ο ίδιος ο αρχιτέκτονας αποκαλύπτει. Αλλά τί να αποκαλύψει; Ένα μικρό τμήμα, απειροελάχιστο του σχεδίου, για να τους βοηθήσει να αντιληφθούν και να αποκαλύψουν και αυτοί στους απλείς ακόμα ανθρώπους, ότι στη φύση υπάρχει σκοπός, υπάρχει νομοτέλεια.

Πώς όμως θα φθάσουν οι άνθρωποι αυτόν τον σκοπό, αυτό το τέλος; Πιστεύω ότι για τα επιτύχουν τούτο είναι ανάγκη να χωραχθούν μεριζοί κανόνες, μερικές γραμμές κατευθύνσεως. Γνώσεως και Πθικής τους οποίους ο άνθρωπος να ακολουθεί αυστηρά με ιερή προσήλωση χωρίς ποτέ να παρεκλίνει από αυτές. Αυτές οι γραμμές θα τον οδηγήσουν ασφαλώς στο Μεγάλο Σκοπό.

ΛΟΓΟΙ ΣΟΦΟΙ

Ο άνθρωπος χαρακτηρίζεται ως αξιολόγος ή όχι αξιολόγος, όχι μόνο με βάση όσα κάνει, αλλά και όσα σκέφτεται.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ (Απόσπ. 68, Diels - Kranz)

*

Χίλια λόγια δεν αξίζουν, όσο μια πράξη.

Ερ. Ήφην (Μπραυτ)

*

Ποιο είναι το πρώτο έργο εκείνου που επιδίδεται στη ζωή του με τη φιλοσοφία: **Ν' αποβάλλει την αλαζονεία.**

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ (Διατριβαί, β, ιζ, 1)

*

Να φοβάσαι το δικαίωμά σου να κάνεις ό,τι θέλεις και χρησιμοποιησέ το με σοφροσύνη.

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ ΤΟΥ ΤΥΑΝΕΑ (Φώνη πρότον, Τι εις τον Ήφην Απολλ. Ε, XXXVI)

*

Μελετήσατε τον Σαξίπηρον, μελετήσατε τον Μολιέρον αλλά προ πάντων μελετάτε τους Έλληνες και πάντοτε τους Έλληνες.

Ι. Β. ΓΚΑΤΤΕ (Βίονομάχια Έκκεομαν με τον Γκαττε. Μεταφρ. Ν. Καζαντζάκη)

*

Ο σοφός δεν ταράσσεται ούτε με την γέννηση, ούτε με την καταστροφή του σώματος.

Μπαγκαμπάντ - Γκιτά

*

Όσο περισσότερο ξαπλώνεται η αγάπη, τόσο περισσότερο το αιώνιο φως φωτίζει τις ψυχές με τις θείες αχτίνες του.

Δάντε (Καθαρτήριο, 24)

*

Πίσω από τη νύχτα, πίσω από το θάνατο, βλέπω την αυγή που χαράζει.

Ερ. Ήφην (Μπραυτ)

*

Μέσα στον άνθρωπο υπάρχει μέρος της θείας αρχής των πάντων, η οποία μπορεί να αυξομειώνεται ανάλογα με τη ζωή του. Για να αυξάνει, ο άνθρωπος οφείλει να χαλινάγωγεί τα πάθη του και να δυναμώνει την αγάπη του.

Α. Τολστόι (Η θρησκεία μου)

Η πολιτέλεια είναι ως φυτόν, φέρον θαυμάσια μεν άνθη, κα-
πούς δε βλαβερούς.

Από το περιοδικό « Έσπερος », Αειψία, 15 - 10 - 1984

*

Το κακό που έκανες θα σπάσει το κεφάλι σου .

Λαϊκή παροιμία

Έρδουσα μέγα έργον , ο ση κεφαλή αναμάξεις. (Ομήρου Οδύσσεια , Γ, 92)

(Η ίδια έννοια με την παροιμία)

*

Άνθρωποι με αρχές έχουν θάρρος.

Παροιμία της Κίνας

*

Μέσα στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, όλοι είναι αδέρφια.

Παροιμία της Ιαπωνίας

*

Κάθε άνθρωπος χρεωστέι μέσα στον κύκλο της ημπορέσεώς του,
να ξεσκεπάξει και να εκθέτει την πλάνην και την απάτην.

Thomas Peine (Μετάφραση Α. Αισωγράφου)

Σωτήρια μηνύματα στους λόγους του Χριστού

Μακάριοι οι καθαροί την καρδίαν· διότι αυτοί θέλουσιν ιδεί τον
Θεόν.

(Ματθ. ε' , 8)

*

Μακάριοι οι δεδιωγμένοι ένεκεν δικαιοσύνης· διότι αυτοί είναι
η βασιλεία των ουρανών.

(Ματθ. ε' , 10)

*

Όταν δε σι γάμνης ελεημοσύνην, ας μη γνωρίζει η αριστερά σου
τι κάμνει η δεξιά σου.

(Ματθ. ζ' 3)

*

Αιτείτε και θέλει σας δοθή· ζητείτε, και θέλτε ευρεΐ· κρούετε
και θέλει ανοιχθή.

(Ματθ. ζ' 7)

Πάντα όσα αν θέλητε να κάμνωσιν εις εσάς οι άνθρωποι, ούτω και σεις κάμνετε εις αυτούς· διότι ούτως είναι ο νόμος και οι προφήται.

(Ματθ ζ, 12)

*

Και διατί βλέπεις το ξηλάριον εν τω οφθαλμώ του αδελφού σου, την δε δοκόν την εν τω οφθαλμώ σου δεν παράτηρείς;

(Ματθ ζ, 3)

*

Τί ωφελείται άνθρωπος, εάν τον κόσμον όλον κερδίση, την δε ψυχήν αυτού ζημιωθή; ή τι θέλει δώσει άνθρωπος εις ανταλλαγήν της ψυχής αυτού.

(Ματθ ιε, 26)

*

Εάν δεν επιστρέψητε και γίνητε ως τα παιδιά, δεν θέλετε εισέλθει εις την βασιλείαν των ουρανών.

(Ματθ ιη, 3-4)

*

Όστις λοιπόν ταπεινώσῃ εαυτόν ως το παιδίον τούτο, ούτως είναι ο μεγαλύτερος εν τη βασιλεία των ουρανών.

(Ματθ ιη, 3-4)

*

Και πάντα όσα αν ζητήσете εν τη προσευχή, έχοντες πίστιν, θέλετε λάβει.

(Ματθ κα', 22)

*

Θέλεις αγαπά τον πλησίον σου ως σευτόν.

(Ματθ κβ, 39)

ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

ΤΟΥ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΛΙΤΟΥ

Βέβαια, όλοι μας προσευχόμεθα, είτε μόνοι μας, είτε με άλλους μαζί στις εκκλησίες. Σε όλα τα συγγράμματα του κόσμου δεν δίδεται ακριβής ερμηνεία, ορισμός αυτής της πράξης.

Πάντως προσευχή λέγουν ότι είναι η επικοινωνία με τον Θεόν.

Κάθε λαός και κάθε θρησκεία έχει τον ιδιόν της τρόπον προσευχής. Ειδικόι χώροι, ειδικώς επιπλωμένοι. Άλλοι πάλιν καίουν λιβάνια, άλλοι μεταχειρίζονται μεταξοπά υψώματα και ούτω καθ' εξής. Και η ιδική μας θρησκεία έχει καθορίσει ένα τρόπον προσευχής. Να στρεφώμεθα προς ανατολάς και ορίζει το Ευαγγέλιον ωρισμένον τύπον.

Έτσι όμως, όπως κάνουν την προσευχή τους οι άνθρωποι, φέρουν κανένα αποτέλεσμα; Έρχονται εις πραγματικήν επικοινωνίαν με τον Θεόν; Και ας πάρουμε πρώτον την γνώμην της ΒΛΑΝΤΣΚΥ. Στα βιβλία της αναφέρει τα εξής: την ερωτούν πως πρέπει να προσευχόμεθα και απαντά: Νομίζω ότι προσευχή, έτσι όπως γίνεται, δεν φέρει κανένα αποτέλεσμα, διότι αποτεινόμεθα σε ένα Θεόν ανθρωπόμορφον, που δεν αντιπροσωπεύει τίποτε και δεν έχει καν τας αρετάς μερικόν ανθρώπων. Είναι προτιμότερον να προσευχόμεθα στον Θεόν, που κάθε άνθρωπος έχει μέσα τον, διότι όλα αυτά που απειθύνομεν στον Θεόν (Δος ημίν σήμερον, άφες τας αμαρτίας μας, κλπ.) είναι καλύτερον να τα απειθύνωμεν στον εαυτόν μας. Είναι πραγματα που εξαρτώνται από μας τους ιδίους και μπορούμε να τα πετύχουμε με μόνη τη θέλησή μας και διά τούτο συνιστώ την προσευχή της θελήσεως.

1. Προσευχή της θελήσεως

Αλοίμονον όμως εις τον αποκριτιστήν ή τον θεόσοφον, ο οποίος θα ζητήσει με αυτόν τον τρόπον την πραγματοποίησιν ανθρωπίνων αδυναμιών.

Εκτός από τον κοινόν τρόπον της προσευχής, έχομεν τας δειήσεις, τους ύμνους και τας μαγικάς επικλήσεις, διά να έλθωμεν εις άμεσον επικοινωνίαν με άλλας συνειδήσεις είτε του Άδου είτε ανωτέρων πνευματικών προσωποποιήτων.

2. Κανόνες της προσευχής

Όλοι οι άνθρωποι δεν είναι της αιτής δυνάμειως και της αιτής πνευματικής εξέλιξεως. Υπάρχουν πολλά διαβαθμίσεις, από τον τύπον του ζηνάνθρώπου μέχρις εκείνου του θεανθρώπου. Δι' όλας αιτάς τας διαβαθμίσεις δεν μπορούν να υπάρχουν οι αυτοί όροι της προσευχής. Βεβαίως και ο ληστής πριν εγκληματίση κάνει την προσευχή του και ανάβει το κεράκι του. Αλλά η θεότης δεν δέχεται τέτοιες προσευχές και ο ληστής προσευχόμενος δεν κερδίζει τίποτε.

Τους ανθρώπους λοιπόν μπορούμε να τους ξεχωρίσουμε στις εξής δύο κατηγορίες.

α) Επαρκούς πνευματικής εξέλιξεως.

β) Ανεπαρκούς πνευματικής εξέλιξεως.

Οι της δευτέρας κατηγορίας, εφ' όσον είναι ζηνάνθρωποι, εγωϊσται, άθεοι, ή δεν κάνουν καθόλου προσευχή, διότι δεν αισθάνονται την ανάγκη προς τούτο, ή προσευχόμενοι δεν είναι δυνατόν, να επικοινωνήσουν με το Θείον λόγω της ηθικής των υποστάσεως.

Τώρα, αυτοί μένουν αιωνίως εις το πνευματικόν σκοτός: Όχι! **Εξελίσσονται εκπαιδευόμενοι διά των δοκιμασιών, τας οποίας η Ειμαρμένη τούς επιβάλλει εις το σχολείον της ζωής.** Βέβαια, και οι εξελγμένοι πνευματικώς και οι άνθρωποι της δευτέρας κατηγορίας υψίστανται το KARMA και τας δοκιμασίας και δι' αυτών διδάσκονται. Αλλά πολλοί από αυτούς εισέρχονται σε διάφορα φιλοσοφικά συστήματα, θρησκειάς ή Μυστήρια και τότε διδάσκονται δια διδασκάλων, οι οποίοι τους καθοδηγούν και τους βοηθούν να φθάσουν εις το τέρας του ανθρωπίνου σκοπού, την λύτρωση, οπότε και δεν χρειάζεται πλέον η ενσάρκωσις εις την ανθρωπίνην μορφήν. Και εις αυτούς τους ανθρώπους χρειάζεται να κάνουν προσευχήν, διότι ο άνθρωπος μόνος του, άνευ της βοηθείας κανενός, δεν δύναται να φθάση εις την λύτρωσιν. Εξαίρεσιν αποτελούν αι πολύ ολίγαι εμφανίσεις εξαιρετικών πνευματικών προσωποποιτήτων, αι οποίαι, και αιταί, δια να φθάσουν εκεί, κάπως θα εβοηθήθησαν κάποτε. Ο άνθρωπος δεν μπορεί να γνωρίση μόνος του την αλήθειαν. Αν αυτό ήτο δυνατόν, δεν θα υπήρχε πλάνη και επομένως δεν θα υπήρχε το πλήθος των αντιμασσόντων προς άλληλα συστημάτων και θρησκειών. Ο καθείς από ημάς προσαρμόζεται ευκολότερα σε ζείνην την θεωρία, που του αρμόζει καλύτερα, που ανταποκρίνεται καλύτερα εις τας εσωτερικάς του τάσεις. Στο ότι ο άνθρωπος έχει ανάγκην βοήθείας, πνευματικού οδηγού, συμφωνούν όλες οι θρησκειές.

Υπάρχουν και άνθρωποι, εις τους οποίους «δίδεται γνώναι τα

μυστήρια της βασιλείας του Θεού» και άλλοι εις τους οποίους ου δέδοται. Αυτοί οι τελευταίοι είναι καταδικασμένοι προσωρινώς εις σπασμότητα. Εις τους ανθρώπους αυτούς, αφ' ου η προσευχή δεν μπορεί να αλλάξη το πεπρωμένον, καλύτερον είναι να προσπαθήσουν να βελτιώσουν τον εσωτερικό τους κόσμον.

Καίτοι ο άνθρωπος δεν μπορεί μόνος του να βρη την αλήθεια, εν τούτοις πρέπει να δέχεται ως αληθή μόνον εκείνα, που η βάσανος του λογικού του και της συνειδήσεώς του ευρίσκουν ορθά. Το αποτέλεσμα μιας λογικής κρίσεως εξαρτάται από εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντας, πολλάκις όμως, ξαφνικά, έχομεν μία έμπνευση ή διάθεση, η οποία μας κάνει να λάβουμε απόφαση διαφορετική από τα συμπεράσματα της σκέψεως.

Πολλές φορές νομίζοιμε ότι αυτό είναι αποτέλεσμα της ιδίας μας σκέψεως. Εάν αι έμπνεύσεις είναι αγαθαί και προέρχονται από συνειδήσεις ανωτέρας πνευματικής εξέλιξεως, αποσκοπούν να μας βοηθήσουν εις το να εξελιχθούμε και μεις· αι δε κακαί θέλουν να μας τραβήξουν προς το κακό. Ένθω μας γίνεται φοβερός αγών μεταξύ των δυνάμεων του καλού και του κακού, του φωτός και του σκοτούς. Ο καθείς θέλει να μας τραβήξη με το μέρος του, είμεθα το αντικείμενον μιάς διεκκυστίδας.

Είναι γνωστόν, ότι κάθε άνθρωπος είναι όργανον εκπέμπον και δεχόμενον ακτινοβολίας, ένας πομπός και συγχρόνως δέκτης. Πρέπει λοιπόν να κανονίζοιμε έτσι αυτό το όργανον, ώστε να είναι δέκτης των καλών και ωφελίμων ακτινοβολιών. Να στρέψωμεν δηλαδή ολόκληρον την σκέψιν μας, την προσοχήν μας, προς εκείνας τας πνευματικάς δυνάμεις αι οποίαι θέλουν να μας βοηθήσουν. Όταν όμως εμείς οι ίδιοι μάθωμεν την τεχνικήν της τοιαύτης επιζοινωνίας, θα κατορθώσωμεν το ανώτατον αγαθόν αποτέλεσμα. Και αυτό είναι η προσευχή. Δηλαδή το να κατορθώσωμεν να στρέψωμεν όλον τον εσωτερικόν μας κόσμον και να τον φέρωμεν εις επαφήν με τον πνευματικόν κόσμον, ο οποίος θέλει και έχει την διάθεσιν να μας βοηθήσῃ. Πρέπει λοιπόν πρώτον να ίδωμεν προς ποίον πρέπει να απευθυνθούμε. Καθώς είπομεν άλλοτε, η δημιουργική αρχή είναι το PARABRAHMAN, δηλαδή το πέρα του BRAHMAN. Αλλά τούτο αποτελεί τον καθολικόν λόγον, είναι απρόσωπον και επομένως δεν δυνάμεθα να φθάσωμεν μέχρι αυτού, ούτε βέβαια και αυτός να μας ακούῃ. Τιθέμενος ο καθολικός λόγος εν κινήσει, εμερίσθη εις τας ψυχικάς απομικτότητας, εις τας οποίας με την βοήθειαν των οργάνων, τα οποία αὐται απέκτησαν, απέκτησε συνείδησιν οπότε καθίσταται Βραχμάν Άτμαν και το

οποίων ευρίσκεται εις το κέντρον πάσης ατομικότητος. Την ένωσιν με αυτόν, τον εν ημίν λόγον, συνιστά η Μπλαβάτσκι μέσω της προσευχής της θελήσεως. Αλλά τούτο, καθώς είπομεν απαιτεί προσπάθειαν, ήτις μόνον κατόπιν αποκτήσεως ειδικών γνώσεων και ψυχικής καλλιφεργείας δύναται να επιτευχθή. Αυτάς τας γνώσεις μόνον δια της μνήσεως αποκτώμεν. Επίσης δια την επιτυχίαν απαιτείται καθαρότης της πνευματικής ατμοσφαιρας, αυτοί δηλαδή που μας περιβάλλουν, να είναι πνεύματα αγαθά.

Οι ατομικοί Λόγοι, εξελισσόμενοι δια των ενσαρρώσεων και δια της πείρας της ζωής, καθίστανται πνεύματα δυνατά, φωτεινά, προσωπικοί Θεοί. Εις κάθε πλανήτην, το πνεύμα εκείνο που έφθασεν υπεράνω όλων των άλλων καθίσταται πλανητικός Λόγος.

Επίσης το ανώτερον πνεύμα του ήλιακού συστήματος αποτελεί τον Ηλιακόν Λόγον, ο οποίος διευθύνει τον πνευματικόν κόσμον ολοζήρου του συστήματος. Τούτο δε εξακολουθητικώς συμβαίνει και δια μεγαλύτερα αστρικά συγχροτήματα (Γαλαξίας, νεφελώματα, κλπ.). Εκείνοι, οι οποίοι δύναται να ακούσوين τας προσευχάς μας, διότι έχουν συνείδησιν και όργανα αισθήσεως, είναι αιταιά αι προσωπικότητες.

Αλλά δια να έχη η προσευχή μας αποτέλεσμα, πρέπει να ξέρουμε τι ζητούμε από καθένα εξ αυτών και να έχωμε την δύναμιν να φθάνωμε μέχρις αυτού και δια να επιτύχωμεν αυτό το πράγμα, πρέπει να έχωμε γνώσιν της αρμοδιότητος ενός εκάστου και να προσευχώμεθα τας ωρισμένας ώρας, ημέρας και εποχάς, κατά τας οποίας ούτοι κυριαρχούν εις τον Πλανήτην μας, δηλαδή αναλόγως των αστρολογικών επιρροών.

Αλλά και όλοι αυτοί, όπως διδάσκει ο Βουδισμός, ζουν κυβερνώμενοι από νόμους. Δηλαδή οι παγκόσμιοι Νόμοι ισχύουν και δι' αυτούς και δεν μπορούν να τους παραβιάζωυν, διότι δεν τους εδημιούργησαν αυτοί, ούτε μπορούν να τους σταματήσωυν ή αλλοιώσωυν την λειτουργία τους. Αι μεταξύ των σχέσεις διέπονται από ηθικούς Νόμους, οι οποίοι στηρίζονται επί των φυσικών τοιούτων και ευρίσκονται εν αρμονία με αυτούς. Και οι δύο μαζί αποτελούν την λεγομένην Κοσμικήν Τάξιν. Κατά την Μπλαβάτσκι οι λάμποντες εκ φωτός Θεοί, δια τους οποίους ομιλεί ο Πλάτων εις τον «Φαίδρον», είναι τα πλέον εξελιγμένα πλανητικά πνεύματα, η δε περιγραφή του Φαίδρου, κατά την Μπλαβάτσκι, μας αφήνει να εννοήσωμεν, ότι οι μύσται, οι οποίοι είχαν φθάσει εις τον βαθμόν της εποπτείας, είχαν ενοράσει Θεών και πνευμάτων, των οποίων η έδρα είναι το καθαρόν φως. Η δευτέρα βεβαίωσις του Πλάτωνος, εξακολουθεί η

Μπλαβάτσκι, μας ενισχύει εις την υπόθεσίν μας, ότι τα αρχαία Μυστήρια είναι απαρύλλακτα τα ίδια με τας μήσεις που εφαρμόζουν τας ημέρας μας οι Βουδισταί μύσται και οι Βραχμάνοι.

Τα υψηλότερα και πλέον αντιπεριμενικά οράματα - η εξ εποπτείας γνώσις - επιτυγχάνονται ουχί δια της ιδιότητος των μεσαζόντων, όπως μας βεβαιώνουν κακώς ενίοτε, αλλά δια μιας κανονικής διδασκαλίας, γινομένης δια βαθμιαίων μήσεων και της καλλιέργειας και αναπτύξεως των ψυχικών δυνάμεων. Έτσι οι μύσται ετίθεντο εις επικοινωνίαν με εκείνους, τους οποίους ο Πρόκλος ονομάζει μυστικὰς φύσεις ή λάμποντας θεούς.

Δια του μέσου τούτου επιτυγχάνεται η ένωσις του ανθρώπου μετά των εξω αυτού ατομικών Λόγων. Η γνώμη μου όμως είναι, ότι εκείνο το οποίον επιδιώκεται δια της προσευχής της θελήσεως της Μπλαβάτσκι, επιτυγχάνεται συγχρόνως με την ένωσιν προς τους εξω ημών ατομικούς Λόγους.

Δηλαδή, μόνον όταν φθάση τις εις το σημείον να ημπορή να ενωθή με τους εξωτερικούς λόγους, τότε μόνον θα ημπορή να ενωθή και με τον εσωτερικόν λόγον.

Οι προσωπικοί Λόγοι έργον έχουν, να βοηθούν τας ανθρωπίνας ψυχάς, δια να ανυψωθούν μέχρις αυτών. Αλλά και οι ανθρωπίναι ψυχαί πρέπει να ανατείνωνται προς αυτούς ίνα δέχωνται την βοήθειάν των. Τοιαύτην δε ανάτασιν αποτελέει η προς αυτούς προσευχή.

3. Κατηγορίαι προσευχής

Η προσευχή μπορεί να χωρισθῇ σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

α) Την γενικήν προσευχήν. Είναι η προσευχή που μπορούν να κάμουν όλοι οι άνθρωποι άνευ ειδικού σκοπού.

β) Την ειδικήν προσευχήν, η οποία αναφέρεται εις ευχάς και αιτήσεις δι' ειδικούς σκοπούς. Εκτός τούτων όμως, έχομεν και τας εξής κατηγορίας:

1) Την προσευχήν μετανοίας ή εξιλασμού (εξάψαλμος, προσευχή του τελώνου, κλπ.). Εφόσον όμως ο άνθρωπος περιορίζεται μόνον εις αυτό, δεν κατορθώνει τίποτε, η προσευχή του είναι απλή βαπτολογία. Πραγματικός εξιλασμός μπορεί να επέλθῃ δια της εμπράκτου μετανοίας, δηλαδή της αποκατάστασως του αδικήματος και δια της προσπαθείας προς μεταβολήν του χαρακτήρος και της εφαρμογής της πραγματικής ηθικής.

2) Η προσευχή αποτελέει πολλάκις απλήν υπόμνησιν προς τον εαυτόν μας (άφες ημίν τα σφελήματα ημών, ως και ημεῖς σφίμεν

τους οφελέταις ημών), δηλαδή πολλές φορές απευθυνόμεθα προς κάποιαν εξωπεριζήν οντότητα, συχνά προς τον σκοπόν του να υπενθυμίσωμεν στον εαυτόν μας την αρετήν και το καθήκον.

3) Τέλος είναι προσευχαί προς τον σκοπόν επικοινωνίας μετά καθαρών πνευμάτων. Αύται είναι μαγικάί πράξεις και μπορούν να ονομασθούν επιζήσεις. Και οι οπαδοί της μαύρης μαγείας ομοίως εργάζονται προς τον σκοπόν της επιτυχίας, εκτός άλλων ιδιοτελών σκοπών, και της επικοινωνίας μετά κατοπτέρων πνευματικών φύσεων. Και η βαθεία σκέψις και η προσεκτικὴ εξέτασις της συνειδήσεως, δυνάμεθα να εἴπωμεν, ὅτι αποτελεῖ ἐν εἶδος προσευχῆς.

4) Τι πρέπει να ζητῶμεν

Και πρώτον, τι δεν πρέπει να ζητῶμεν.

α) Όσα εξαρτώνται ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας θέλησιν και προσπάθειαν. Π.χ. το να γίνωμεν καλοί, να αποκτήσωμεν αρετάς, να γίνωμεν δίκαιοι και ἐλεύθεροι, κλπ., διότι, αν τα ζητά κανείς ἀπὸ ἄλλον, τοῦτο σημαίνει ὅτι δεν ἔχει θέλησιν και ἐμπιστοσύνην εἰς τον εαυτόν του και ὅτι εἶναι ἀνίκανος ν' ἀποκτήσῃ τὰς ἰδιότητας αὐτάς.

β) Πράγματα τα οποία προσδιορίζονται ὑπὸ τῆς Εἰμαρμένης, δοθέντος ὅτι αὕτη δεν δύναται να μεταβληθῇ, ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος δεν βελτιοῦται ψυχικῶς. Ἀλλὰ και ἡ ψυχικὴ βελτίωσις εξαρτάται ἐκ τῆς ἰδίας ημῶν θελήσεως. Εἰπομένως και διὰ τὰς δύο αὐτάς περιπτώσεις απαιτεῖται αὐτοεξέτασις και αὐτοβελτίωσις, διότι εξαρτώνται ἐκ τῆς ἰδίας μας θελήσεως.

Το τι χρειάζεται να δοθῇ διὰ τῆς Εἰμαρμένης, δι' αὐτό φροντίζει ἡ ἰδία ἡ Εἰμαρμένη, δηλαδή ὁ Θεός, τον οποίον θέλομεν να ἐπικαλεσθῶμεν διὰ τῆς προσευχῆς. Δι' αὐτό ὁ Χριστός ἔλεγεν: **"Προσευχόμενοι, μη βαττολογήτε, διότι ὁ Πατήρ οἶδεν ὧν χρειαν ἔχετε".**

Εἰπομένως πρέπει να ζητῶμεν πράγματα, τα οποία δεν εξαρτώνται ἀπὸ ημᾶς. Διὰ να φωτισθῇ ὁ ἄνθρωπος, δια να ἐλευθερωθῇ, απαιτεῖται μία ἐξωθεν βοήθεια. Τοῦτο ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν: «Εἰάν ὁ Πατήρ ἐλευθερώσῃ υἱάς, ὁὕτως ἐλεύθεροι ἐστέ». Εἰπομένως ἡ προσευχή πρέπει να στρέφεται περὶ τα ἐξῆς θέματα :

α) Τον καθαρισμόν τῆς πνευματικῆς μας ἀτμοσφαίρας, τὴν απομάκρυνσιν των κακῶν ἐπιδράσεων και ἐμπνεύσεων και τὴν χορήγησιν αγαθῶν τοιούτων. **Ἡ προσευχή αὕτη πρέπει να απευθύνεται προ παντός προς τον φύλακα ημῶν ἄγγελον.**

β) Εἰσαγνισμόν και φωτισμόν τῆς ψυχῆς μας. Να καθοδηγηθῶμεν,

όπως γνωρίσωμεν την αλήθειαν. Η προσευχή αυτή πρέπει ν' απευθύνεται προς προσωπικούς Λόγους, προς την ύπαρξιν των οποίων και την αποτελεσματικήν εκ μέρους των βοήθειαν τρέφει κανείς πεποϊθισιν.

Δι' άλλα ζητήματα ειδικά (ειδικαί προσευχαί), ζητήματα υγείας ή άλλης φύσεως πρέπει ν' απευθυνόμεθα προς τους ειδικούς Λόγους.

Εν σχέσει με την προσευχήν μπορούμε να πούμε και το εξής: Η προσευχή καθίσταται άγονος, αν δεν παρακολουθήται από μίαν ηθικήν μεταπροφήν του ανθρώπου. **Παν ό,τι δυνάμεθα να προσφέρωμεν εις τον Θεόν είναι τα έργα μας, αι αγνά σκέψεις μας, τα ευγενή συνασθημάτα μας και ουχί άνοι και ύμνοι.** Πρέπει να προσπαθώμεν όπως εναρμονίσωμεν την θέλησίν μας ολοκληρωτικώς προς την θέλησιν της θεότητος, προς το έργον του Θεού και προς τα δημιουργήματά του. Συνεπώς έργον μας είναι η αγάπη της φύσεως και όλων των δημιουργημάτων, η γενίκευσις των αισθημάτων μας, η κατανίκησις του εγωΐσμού και η απόσπασίς μας από της προσήλωσεως εις τα γήϊνα. Είναι περιττόν να ζητώμεν «γεννηθήτω το θέλημα σου», όταν ημεΐς οι ίδιοι δεν πράττωμεν το θέλημά του το οποίον είναι η θεραπεία των εγωΐστικών μας τάσεων.

Εάν κατορθώσωμεν να αποσπασθώμεν από αυτά, τότε δυνάμεθα να φθάσωμεν εις την ηθικήν λύτρωσιν. **Η αγάπη προς όλα τα όντα, η αγάπη της φύσεως, η εφαρμογή των φυσικών νόμων, αυτή είναι η αγάπη προς τον Θεόν, αυτή είναι η α γ ά π η.**

Καθώς επίσης και η αγάπη προς τας αγνάς και θεΐας πνευματικές υπάρξεις, η προς αιτάς ψυχική ανάτασις και η προσπάθεια προς την ένωσιν μετ' αυτών, αυτά οσαύτως είναι η α γ ά π η.

Δια την περίπτωσιν αυτήν η προσευχή δύναται ν' αποβή αγωγός επικοινωνίας προς αιτάς. Η αγάπη προς τοιαύτας υποστάσεις δύναται να μας φέρη εις κατάστασιν ώστε να επιτύχωμεν μίαν πραγματικήν ένωσιν μετά του Θεΐου Λόγου. Επομένως η προσήλωσις της προσοχής μας προς τας τοιαύτας υπάρξεις και η αίτησις παρ' αυτών θεΐων, πνευματικών δωρημάτων, αυτή και μόνη δύναται να αποτελέσθαι μίαν πραγματικήν και γόνιμον προσευχήν.

Τεχνική της προσευχής (Όροι της επιτυχίας)

Η προσευχή πρέπει να γίνεται όχι τυπικώς από έξιν και με τα χείλη μόνον, πρέπει να βγαίνει μέσα από την ψυχήν και επομένως πρέπει να γίνεται με συγκέντρωσιν όλης της προσοχής, χωρίς να περιούν από το μυαλό μας άσχημες και γενικώς άλλες σκέψεις. Η

συγκέντρωση της προσοχής απαιτεί άσκησην. Κατόπιν πρέπει να γίνεται με ευλάβειαν, με κατάνυξιν και με πλήρη εκδήλωσιν της θελήσεως· πρέπει κανείς να κατέχη την γνώσιν προς ποιόν απευθύνεται και τι είναι το έργο του και ουχί να γίνεται με τυφλήν πίστιν, άνευ γνώσεως· πρέπει να γίνεται με ειλικρίνειαν, η οποία απαιτεί αρμονίαν τού αιτήματος προς τα έργα και τας πράξεις μας, το οποίον δεν δύναται να λαμβάνη χώραν, εφόσον δεν προηγείται εξέτασις της συνειδήσεως. Και τότε μόνον να προβαίνωμεν εις την προσευχήν, όταν ευρίσκωμεν την συνείδησίν μας καθαράν. Αι αιτήσεις μας πρέπει να αναφέρονται εις πράγματα, των οποίων η πλήρωσις εξαρτάται από εκείνον, τον οποίον επικαλούμεθα και όχι από την ιδίαν μας θέλησιν. Πρέπει να μη ζητώμεν υλικά και εγωϊστικά πράγματα. Προ παντός εκείνα που μπορεί να ζητά ο άνθρωπος από τον Θεόν, είναι η χορήγησις πνευματικών δώρων.

Εάν η προσευχή τελήται υπό τους όρους αυτούς, τότε τυγχάνει ακροάσεως και εάν ελλείπουν άλλα μέσα επικοινωνίας, πληροφορούμεθα περί του αποτελέσματος της προσευχής δια των ονείρων.

Η ανθρωπίνη διάνοια, λόγω της φύσεώς της, είναι συνθηθισμένη, δια να συγκεντρώνεται η προσοχή της εις μίαν προσωπικότητα, να προσέχη εις μίαν παράστασιν ή εικόνα, η οποία τίθεται προ των ομμάτων της συνειδήσεως και προς αυτήν στρέφεται η προσοχή. Άλλως η προσοχή διασπάται και δεν δύναται να επιτευχθή συγκέντρωσις. Εις τον σχηματισμόν της εικόνας αυτής, αυτής της προσωπικότητος της πνευματικής, προς την οποίαν στρέφεται η προσοχή, συντελεί πολύ η χρησιμοποίησις αγαλμάτων ή γραφικών εικόνων, αναπαριστάσων την προσωπικότητα αυτήν, είτε ακριβώς, είτε κατά δημιουργηθείσαν παράδοσιν· και τοιαύτας εικόνας και αγάλματα εχρησιμοποίησαν πολλάί θρησκείαι. Η προσευχή όμως δεν πρέπει να απευθύνεται προς την υλικήν εικόνα, αλλά η εν τη διανοία σχηματισθείσα εξ αυτής παράστασις να εξωτερικεύεται δια της θελήσεως προς την κατεύθυνσιν της προσωπικότητος, την οποίαν επικαλούμεθα.

Εάν η υλική παράστασις, δηλαδή το άγαλμα ή η εικών αποτελή το αντικείμενον της προσευχής ή αποδίδεται εις αιτά θαιματουργός ιδιότης κλπ., τότε το πράγμα καταντά καθαρά ειδωλολατρεία.

Χρόνος της προσευχής

Προς τον Υπέρτατον Λόγον δύναται ο άνθρωπος να αποστρέφεται εν παντί καιρώ και πάση ώρα, διότι πάντοτε και πανταχού ο Λόγος ούτος κυριαρχεί. Αν όμως απευθυνόμεθα προς ειδικούς Λόγους,

πρέπει ν' απευθυνώμεθα κατά τας ημέρας και ώρας της κυριαρχίας των. Εάν δεν κατέχωμεν τοιαύτας γνώσεις, πρέπει να απευθυνώμεθα ημέραν Κυριακήν και όταν ο ήλιος ακτινοβολή επί του Μεσημβρινού του τόπου.

Τόπος της προσευχής

Ο τόπος, εις τον οποίον προσευχόμεθα, πρέπει να είναι αγνός και απηλλαγμένος ανθρωπίνων μολυσμάτων και κακιών. Επομένως δεν πρέπει να ευρισκώμεθα εντός κατοικημένων χώρων, εις τους οποίους η ανθρωπίνη κακία οργιάζει, αλλά εις την παρθένον φύσιν της υπαίθρου ή εφόσον τούτο δεν είναι δυνατόν και έχομεν τα μέσα, εις ειδικόν δωμάτιον του σπιτιού μας, το οποίον θα είναι αφιερωμένον ειδικώς προς τούτο και εις το οποίον ουδείς άλλος εκτός ημών εισέρχεται. Είς αυτό τοποθετούμεν την εικόνα της προσωπικότητας, εις την οποίαν θα απευθυνθώμεν και την οποίαν καλόν είναι να σολίζωμεν με άνθη ή να μυρώνωμεν με θυμίαμα, προσπαδιάζον εις την προσωπικότητα αυτήν. Ελλείψει άλλου, μπορούμε να μεταχειριζώμεθα λιβανωτόν.

Στάσις της προσευχής

Η στάσις, εις την οποίαν κάμνομεν την προσευχήν, δεν ενδιαφέρει, αρκεί να είναι ευλαβής αλλά και άνετος, ώστε να μην αποσπάται η προσοχή μας από την κόπωση.

Συνηθίσασμεν όμως να θεωρώμεν ως στάσιν προσευχής την ορθίαν και, εφόσον η προσευχή δεν είναι μακρά και δεν μας κουράζει, έτσι πρέπει να προσευχώμεθα. Ορθιοι δηλαδή και την δεξιάν χείρα ή και τας δύο υψωμένας προς τον ουρανόν. Εάν κανείς είναι ασθενής, μπορεί να προσεύχεται καθιστός ή και ξαπλωμένος, πάντως πρέπει να συγκεντρώνει ολόκληρον την προσοχήν του εις το τελούμενον.

Ομαδική προσευχή

Δια την ομαδικήν προσευχήν απαιτούνται οι αυτοί κανόνες ως και δια την ατομικήν προσευχήν. Αλλά η τήρησις των όρων αυτών εκ μέρους περισσοτέρων του ενός ατόμων είναι δυσχερής, καθόσον οι όροι ούτοι πρέπει εις όλους να έχουν εφαρμογήν. Εάν όντως οι όροι ούτοι δύνανται να πληρώνται από όλους και υπάρχει μεταξύ πάντων των παρισταμένων αρμονία δυνάμειως και ταινιότης αντιλήψεων και πόθων, τότε δημιουργείται εν ισχυρόν πνευματικόν πεδίον, εκ του οποίου εκπέμπεται έντονον ψυχικόν ρεύμα, το οποίον δύναται να φθάση την προσωπικότητα, την οποίαν επικαλούνται και να επιφέρει τεράστια αποτελέσματα.

Δεν είναι ανάγκη πάντες να απαγγέλλουν την προσευχήν. Είς εξ όλων, απολαμβάνων της εμπιστοσύνης και της εκτιμήσεως των παρόντων δια την οσιότητα του βίου του και τας πνευματικάς του δυνάμεις, δύναται να απαγγέλει την προσευχήν, την οποίαν άπαντες οι παρισταμένοι πρέπει να παρακολουθούν νοερώς.

Έλλειψις πίστεως και προσοχής εκ μέρους οιοδήποτε των παρισταμένων φέρει διάσπασιν των δυνάμεων τών από κοινού προσευχομένων και επομένως ο σκοπός της προσευχής δεν επιτυγχάνεται.-

Να πρωτεύουν μόνο κατά την αρετή...

Επειδή υπήρχε μεγάλη ανισότητα και ο πλούτος όλος ανασωρεν-όταν σε ολίγους ανθρώπους, ο Αυκούργος απέβλεπε να διώξει την αλαζονεία, το φθόνο, την κακουργία, τον πολυτελή τρόπο ζωής, ακόμη δε και τα σοβαρότερα από αυτά και μεγαλύτερα νοσήματα της πολιτείας, που είναι ο πλούτος και η φτώχεια. Για τούτο πέτυχε να πείσει όλους τους πολίτες, αφού αποξενωθούν από την ιδιοκτησία τους, να κάμουν νέα διανομή της γης και να ζούνε μετά όλοι ίσοι μεταξύ τους, με ίσο μερίδιο της γης και να προσπαθούν να πρωτεύουν μόνο κατά την αρετή.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ (Βίαι Παράλλ. VIII, Αυκούργος)

Το ταπεινό φρόνημα

Γνώρισμα του ταπεινού φρονήματος (μικροφυχίας) είναι να μη μπορεί να υποφέρει, ούτε την εκτίμηση, ούτε την περιφρόνηση, ούτε την ευτυχία, ούτε την ατυχία, αλλά, όταν μεν εκτιμάται να μένει άναυδος και όταν λίγο ευτυχήσει να περιφανεύεται οποιαδήποτε ατυχία να την θεωρεί μεγάλο δυστύχημα και για όλα να θρηνεί και να στενοχωριέται. Ακόμα τέτοιος είναι αυτός που έχει ταπεινό φρόνημα, ώστε όλες τις αμέλειες να τις θεωρεί ανθάδεια και ντροπή, ακόμα και εκείνες που έγιναν από άγνοια ή από λησμονιά ή ανοησία.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ (Ανθολ. Στοβαίου, Α, 18)

Η ψυχή και η εξέλιξη αυτής

Το νόημα του θανάτου

Χαράλ. Μπάρακλη

Όταν λέμε ψυχή εννοούμε κάτι το συγκεκριμένο που υπάρχει και λειτουργεί στα οργανικά όντα. Για να εξετάσουμε τη σύσταση της ψυχής, την αφηρησιά της και την πορεία της μέσα στον χρόνο, θα ανατρέξουμε σε πηγές γνώσεων από προσωπικότητες που ξεπέρασαν τα ανθρώπινα όρια και απέκτησαν ανώτερες γνώσεις. Στους ανθρώπους αυτούς μετεδόθη το φως από ανώτερες πνευματικές υπάρξεις, αφού πρώτα ακολουθήσαν τους φυσικούς νόμους και επέτυχαν την μέγιστη δυνατή εξέλιξη. Είναι η λεγόμενη γνώση εξ αποκαλύψεως.

Ο Πλάτων, που έλαμψε σαν φωτεινό μετέωρο στον ορίζοντα της φιλοσοφικής σκέψης και μεταχειρίστηκε τον ορθολογισμό και την διαλεκτική, προς έκφραση των ιδεών του, επικαλέστηκε τις γνώσεις των παλαιότερων αυτού Ελλήνων φιλοσόφων, εις τα πρόσωπα των οποίων ανεγνώριζε όλως εξαιρετικές ιδιότητες. Μας λέει (Φίληβος 16c): «Οι μὲν παλαιοί, κρείττονες ἡμῶν καὶ ἐγγύτερον θεῶν οἰκοῦντες, ταύτην τὴν ψήμην παρέδωσαν...» Ὡστε ο ζολοισμός αυτός της ελληνικής διανόησης, αισθάνθηκε τον εαυτόν του ανίκανο να δώσει λύση εις τα μεγάλα προβλήματα της ζωής και των πρώτων αιτίων και θεώρησε την ανάγκη να ανατρέξει εις τις γνώμες παλαιότερων αυτού φιλοσόφων, τους οποίους χαρακτήρισε ως «κρείσσονας και ἐγγυτέρω θεῶν οἰκοῦντας», δηλαδή κατέχοντας τελειότερη ψύχη και ψυχικές δυνάμεις.

Ποιούς άραγε εννοούσε ο Πλάτων; Νομίζουμε εκείνους οι οποίοι μίλησαν για τη σύσταση των Κόσμων και τη δημιουργία της ψυχής. Τον Πυθαγόρα δηλαδή, τον Παρμενίδη, τον Δημόκριτο και τους παλαιότερους αιτών Λίνον, Ορφέα και άλλους.

Όλων αιτών οι γνώμες ως προς τις αρχές της δημιουργίας και ως προς την σύσταση και την τύχη της ανθρώπινης ψυχής ήσαν εντελώς σύμφωνοι. Και είναι αυτό φυσικό, αφού προήρχοντο εκ της ίδιας πηγής. Οι αναζητήσεις μας για το θέμα που εξετάζουμε θα στραφούν προς τις πηγές αυτές. Για να γνωρίσουμε τη σύσταση και τη λειτουργία της ψυχής, θα αναζητήσουμε πρώτα τα αίτια της δημιουργίας των Κόσμων. Το Σίμειαν με τους οργανωμένους Κόσμους και τις άπειρες ενέργειές του προήλθε από δύο ουσίες. Η μία είναι

τα άτομα της ύλης και η άλλη είναι μία ουσία αιθερική, που συνεχίζει τα άτομα και δημιουργεί τις μορφές. Άτομα λέγουμε τα μικρότατα τεμαχίδια της ύλης, τα πραγματικά άτομα, που έχουν ένα κέντρο και μία περιφέρεια. Στο κέντρο υπάρχει μία συνεχής κίνησης, ενώ στην περιφέρειά των εκδηλώνεται η ζωή. Το κέντρο είναι η δυναμική των, ενώ η περιφέρεια είναι αυτό το ίδιο το ΕΙΝΑΙ των. Τα άτομα έχουν μία παλμική κίνηση, κεντρομόλο και φυγόκεντρο. Η δεύτερη ουσία, η αιθερική, η Μονάδα των Πυθαγορείων, είναι συνεχής προς εαυτήν, διαχέει το Σύμπαν ολόκληρο και έχει ως νόμο της την ενέργεια. Η συνεργασία των δύο αυτών ουσιών, δημιουργεί τους κόσμους. Η Μονάς είναι ο ΛΟΓΟΣ και πατήρ των κόσμων, ενώ η άλλη ουσία, η Διάς των Πυθαγορείων, με τα άτομα «εσαεί» υπάρχουν, συνεχώς εξελισσόμενα είναι η μήτηρ των κόσμων. Η μία είναι το άρρεν της δημιουργίας και η άλλη το θήλυ αυτής. Ο ατομικός φιλόσοφος Δημόκριτος, μας λέγει: "Φαινομενική είναι η αίσθηση του γλυκού του πικρού, του θερμού του ψυχρού, των χρωμάτων στην πραγματικότητα υπάρχουν τα άτομα και το κενό". «Κενό » εδώ εννοείται η Μονάδα των Πυθαγορείων, η αιθερική ουσία. (Αποσπ. 9. Diels)

Όταν μία μορφή δεν μπορεί να αποδώσει άλλη δυναμικότητα, τότε η ουσία της Μονάδος την αποσυνθέτει, για να δημιουργήσει άλλες μορφές. Δηλαδή συνθέτει και αποσυνθέτει. Τα άτομα υπό την ενέργεια της Μονάδος αφ' ενός και της ιδικής των κινήσεως αφ' ετέρου συνεχώς εξελίσσονται· περνάνε από όλες τις καταστάσεις του φυσικού κόσμου και σε κάθε μία από αυτές, υφίστανται μία εξέλιξη. Ο αείμνηστος Ιωάννης Βασιλής, γνωστός στους αναγνώστες του «Ελισού» για τα κλασικά πλέον άρθρα του, γράφει πολύ γλαφυρά στο βιβλίο του «Το σημειωματάριο ενός μύσπου»: «Η ύλη μερίζεται σε αόρατα άτομα. Το άτομο είναι μία ανόργανη μορφή με κέντρο και περιφέρεια. Στο κέντρο δρα ο νόμος της κινήσεως, ο οποίος εκδηλούμενος μέχρι της περιφερείας, μας δίνει την έννοια του είναι, της ζωής. Αυτό το άτομο το συνεχίζει η υπέρτατη ουσία της φύσεως, την οποία οι αρχαίοι αποκαλούν αιθέρα, Δία και άλλοι σοφοί, Θεό. Προταρχικός της νόμος είναι η επίδραση, η οποία προκαλεί την ενέργεια και την παραγωγικότητα των λανθανουσών μέσα στο άτομο της ύλης δυνάμεων. Όταν η επίδραση ενεργήσει πάνω στο άτομο, του μεταβάλλει την υφιστάμενη κατάσταση (...) και (φθάνει να) συντελείται η ένωση της θεϊκής ουσίας με το κέντρο του υλικού ατόμου και έτσι επιτυγχάνεται η μετουσίωση, η εξπνεύματωση, η συνειδητοποίηση των δύο κοσμογονικών ουσιών».

Σ' ένα παλαιό άρθρο του στον ΙΑΙΣΟ με τίτλο: «Παραδοξολογίες ή αδιάσειστες αλήθειες;» γράφει ο Ι. Βασιλής για ίδιο θέμα: Την υπερουσία, που πλάθει τις μορφές, κι έχει ως νόμο της την ενέργεια και συνεχί το Παν την ονόμασαν πολλά φιλοσοφικά συστήματα ΛΟΓΙΟΝ, ΕΡΩΤΑ, ΘΕΟΝ, παγκόσμιον ψυχήν.

Ο ΛΟΓΙΟΣ τούτος κατά τρόπον μυστηριώδη και απροσπλάστο στον αμύητο άνθρωπο συνεργάζεται με την πρώτη ουσία, την κατεργάζεται, την μεταμορφώνει και σε μία δεδομένη στιγμή γίνεται η μεταστοιχίωσής των σε συνειδητό Εγώ. Γι' αυτό δίδαξαν μερικά φιλοσοφικά συστήματα ότι η ψυχή είναι απόρροια του Θεού. Ο Λόγος ή ο Θεός δεν βρίσκεται έξω από τα πράγματα κι από τα όντα της Φύσεως· βρίσκεται και φολιάζει μέσα σ' αυτά. Πάντα εργάζεται άσκηνα συνεχώς και αιώνια, για να πλάθι μορφές και να δημιουργεί συνειδήσεις, οι οποίες πάλι συνεργαζόμενες και αλληλοεπηρεαζόμενες αενάως εξελίσσονται, μεταμορφώνονται, απολυτρώνονται και ζουν ελεύθερες στον άπειρο χρόνο και πέρα της Γης χώρας.

Ο ρόλος του οργανισμού

Η ψυχή μόλις σιναπαθεί, έχει ανάγκη ένα μέσο ενεργείας. Και το μέσο αυτό της το δίνει ο οργανισμός. Η εξέλιξή της όμως εδώ στη γη είναι μακροχρόνια και οι οργανισμοί ως γνωστόν υποκείνται στο νόμο της φθοράς. Τότε η ψυχή ενσωματώνεται διαδοχικά και αρχίζοντας από τα απελεύστατα ζωικά είδη, διέρχεται όλη την κλίμακα αυτών, φθάνοντας στην κορωνίδα που είναι ο άνθρωπος.

Στην ανθρώπινη μορφή, η ψυχή, αρχίζει μία νέα πορεία ενσωματώσεων που θα την βοηθήσει δια των τελειότερων αυτής οργάνων να προχωρήσει σε εξελικτικούς κύκλους και να γίνει πνευματική φύση με αθάνατο μέσο ενεργείας και όχι με φθαρτούς πια υλικούς οργανισμούς. Το σώμα επομένως είναι το μοναδικό μέσο εξέλιξης της ψυχής από από τη στιγμή που θα σιναπαθεί μέχρι της αποθέωσής της.

Το αρχαίο ελληνικό πνεύμα ετίμησε το σώμα και μόνο σκοτεινές για την πρόοδο εποχές, έθεσαν την αξία αυτή της φύσεως σε δευτερεύουσα θέση, ακόμα και περιφρονητική. Ο Πλούταρχος στα «ηθικά» (163Ε) μας λέει: «Ψυχής γαρ όργανο το σώμα». Ο Ισοκράτης στο λόγο του «περί αντιδόσεως» (180) λέγει ότι: «Η φύση, μας δημιούργησε με σώμα και ψυχή... της μεν ψυχής έργο είναι να σκέπτεται... του δε σώματος να εκτελεί τις αποφάσεις της ψυχής».

Η έννοια του θανάτου - Μετενσάρκωση

Στην ανθρώπινη μορφή, η ψυχή πρέπει να εκδηλώσει πνευματικές δυνάμεις και να προσαρμοστεί με τους φυσικούς νόμους· να αποβάλλει τα πάθη και να εκδηλώσει τους νόμους της αγάπης, της ελευθερίας και της δικαιοσύνης.

Το έργο όμως αυτό είναι μεγάλο και μακροχρόνιο και το διακόπτεi κάθε φορά ο λεγόμενος θάνατος του υλικού οργανισμού. Γι' αυτό η ψυχή λαβαίνει ένα νέο μέσο ενεργείας, ένα νέο οργανισμό και με αυτόν συνεχίζει το έργο της εξέλιξής της. **Ο θάνατος έχει το χαρακτήρα ενός φυσικού φαινομένου, ενός ενεργητικού νόμου για την ψυχή και όχι το τραγικό γεγονός που του αποδίδεται.** Γιατί τίποτε δε χάνεται. Ο βαθυστόχαστος φιλόσοφος Πράξλειτος (Diels I) μας λέγει ότι: «Το ίδιο πράγμα είναι ο ζωντανός κι ο πεθαμένος, ο ξύπνιος κι ο κοιμισμένος, ο νέος κι ο γέρος· γιατί τα πρώτα αφού αλλάζουν κατάσταση, γίνονται τα δεύτερα κι αυτά πάλι όταν αλλάζουν κατάσταση γίνονται τα πρώτα». Ο Πλάτων στον «Μένωνα» (81b) λέει ότι: «Η ψυχή του ανθρώπου είναι αθάνατη και συμβαίνει άλλοτε μιν να τελειώνει (τη συνεργασία της με το σώμα), πράγμα που ως γνωστόν οι άνθρωποι το ονομάζουν θάνατο, άλλοτε να ξαναγεννιέται, αλλά ποτέ δε χάνεται». Για να δούμε τώρα πώς αντιμετώπιζαν οι αρχαίοι σοφοί το θάνατο, παραθέτουμε μερικά αξιόλογα αποσπάσματα. Ο στωϊκός φιλόσοφος Μάρκος Αυρήλιος, στο έργο του «Τα εις εαυτόν, (II,1η) γράφει: «Ό,τι πεθαίνει δε χάνεται, αλλά μένει μέσα στη φύση». Ο χρονολογικά πρώτος μεταξὺ των Ελλήνων φιλοσόφων και θεμελιωτής της Ευρωπαϊκής φιλοσοφίας και επιστήμης Θαλής ο Μιλήσιος λέγει ότι: «Τίποτα δε διαφέρει ο θάνατος από τη ζωή» (Διογ. Λαερτ. Βίοι Φιλ. I, 35) (Ουδέν τον θάνατον διαφέρει του ζην). Σ' ένα επιτάφιο επίγραμμα ιερογάνη ήταν γραμμένο: «Ωραία πραγματικά απόκριση διδασκαλία (μας δόθηκε) από τους θεούς· ότι ο θάνατος, όχι μόνο δεν είναι κακό (επιζήμιο) για τους ανθρώπους, αλλά αντίθετα είναι ωφέλιμο πράγμα (Εφημερίς Αρχαιολόγων, 1883, σελ. 81). Ο Πλάτων στον «Γοργία» (524B), δίνει τον ορισμό του θανάτου: «Ο θάνατος δεν είναι τίποτε άλλο, παρά ο χωρισμός δύο πραγμάτων του ενός από το άλλο, δηλαδή της ψυχής από το σώμα». Στον «Φαίδωνα» (10 E) επανέρχεται: «Όταν έφρχεται ο θάνατος, το μιν θνητό μέρος αυτού αποθνήσκει, το δε αθάνατο, η ψυχή, σηκώνεται και φεύγει σώο και άφθορτο». Στους «Νόμους» ο Πλάτων θεωρεί το θάνατο τόσο φυσικό γεγονός, όπως είναι η γέννηση (828 B): «Κοινωνία

ψυχή και σώματι, διαλύσεως ουκ ἔστιν ἡ κρείττων». Δηλαδή η ένωση της ψυχής με το σόμα, δεν είναι με κανένα τρόπο ανώτερη από τη διάλυσή τους.

Η ψυχή, μετά τη διάλυση του οργανισμού, εάν δεν κατορθώσει να δημιουργήσει σώμα ανώτερης πνευματικής κατάστασης, (οπότε τότε δεν επανέρχεται στη γη), μεταβαίνει σε χώρο ανάλογο της ηθικής αυτής κατάστασής της. Ο χώρος αυτός δεν είναι για όλες τις ψυχές ποιοτικά ο ίδιος. Οι ψυχές εκείνες που βαρύνονται με πράξεις κολάσιμες, πηγαίνουν στον Άδη. Για την κατάσταση αυτή γράφει ο Σπυρίδων Νάγος στη μελέτη του «περί μνημοσύνων»: «Ο Άδης είναι μία φυσική κατάσταση την οποία δυνάμεθα να εννοήσωμεν, ευθύς ως ηθέλαμε στερηθεί αμέσως της εικόνας του φωτός και της θερμότητας. Η ουσία του περιβάλλοντος του Άδη, αποτελεί τους αντιθέτους όρους ζωής τους οποίους αποτελεί το περιβάλλον εκείνο το οποίον διαρκώς πυρπολείται υπό του Ηλίου. Ζουν εκεί υπάρξεις καταδικασμένες υπό της φύσεως δια μεγάλην αχαριστίαν την οποίαν επέδειξαν προς αυτήν. Ούτως ο Άδης αποτελείται από ζοφερόν περιβάλλον και από υπάρξεις αναλόγους αυτού. Αι εκ του κόσμου αποχωριζόμεναι ψυχαί, όσαι δεν κατενόησαν τα μυστήρια της φύσεως και ο νους των δεν περιεβλήθη υπό του εμβλήματος του Ηλίου, έρχονται εις τον Άδη. Η εκεί διαμονή των ποικίλλει. Αι πράξεις του ανθρώπινου βίου κανονίζουν αυτήν. Ερχόμεναι προς αυτόν άνευ ουδενός οργανισμού μέσου, αμέσως περιβάλλονται υπό του απαισιού περιβάλλοντός του. Η εκεί ζωή τους διέρχεται ένα είδος τρομακτικού ονείρου. Τίποτε δεν δύναται εκεί να τους προσδώσει ευχαρίστησιν (...) Αι ψυχαί εκεί διέρχονται πραγματικά εν στεναγμώ. Πάσα περιγραφή δεν θα κατορθούνε να μας δώσει τας λεπτομερείας της εκεί εξελισσομένης φρικτούδους διαμονής...»

Με το πνεύμα αυτό μας ομιλεί και ο Όμηρος στην Οδύσσεια (Α.489 - 491). Γράφει για τον Οδυσσέα που κατέβηκε στον Άδη και βρήκε την ψυχή του Αχιλλέα, η οποία του είπε: «Θα προτιμούσα νά 'μαι δούλος ενός πτωχού αγρότη, παρά νά 'μαι των νεκρών του Άδη βασιλιάς». Και ο Πλάτων στον «Γοργία» (522 Ε) μας ομιλεί για την ζωή της ψυχής στην κατάσταση αυτή. Μας λέει: «Αν η ψυχή φθάσει στον Άδη, με το βάρος των χειρότερων αδικημάτων, θα είναι γι' αυτήν η μεγαλύτερη απ' όλες τις συμφορές».

Ο Σπυρίδων Νάγος μας λέει ακόμα ότι όλες οι ψυχές δεν δοκιμάζονται μετά το θάνατο του οργανισμού στον Άδη, **παρά εκείνες που είναι επιβαρυνμένες, όπως είπαμε, με πράξεις κολάσιμες.** Και συνεχίζει: «Θα σας αναφέρω τέραν καταστάσιν ψυχών του Άδου

αι οποίαι καλούνται «ψυχαί υπό προσπάσιαν». Αι ψυχαί αινταί κατά την εξέλιξιν της ουσίας δυνατόν να μη διαφέρουν πολύ από τας άλλας ψυχάς του Άδου περί των οποίων ομιλήσαμε. Αλλά διότι αινταί κατά την ανθρωπίνην των ζωήν δεν διέπραξαν πράξεις αι οποίαι ανήρουν φυσικούς νόμους εν τη λειτουργία των, διότι διήλθον την ανθρωπίνην αιτών ζωήν εν ηρεμία και άνευ εκδηλώσεως παθών, διότι εσεβάζτησαν τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ελευθερίαν πάσης υπάρξεως, απέκτησαν απέναντι των μεγάλων ψυχών του Ουρανού ένα δικαίωμα, το δικαίωμα της εκ μέρους αιτών προσπάσιος. Το δικαίωμα αυτό τας μεταφέρει τη επενεργεία των μεγάλων ψυχών του Ουρανού, όχι επί του περιβάλλοντος του Άδου, αλλά επί του μεταξύ Άδου και του Ουρανού διαστήματος...»

II Ειμαρμένη

Στον εδώ κόσμιο, όπως γνωρίζουμε, δεν είναι ίδια η τύχη των ψυχών που επανέρχονται στη γη. Όλα τα συμβαίνοντα στη ζωή του ανθρώπου, που δεν εξαρτώνται από τη θέλησή του καθορίζονται από την Ειμαρμένη. Η Ειμαρμένη αποτελεί ένα πνευματικό θεϊκό, που λειτουργεί με νόμους τους οποίους εθέσπισαν τα πιο σοφά και δίκαια πνεύματα του Ουρανού, λόγω αγάπης και αλληλεγγύης προς τις αδελφές ψυχές της Γης. Σκοπός της είναι να επανορθώνονται οι αδικίες που χαρακτηρίζουν τις πράξεις των ανθρώπων και να αποδίδονται στον καθένα οι καρποί των έργων του δια δοκιμασιών ή ευνοιών. Αυτό το πράττουν τα ελεύθερα πνεύματα για να βοηθήσουν τον άνθρωπο να προσαρμοστεί στους νόμους της φύσης και να εξελιχθεί, γιατί καμιά διδασκαλία δε μπορεί να διαπαιδαγωγήσει την ψυχή και να αντιληφθεί το κακό που διαπράττει, όσο οι δοκιμασίες και ο πόνος, που της δημιουργούν την αποστροφή να πράττει κάτι που δεν θα ήθελε να το πάθει η ίδια. Διάσπαρτη είναι η πεποίθηση στην αρχαία Ελληνική φιλοσοφία, αλλά και στη λαϊκή σοφία και που εκφράζεται με τη φράση: «Όταν κάνεις το κακό, να περιμένεις να το πάθεις». Οι δοκιμασίες που επιβάλλει η ειμαρμένη είναι το μέσον εκπαίδευσης των ψυχών για να γίνουν αγαθότερες και δικαιότερες. Σε κάθε ενσάρκωση απολαμβάνουν τους καρπούς των έργων που διέπραξαν κατά τις προηγούμενες ενσαρκώσεις. Επομένως ο άνθρωπος, αντί να ληπάται και να αγανακτεί για τα δυσάρεστα περιστατικά της ζωής του, θα πρέπει να μένει ατάραχος και γαλήνιος και να εξετάζει τον εαυτό του για να διακρίνει τα ελαττώματά του και τα πάθη του για τα οποία του επιβάλλονται από

τη Μοίρα οι δοκιμασίες, **ή να πεισθεί ότι κάποια σκοπιμότητα πληρούν προς όφελός του**. Εάν ο άνθρωπος δεχθεί την λειτουργία της εμφαμένης, θα του γίνει πεποίθηση ότι αυτή ποτέ για κανένα δεν εκδηλώνει σκληρότητα και ότι στη φύση δεν υπάρχει ατέλεια, **παρά μόνο ανθρώπινη κακία**.

Ο ατομικός φιλόσοφος Λεύκιππος μας λέγει σ' ένα απόσπασμά του (Λέτιος 1, 25, 4): «Τα πάντα γίνονται κατ' αναγκαιότητα, την αναγκαιότητα δε αυτή ονομάζουμε εμφαμένη». Ο στωϊκός φιλόσοφος Μάρκος Αυρήλιος στο έργο του «Τα εις εαυτόν» (Δ, 9) γράφει τα εξής: «Ότι και αν σου συμβεί, αυτό από πολύ καιρό προοριζόταν για σένα, και η περιπλοκή των αιτών ύφαινε πάντα τη δική σου ύπαρξη με το συμβάν αυτό. Ο Όμηρος στην "Οδύσσεια" (Λ, 33 - 35) βάζει στο στόμα του Δία τα εξής λόγια: «Τι κρίμα, αλήθεια, να τα βάζουν οι άνθρωποι με τους θεούς. Γιατί ισχυρίζονται ότι από εμάς τους βρίσκουν οι δυστυχίες των, ενώ αυτοί οι ίδιοι με τις αδικίες τους περνούν δυστυχίες, χωρίς να τους φταίει η μοίρα τους». Αλλά και ο Ιπποκράτης, ο πατέρας αυτός της επιστημονικής ιατρικής σ' ένα σύγγραμμά του (περί αέρων, υδάτων και τόπων 22, 5 - 10), αναμειβόμενος μερικές περιπτώσεις ανιάτων νοσημάτων λέγει: «Έχω την εντύπωση ότι τα νοσήματα αυτά οφείλονται σε Θεία Δίκη», (πάντα τα πάθεα θεία είναι) και συνεχίζει σαν ιατρός «κάθε ένα όμως από αυτά τα περιστατικά έχει και τη φυσική του αιτιολογία και τίποτε δε γίνεται χωρίς φυσικό αίτιο».

Η αποθέωση της ψυχής

Μετά της αλλεπάλληλης ενσωματώσεως της η ψυχή, εφ' όσον επιτύχει την τέλεια ηθική της εξέλιξη και εκδηλώσει ανώτερες ψυχικές δυνάμεις, μεταπηδά σε μία άλλη πνευματική κατάσταση πραγματικής χαράς και ευδαιμονίας. Εκεί πλέον συνεχίζει να εξελίσσεται, μεταμορφούμενη στον άπειρο χρόνο.

Δηλαδή, η εξαγνισμένη ανθρώπινη ψυχή, αποζητά ένα αθάνατο μέσο ενεργείας, **ένα πνευματικό οργανισμό**, που ορισμένοι φιλόσοφοι το ονόμασαν **σώμα της δόξας** και με αυτό συνεχίζει μία ανοδική πνευματική πορεία συνεχής.

Ο ηθικοφιλόσοφος της μετακλασικής περιόδου Ηλούταρχος στους Παραλλήλους Βίους (Ρωμύλος, 28) μας λέει ότι: «Οι ψυχές, πολύ φυσικά και σύμφωνα με τη θεία δικαιοσύνη, μεταβάλλονται από ανθρώπους σε ήρωες, από ήρωες σε ημίθεους και από ημίθεους σε θεούς, **αν καθαριστούν και εξαγνιστούν τελείως**, αποβάλλοντας

κάθε τι που είναι θνητό και υπόκειται σε πάθη».

Οι Ορφικοί, όπως μας λέει ο Νεοπλατωνικός φιλόσοφος Πρόκλος (Εἰς τὸν Τίμαιον Πλάτωνος, Ε΄) διατύπωναν την ευχή: «κύκλου τ' ἀν λῆξαι καὶ ἀναπνεύσαι κακότητος». Δηλαδή να τελειώσουν οι κύκλοι αυτοί των ενοσυχώσεων και να αναπνεύσουν από την κακότητα των ανθρώπων.

Το μέγιστο αυτό επίτευγμα των ψυχών, πραγματοποιείται κατά τους μεγάλους Διδασκάλους της ανθρωπότητας, εφ' όσον ο άνθρωπος αποβάλλει τα πάθη της ανθρώπινης φύσης, προσαρμοσθεί στους φυσικούς και πνευματικούς νόμους και εκδηλώσει αγάπη για κάθε ύπαρξη. Τότε η ανθρώπινη ψυχή θα βαδίζει προς τις χώρες του φωτός, στις οποίες βασιλεύει κατά τον Σ. Νάγο «η πραγματική χαρά, η πραγματική ευδαιμονία και η πλήρης ευθυμία».

Ο Πλάτων (Φαίδων, 82 C) μας λέει για την προϋπόθεση του επιτεύγματος αυτού του ανθρώπου: «Στο γένος των θεών δεν επιτρέπεται να πηγαίνει εκείνος που δεν φιλοσόφησε και δεν έφυγε από τον κόσμο αυτό τέλεια καθαρός». *(Εἰς δὲ θεῶν γένος μὴ φιλοσογήσαντι καὶ παντελῶς καθαρῷ ἀπὸντι οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι)*.

EYTYXIA

Το να αγαλιάζεις το Σύμπαν με την σκέψιν και το συναίσθημα και να αισθάνεσαι το θερμό αγαλίασμά του, αυτό είναι ευτυχία.

Το να αισθάνεσαι την ομορφιά της φύσεως, την αγνότητά της, το φως της, να τα καταλαβαίνεις βαθειά, αυτό είναι ευτυχία.

Το να χαίρεσαι την ομορφιά του ήλιου, να απορροφάς με όλους σου τους πόρους το φως των ακτίνων του και να φωτίζεις με αυτές την ψυχήν σου, αυτό είναι ευτυχία.

Το να βλέπεις την αρμονία που συνέχει το παν, ν' ακούς την μουσική των άστρων και να αισθάνεσαι τον εαυτό σου αρμονιζό με αυτά, αυτό είναι ευτυχία.

Το να απολαμβάνεις σαν μια υπέροχη συμφωνία τον ψιθυρισμό του δάσους, τον παφλασμό του κύματος, το σφύριγμα του ανέμου και αυτή τη στιγμή να μη ζητάς τίποτε άλλο, αυτό είναι ευτυχία.

Το να αισθάνεσαι τη ζωή σου γεμάτη, ωσάν να τα έχεις όλα και να μη σου λείπει τίποτε, να μη ζητάς τίποτε, αυτό είναι ευτυχία.

Το να αισθάνεσαι τον εαυτό σου ελεύθερο, να μην εξαρτάται από

πουθενά και από κανένα, να μπορείς να κινείσαι ελεύθερα χωρίς εμπόδια και φραγμούς, αυτό είναι ευτυχία.

Το να χαίρεσαι πάντα τη χαρά της παρούσης στιγμής, χωρίς σκέψεις, χωρίς μέριμνες, αυτό είναι ευτυχία.

Το να αισθάνεσαι την ύπαρξή σου μέσα στην αιωνιότητα, να αισθάνεσαι την ηδονή, που αισθάνεσαι μόνον με την αίσθηση ότι ζεις, όταν έχεις τη βθεϊά αίσθηση της ζωής, αυτό είναι ευτυχία.

Το να απολαμβάνεις τη ζωή με όλες τις αισθήσεις σου, την ομορφιά της, τη θειότητά της, αυτό είναι ευτυχία.

Το να αισθάνεσαι ότι είσαι μία ύπαρξη θεϊκής καταγωγής, με προσωπική απέραντης πνευματικής σταδιοδρομίας, αυτό είναι ευτυχία.

Αρμονία προς τη φύση, αρμονία προς το περιβάλλον, αρμονία εσωτερική μεταξύ σκέψευς και συναισθήματος, αυτό είναι ευτυχία.

(Δεν γνωρίζουμε με πεποίθηση τον συντάκτη του θαυμάσιου αυτού χειμένου. Από διάφορες ενδείξεις, νομίζουμε ότι είναι τον αείμνηστον διδάσκαλον Αντώνιου Αδριανόπουλου (1876 - 1957).

Από τους λόγους του Ιησού

Η αμαρτία αιτία της δοκιμασία του

Μετά ταύτα ήτο φορτή των Ιουδαίων, και ανέβη ο Ιησούς εις Ιεροσόλυμα.

Είναι δε εν τοις Ιεροσολύμοις πλησίον της προβατικής πύλης κολυμβήθρα, η επονομαζόμενη Εβραϊστί Βηθεσδά, έχουσα πέντε σποάς.

Εν ταύταις κατέκειτο πλήθος πολύ των ασθενούντων, τυφλών, χωλών, ξηρών, οίτινες περιέμενον την κίνησιν του ύδατος. Διότι άγγελος κατέβαινε κατά καιρόν εις την κολυμβήθραν, και ετάραττε το ύδωρ· όστις λοιπόν εισήρχετο πρώτος μετά την ταραχήν του ύδατος, γίνετο υγιής από οποιανδήποτε νόσον έπασχεν.

Ήτο δε εκεί άνθρωπος τις τριάκοντα οκτώ έτη πάσχων ασθενειαν. Τούτον ιδών ο Ιησούς κατακείμενον, και εξεύρων ότι πολύν ήδη καιρόν πάσχει, λέγει προς αυτόν. Θέλεις να γίνεις υγιής; Απεκρίθη προς αυτόν ο ασθενών· Κύριε άνθρωπον δεν έχω, δια να με βάλη εις την κολυμβήθραν, όταν ταραχθή το ύδωρ· ενώ δε έρχομαι εγώ,

άλλως προ εμού καταβαίνει.

Λέγει προς αυτόν ο Ιησούς. Εγέρθητι, σήκωσον τον κράββατόν σου, και περιπάτει. Και ευθύς έγινεν ο άνθρωπος υγιής, και εσήκωσε τον κράββατον αυτού και περιεπάτει.(...)

Μετά ταύτα ευρίσκει αυτόν ο Ιησούς εν τω ιερῷ και εἶπε προς αὐτόν. **Ιδοὺ έγινες υγιής, μηκέτι ἀμάρτανε, δια να μη σοι γίνη τι χειρότερον.**

Ιωάννη, ε, 1 - 14

(Ήταν 38 χρόνια ανάπηρος. Δεν αναφέρεται πόσο ετών ήτο. Αν η αναπηρία του χρονολογείτο από τη μικρή του ηλικία ή την νεανιζή, τότε είχε αμαρτήσει. Προφανώς, στην περίπτωση αυτή, σε προηγούμενη ζωή του. Το μήνυμα όμως παραμένει από τους λόγους του ίδιου του Ιησού: Η αμαρτία ήταν η αιτία της αναπηρίας του).

Προαίσθημα δια την βύθιση του «Τιτανικού»

Εἰς τον «Ἐθνικὸν Κήρυκα» της Ν. Υόρκης ἐδημοσιεύθησαν προσηφάτως αἱ ἀναμνήσεις της κ. Εὐδίνης Μακένζυ, ἡλικίας σήμερον 92 ετών, ἡ ὁποία εἶναι ἡ γηραιότερα ἐπιζῶσα τοῦ ναυαγίου τοῦ «Τιτανικού», ποῦ ἐγίνε προ 65 ετών, τὴν 14ην Ἀπριλίου 1912. Ἀπὸ αὐτὸ διεσώθησαν μόνον 790 ἐπιβάται ἐκ τῶν 2.307 ποῦ ἐπέβαιναν τοῦ ωραίου δια τὴν ἐποχὴν τοῦ υπερωκεανίου, θεωρουμένου ὡς «ἀβιθίστου».

Ἡ κ. Μακένζυ λέγει, ὅτι εἰς τὴν ἰδίαν καμπίναν με αὐτὴν διέμενε μία Ἰρλανδὴ, ὀνόματι Κην, ἡ ὁποία ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή της ἐπιβίβασώς της ἤρχισε νὰ κλαίῃ και νὰ λέγῃ ὅτι δὲν θα ἐφθαναν ποτὲ εἰς τὴν Ν. Υόρκην διότι αὐτὸ ἦτο πεπρωμένο.

Ὡς ἀπεδείχθη τὸ προαίσθημα αὐτὸ της ἐπιβάτου ἦτο ἀληθὲς δια τοὺς περισσότερους τῶν ἐπιβατῶν τοῦ «Τιτανικού».

(Ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «Ο κόσμος της ψυχῆς», Μάϊος 1977)

Ἕλληνες ἐξήτησαν νὰ ἰδοὺν τὸν Χριστὸν και ἡ ἀπόκρισή Του

Ἦσαν δὲ τινες Ἕλληνες μεταξὺ τῶν ἀναβαινόντων δια νὰ προσκυνήσωσιν ἐν τῇ εορτῇ.

Οὗτοι λοιπὸν ἦλθον πρὸς τὸν Φῶλπον τὸν ἀπὸ Βισθαῖδά της Γαλιλαίας και παρεκάλουν αὐτόν, λέγοντες: Κύριε, θέλομεν νὰ ἰδω-

μεν τον Ιησοῦν.

Έρχεται ο Φίλιππος και λέγει προς τον Ανδρέαν· και πάλιν ο Ανδρέας και ο Φίλιππος λέγουσι προς τον Ιησοῦν. Ο δε Ιησοῦς απε-
κρίθη προς αυτοίς λέγων: **Ἦλθεν ἡ ὥρα δια να δοξασθῇ ο Υἱὸς του**
ανθρώπου.

Ιωάννη ιβ', 20 - 23

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Το νέο Δ.Σ. της Θεοδοφικής Εταιρείας, το οποίον προέκυ-
ψε εκ της Γεν. Συνελεύσεως της 28 - 3 - 96, καταρτίσθη εις
σώμα ως εξής:

Γεν. Γραμματεὺς (Πρόεδρος): Αναγνώστου Παναγιώτης

Προσθ. Γεν. Γραμμ. (Αντιπρόεδρος): Καμιαροτάκης Χριστόφορος

Γραμματεὺς Εσωτερικῶν: Γκρινιάτσος Γεώργιος

Γραμματεὺς Εξωτερικῶν: Παπασιλιώτης Παναγιώτης

Ταμίας: Σιβρής Γεώργιος

Έφορος Βιβλιοθήκης: Κωστοβασίλη Άσπα

Υπεύθυνος ΛΙΑΣΟΥ: Μπάρακλης Χαράλαμπος

Υπεύθυνος Δημοσίων Σχέσεων: Καφετζόπουλος Θεόδωρος

Μέλος: Θεοφιλή Αναστασία

ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ Α. ΘΕΟΛΟΓΟΣ

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ

ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΚΑΙ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑΣ

Κυκλοφόρησε το αναφερόμενο βιβλίο, που όπως λέει ο συγγραφέας
του έχει τη δυνατότητα να εκπαιδεύσει Έλληνες ειδικούς και μη,
μεγάλους και μικρούς και να φανερώσει τι κρυμμένες γνώσεις και
τα νοήματα που έθεσαν οι αρχαίοι προγονοί μας μέσα στις λέξεις.

Πληροφορίες, τηλέφωνα 83 15 792 και 26 57 326

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «ΙΛΙΣΟΥ»
Βορζορρεστίου 25, α' όρο-
φος Κωδ. 106 71, είναι
ανοικτά κάθε μέρα από
10.30 - 1 εκτός Σαββάτου
και Κυριακής.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παραστέλλουμε όπως απο-
στέλλετε τις συνδρομές με
ταχυδρομική επιταγή προς:
Περιοδικόν "ΙΛΙΣΟΣ",
ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25,
106 71, Αθήνα.

Επίσης αποστέλλετε με
ταχυδρομική επιταγή μόνον
εις:

Θεοσοφική Εταιρεία,
βορζορρεστίου 25, 106 71,
Αθήνα.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ

ΙΛΙΣΟΥ

Ζάκυνθος: Παν. Βλαζιόπουλος

Βόλος: Γ. Κορζοφίνος

Λαμία: Γ. Μορτάλης

Λάρισα: Ισ. Φελλός

Ναύπλιο: Χωρ. Μπαλαζής

Πάτρα: Αθ. Κοντοσάκης

Ρέθυμνο: Αντ. Βιστάκης

Ρόδος: Αντ. Βασιλείης

Σέρρες: Η. Ζαχαρονίτης

Χάλκίδα: Δημ. Δημαγός

Χανιά: Εμμ. Νοδωράκης

Κέρκυρα: Θεοφ. Παναγιώτου

Στοιχειοθεσία: Εξτέλωση & βιβλιοδεσία:

ΤυποΚίνηση Α. Αλεξοπούλου
Σόλωνος 36, Κολωνάκι Αθήνα 106 73
Τηλ. & Fax: 36 36 969 & 093/22 43 75

